

HOFFGREFF-ÉNEKESKÖNYV

KOLOZSVÁR, 1554—1555

Nyomtatta Hoffgreff György

500 121.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

M. TUD. AKADEMIAI KÖNYVTÁRA

Könyvtelt 10. 098 / 196 6. sz.

Hegybe bérekesitet Sidoknac
mondarnac, mert őc az Kaukasus he-
gy meget lakanac, egy roka ősuenyē
el kiredēnec, mikor Makhumetet az
rokat kőuetec.

Azert az nagy űaru az Makhu-
met vala, es az pogan chyabar maku-
met űolgaia, az ő űeme űaia az ő tudo-
mánya, a űent Propheiakot mellyuel
meg tagadgya.

Ezec Isten ellen karomlast mind
űolnac, mert az Christus Iesust chyac
embernec mondgyac, az ő Istenűeget
nyiluan meg tagadgyac, az ő meg val-
tat űemminec alittyac.

Es a űentec ellen ezec hadakoz-
nac, mert im igy űol lattyuc kerestyen-
re vinac, nagy űo űerencheuel minde-
nūt őc iarnac, az kerestyensēget min-
den űelē rontyac.

űent Ezekielis ő roloc est mond-
gya, Gognac es magognac ő neuket
mondgya, az Gog annyat tēsen mint
űarorbā lako, az magog peniglē űator-
kiuel lako, Ha Mert

Meri dcsithianac hegyéneemel-
lette, tudni az kaukasus nagy hegy-
nec megette, eléb Tatar modra sator-
ban lakanac, mostan sator kiüöl orsa
gokat vijnac.

Azert az vr Isten este mondgya
felölec, o te Gog es magog téged fel
késitlec, en tegedet séllel környöl ke-
rengerlec, de az te aladra en zabolat
vetec.

Temerdec soc nepuel teged fel
késitlec, nagy roppant sereguel téged
el ki visilec, es te mint egy nagy vizz
el fel kerekedel, hogy mint egy nagy
felleg ez földet be leped.

Soc gyüle vizz nepec seregedben
lesnec, fasoc kopiasoc pantzilosoc les-
nec, mind segyuer foghatoc paisosoc
lesnec, louagoc gyalogoc santalanoc
lesnec.

Te vagy az ki felöl en régenten
soltam, a sient Prophetakual meg pro-
phetakattam, v tolso időben teged fel
tama sítlac, de soc napocvtan meg ver-
lec meg latlac.

Miko-

Mikoron el be mégy te az en földembe, es te fel hagandaz az en hegyeimre, es bent egy hazamra az kereszt-ryen népre, kiket en gyöyttöttem soe poganoc közzöl.

Öt az en haragom ellened fel geried, es téged el vesztlec minden seregeduel, hogy az en népeim nyiluan megismeriec, hogy en ő nekic io Istenec vagyoc.

Azert Ezekhiel te esit meg hirdesed, mert zapor es őuel őt meg habo-ritom, az egből köuekuel őket agyőverem, minden felől segyuert ellenec tamastoc.

Az éghi madaroc mind egybe győlienec, erdei mezei vadac siessenec az nagy aldozatra kit en le vagatoc, az en hegyeimben nekic aldoztatoc.

Lonac louagoknac testeket sag- galsac, es feiedelmek nec ő véreket igyac, az en asitalomō eleget egyenec, es emberi verből meg résegőltenee.

H₃ Az nap-

Az napságtól fogva az helyet ne-
vezzéc, magog seregenec ő temetse-
genec, Gog koporsóianac es magog
völgyenec, arról mind őrdöcke meg
emlekezzenec.

Vgyan ezent iria könyveben sēt
Ianos, hogy ezer esrendő vtan el olda-
tic, az őrdömletzéből az kegyetlen őrd-
dög, mert nagyob szabadság ő nekia-
datic.

Azert ez vilagra el ki megyen
chyalni, Gogot es magogot hamar el
hitetni, es az seregét hadra gyihősí-
ti, kiknec sokasága tengernec főve-
nyi.

Ezec meg kerűlic az sientec tabo-
rat, es az nagy Istennec szerelmes va-
rosat, tudni az keresztien annya sēt
egyházat, de Istē haragya őtet mind
el nyeli.

De mihelt az pogan hogy meg
verettetic, az Istennec fia az vtan nem
késic, vilag vegebtetic es meg itiltetic,
az keresztie egy ház meg szabadtatic.

Mert

Ez az elszakadás sok keppen már meg volt, mert im az romai fő birodalomtól, eleb három orszag Makhomethez haila, Asia Afrika ostán elszakada.

Lélekberent akkor az elszakadás lón, az Romai Papa mikor meg atkoza, mind az nap keleti iambor Piskepök, akkor sok bent egyház tőle elszakada.

Addiglan ez vilag el nem végesítetic, még az Antichristus meg nem jelentetic, binne emberenec hogy ki nevesítetic, es veszedelemnec fiának mondatic.

Bűnnec emberenec azért nevesítetic, mert sok bűnnec oka ő tőle adatic, Christus ő miatta igen karomlatic es nagy sok bűnökuel napökent bātatic.

Es veszedelemnec fiának mondatic, mert őnőn magais mind öröcke el ves, egyebek is, sokac miatra el vesnec, öröcken öröcke pokolra vitet-

Istennec felette magát magasztal-
lya, Isten tiszteletit ő el változtatya,
bekit helyhezseti Christus temploma
ban, Istennec ő magát ielenti es mond
gya.

It az iras nem sol az pogan cha-
rrol, mert ő vralkodic éles fegyue-
reuel, de az papa regnal czeremoniak
ual, es ő vralkodic Christus templo-
maban.

Istennec bekibe magát helyhesi-
tette, es földi Istennec magát neuesi-
tette, hamis embereket pénzert iduö-
zite, igaz iamborokat ő pokolra vete.

Nem szabad senkinec kezéhez be-
kölni, mert soha senkiuel iol nem akar
renni, de ő az Balal labat meg hadgya
chokolni, mert azual ő mindent meg
akar rapodni.

Isten tiszteletit ő el változtatya,
minden Bentsegeket chac hamar meg
ronta, à Bent Lélec Istent aranyon el
ada, ő Bent ayandekat aroba foglal

A. Se

A bent egyházakban sokadalmat
gydite, mise mondasokual keresked-
ni kezdte, Christus nac bent testet pén-
zen el arola, az ő bent véreuel keres-
kedni kezdte.

De az Istentelen embert ki ielen-
ti, Vr Christusnac baya bent lelke meg
őli, az ő dűchőséges el időeteleuel az
kegyetlen embert eppen mind el ron-
tya.

Iollehert az Christus dichő el időe-
ti, őtet tellyességuel vtolsor el rontya,
de annac előtte ő ki ielentetic, à bent
írásokual ő meg őletteric.

Azert ő ideie immar mostan el
iőt, mert mar hirdettetic az Euangeli-
um, Papa tudomanya immar most ki
retsic, az ő chalardsága mostan meg
feddetic.

A ki ő siuebe az irast be vőtte,
annac ő lelkeben az papa mar meg
holt, de azert az testben ítéletig lesē,
ackoron Vr Christus őtet mind el ron-
tya.

Azert az itilet immar el közelget, mert mar iob részere a jegyec meg lóttoc, mellyeket az Christus nekünc meg ielentet, a sient irásokba nekünc be iratot.

Az napban az holdban nagy jegyec lóttene, ehsegec sikségec dög halaloc lóttoc, nagy föld indulasoc nagy hadac voltanac, tengernecc zugasi immar fokac voltac.

Mikoron az ágac sépen ki bimboznac, ielentic hogy az nyar immar közel vagyon, ackeppen az jegyec nyiluan ast ielentic, hogy itilet napia imar el közelget.

Azert minden ember lelkéhez tekenchen, es az ő bűnetől minden meg rettenyen, Isteni felelembe ő magát foglalalya, es varia nagy vigan az Vr Iesus Christust.

A mi vrunc Iesus siletése vran, az ezer öt százban es az negyuen négyben, az Barizi Andras est berze versekben, kiből dichirtessoc az vr Christus amen.

MAS HISTORIA AZ

NABVGODONÓZOR KIRALY-

rol, es az negy fő birodal-

mokrol, Daniel Propheciái-

rafabol énekbe szerzetet, vgyan

azon notara.

HArom részre azért ez világ
osztatec, az első időben nem sóc dol-
goc lőnec, de minden allatoc akkor
kezdetenec, Isten semellyere Adam
teremtetec.

Irigy őrdög miat Adam meg
chalatec, az emberi nemzet ott mind
karhositatec, de az vristentől meg vi-
gasztaltatec, mert az el idővendő Chri-
stus igirtetec.

Siernyő kegyetlenség az vitan tá-
mada, ondóc paraznásag az vitan tá-
mada, azért a viz ezen reyaloc arra-
da, chac nyolczad magaua! Noe meg
marada. Isten

Isten ez vilagot ackorel silyeste,
de ostan Noenac nyiluan meg ielen-
te, hogy vizez ez vilag többet el nem
vesine, annac örök iyegye à sauaruan
lenne.

Istennec haragya ackor az időbē,
Kajm nemzetseget el veszte à vizbē,
ez vilag bünteret igaz itiletben, illyē
dolgot lőnec az első időben.

Nem sokkal az vtan az idő bere-
lec, az első ket ezer estendő el muléc,
az Noe fiaij à földet meg úlec, ember
nemzetleg ismet sáporodéc.

Vtanna Noenac Abraham sile-
tec à másic ket ezer estendő kezdetéc,
de az hitetlenec mind meg iyedenec,
hogy ha ezön lēne ismet el vesnenec.

Sietuen egy tornyot azért ők kez-
denec, hogy viz ezen ellen meg mene-
kednenec, az egbe fel rakni mind i-
gyekezenec, isten ellen aual chac tö-
rekenec.

De ott minden nyelvec el váltosi-
tattanac, egy másic nem erthetec azon
busu-

busulanac, az tornyot nevezec Babil-
lon tornyanac, mert ők az Istentől
meg gyalasztatanac.

Ezeknec vtanna Abraham hiua-
tec, menyből az Istentől neuē neuēsi-
tetec, es az aldot sient mag neki igir-
tetec, kiben meg aldatnanac minden
nemzetiségec.

Ez igiret vtan az törüen szerze-
tec, mikor négy száz harmincz estéd
el mulec, A tűz Parancholat Istentől
adatec, à Sido népektől el ki hirdet-
tetec.

Az poganoknac es ada kirallyo-
kat, es feyedelmeknec hatalmasv ra-
kat, hogy ők is eriznec az io igazsa-
got. es meg büntetnenec minden ha-
misiagot.

Itt kezdeti vagyon az nagy hara-
lomnac, kit Monarkhianac geregel
mondanac, magyarol monthattyuc
egy birodalomnac, à vagy gyezheter-
len egy fő chyalarsagnac.

K Az nagy

Az nagy birodalom mindenkör
chac egy volt, es a fő chasarsag chac
egy embernel volt, de soc külömb kü-
lomb nēzetsegeknel volt, elejtel fog-
va nagy neuezerben volt.

Babillonia első birodalom, masic
Persiāi ieles birodalom, harmadic v-
tanna az gereg chasarsag, es ezec el-
muluan Romai chasarsag.

Babilloniabā Nabugodonor,
Persiaban Cirus es Darius chasars,
az geregorfiagbā vilag biro Sandor,
Romaban Iulius es Augustus chasars.

Ezecz vilagnac iob resēt el bir-
tac, ezekhez nagy vrac feyekethay-
tottac, Koronas kiralyoc adoyokat at-
tac, es ő orfiagokat nekic hodoltattac.

Ez négy birodalom mindenkör
ieles volt, de mind négy egyűers' mind
nēgy időbē volt, egyic masic vtan na-
gy soc időbuel volt, egyic hogy el rom-
lot masic fel tamadot.

Ez nagy birodalmat az Isten va-
lasita, a ſent Prophetakual meg Pro-
phetal-

phetalara, Nabugodonozor királnac
murata, mikor őagyaban chuda al-
mat lara.

Az'almot hogy lara igē meg iye-
de, es őiyetteben almat elseleyre, A-
zert a bőlchekert varaslokert küldē,
iőuendő mōdokat iőssokát be győite.

Monda őnekicc en egy almat la-
tec, de az alom kezben igen meg iye-
dec, azen latot almō feyembel ki mu-
lcc, nagy hirtelēseguel almombol scr-
kenec.

Esembe az almat azért jutassa-
toc, es az őertelmet meg magyaráz-
zatoc, mert ha tū ennekem meg nem
monthattyatoc, nagy bōinyū halallal
kel mind meg halnotoc.

Királnac az bőlchec ottan est fe-
lelec, mind erecke éllyen kiralyi felle-
ged, de az almat nekūnc eleb meg ie-
lenehed, oftan az erielmet mū iōlūnc
vgy kergyed.

Kiral est felele de mst chauargot-
toc, chac heiaba valo besiedet nyuyto-

K : toc, es

foe, es az halál előt időt halogattoc,
Chyaeaz hogy az almat nekem meg
mondgyaroc.

Ha az en almomat tû meg mond-
hattyaroc, tudom errel metis meg ma-
gyarazzaroc, de ha tû az almot meg
nem monthattyaroc, az magyarazat-
tyaban mind hamistac vartoc.

Mondanac à bölchee felseged
meg hallya, mû közzöllunc senki asit
megnem monthatya, az menybeli Is-
ten chyae õ maga rugya, mû legyen te
almod neked meg monthattya.

Kiral esit hogy halla igen meg ha-
raguec, azért paranchyola hogy õket
meg õlnec, Daniel prophetat keresnie
kezdec, hogy à több bölchekuel õtet is
meg õlnec.

Danieli propheta asit mihelt meg
erte, ottan imadsagra õnnen magat
ada, Istentõl az almot meg tuda meg
erte, kirõl nagy halakat illyen sional
ada.

Aldot legyen vram, az te dichyõ
neued,

neved, kieznagi titkokat nekünc meg
ielented, te vagy az időnc el valtoſi-
taroya, minden orſagnac ſerzöye es
oralma.

Az vtan Daniel az hadnagyhoz
mene, kére hogy addiglan ſenkit meg
ne ölné, méglen az kiralhoz ötet el-
be vinné, el ſeledet almat neki ielen-
tene.

Az hadnagy eſt halla rayra meg
örüle, Nabugodonozor kiralhoz ſie-
te, Danielt be viue az kiral meg kér-
de, hogy ha ő az almot tudna, es er-
tene.

Felele Daniel kiralnac eſt mōda,
a te nagy titkodat ſenki nem tudhat-
tya, ſem iös ſem varaslo ſem bölch nē
monthattya, az iöuendő mondo meg
nem magyarázza.

De menyben az Iſten titkoknac
tudoya, ki minden időnc chyudait
iol tuggyá, az vtannad valo időket iol
lattyá, neked meg ielenteni azokat a-
karyá.

K ; Azert

Azert te felleged mikoron nyu-
gonnec, es az agyban arrol gyakran
gondolkodnec, hogy michoda idoc
vtannad lennenc, idocndö idöbē mi
chodac törtinnc.

Egy osslop nagy ember elötted ál
vala, larad hogy az ember hatalmas
nagyvala, az ő allapattya igē magas
vala, es nagy rettenetes tekinteti vala

Az ember nec feyet ista arany va
la, az mellye á karya mind ezüstből
vala, á hafa az czombia merő rézből
vala, es az ő ket sára kemēvasból vala

Az ket laba feie egy liter vala, fe-
lig farból vala felig vasból vala, la-
rad hogy az ember addig eppen vala,
még egy hegyből egy kő keznelkül
fel alla.

Ez nagy kő az hegyből keznel-
kül felkele, az ember nec labat olly e-
rössen üte, farból vasból chinalt laba
ő sive romla, teteitől fogva ottan le ro-
hana.

Az far á vas á rez ottan mind por
ra lón

ra lőn, az ezüst az arany az is mind
porra lőn, a sél mind elfuua es chyac
semie lőn, de az ronro nagy, kő egy i-
gen nagy hegy lőn.

Az kő neuekedec olly igen nagy
hegye, hogi ez béles földet eppē mind
betölte, azért ez az alom kit Isten ie-
lente, ingyen mayd meg hallod mű le-
gyen ertelme.

Te vagy az arany fő első birodal-
lom, Babilioniaban tied az hatalom,
te vagy kirallyoknack kirallya chyasza
ra, te vagy embereknek országoknac
vra.

Masod te vtannad ezüst ország le-
ben, de te hozzád kepest atabalo le-
ben, harmad birodalom a rez ország le-
ben, egész ez vilagnac az biroya lé-
ben.

Negyed birodalom az vas ország
lesz, de ez az többinel mind hatalmasb
leszen, mert niikeppen az vas minde-
neket meg ront, azonkeppen ez is or-
szágokat meg ront.

Ennek

Ennec az ő vége farbol vasbol le-
sen, az azfelig erős felig gyarbo le-
sen, mind az vas az farrol esue nem
forrathar, azonkeppen ez ország egy-
esse nem leher.

Ez négy országoknak ideiben ta-
mash, a felseges Iste egy ieles orszagot,
kinec vége soha öröcke nē lēsen, par-
tolas meg romlas ott bizony nem le-
sen.

Ez ország bizonial az Christus or-
szaga, az több országokat hogy ki mind
elrontya, a sēl mind el fuya chyac az
hellyet hadgya, mind az ošlop em-
bert az kő mind elronta.

Ez nagy kő egy hegyből keznel-
kül meczetec, az hegy sido ország hol
Christus siletec, nem emberi keztől a
kő elmezetec, mert attya Istentől a
Christus küldetec.

Az kő neuekedic egy igen nagy
hegye, mert a Christus Iesus lőn feye-
deleme, hogy ki ez vilagot mind sēl-
lel herőlte, Azert ez az atom es az ő
ertelme.

Naba

Nabugoſozor kiral hogy eſt hal-
la, az Daniel elött artzal leborula, az
egy bizony Iſtent ő igaznac valla, ő-
tet kiralyoknac Iſtenének monda.

Azert az arany fő Nabugodono-
zor, maſic az ezűſt melly Cyrus es Dz-
rius, harmadic az rez has vilag biro
Sandor, negyedie az vas lab Iulius
Auguſtus.

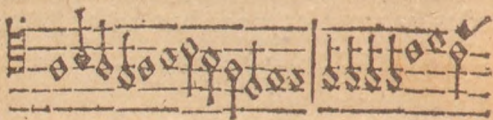
Romaban Auguſtus mikor vral-
kodnec, az emberi teſtben vrunc felől-
tőzec, egy ſep ſűz leyantol vilagra
bűletec, harmadic ket őzer eſtendő
kezdetec.

Chriſtus Ieſus WRunc bűnünk-
ert áldozec, es halottaijbol ő fel ta-
maſtatec, minden birodalom őneki
adatec, menyben földendűc kirallya
tétetec.

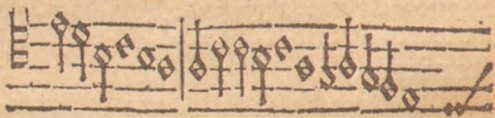
Eſt à Bibliabol ſerzettec verſek-
ben, az kereſtyeneknecki attic éneg-
bē, az Batizi Ándras ő gondolattya-
ban, őzer őtt ſaz negyuen negyedie
eſtendőben.

L. ISAC

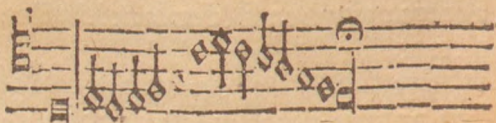
ISAC PATRIARKA-
NAC SZENT HAZASSAGAROL
valo szép Historia.
Gen. 24.

Regi nagy üdöben az víz özen vta, mikor szax ny

olzuant het estendő el mult vala, vala egy bent

attya hogykit az vr isten, az nagy Abrahamnac
felnevesitetet vala.

Regi

REgi nagy údöben à viz e-
zen vran; mikor szaz nyolczuan het est
rendö el mult vala, vala egy sient at-
rya hogy kit az vr Isten, az nagy A-
braharnac fel neuestet vala.

Ennec az vr Isten régen meg es-
kövec, hogy az ö sient fiat ez földre le-
bochyatna, hogy kic Abrahamnac ö
nemzetlégeböl, emberi nemzetert ö
aldozatra adna.

Abtis fel fogada hogy ö nemzet-
seget, meg sokasitana mind az egnee
chillagit, es ö maradckit meg saporit-
tana, mikint az tenger nec nagy sok-
sago főuenyit.

Azert Isten ada egy fő magzatot,
ö feleségenc à sēp Sara assionnac, Sa-
ra mosollyodec az gyermek siletetec,
es fel neuestetec az vig kedüö Isak-
nac.

Isten fel neuele az gyermek Isak-
kot, ember korba iuta Sara assionny
L. meg.

meg hafa, Abraham pediglen igen
gazdag vala, de időie szerent igen meg
venhőlt vala.

Im elő huiata egyic hiv szolgálai,
kinec neuc vala a iambor Eliezer, mő
da ígyol latod hogy en meg venhet-
tem, azért eskegyel meg te iambor e-
liezer.

Hogy te feleséget en fiamnac nem
veses, az pogan nemből az kananco-
sóc közzől, de te elbe sies en laktam
földemben fiamnac tarsot hoz, az en
nemzerem közzől.

Felele a szolgál medgyec vram hogi
ha, az lean nem akar en velē el időnie
nem kelle fiadat vramat Isakot nem-
zetféged közzē földében be vinnie.

Szola Abraham, Isten el bochat-
tya, az ő sent angyalat ki el vezerien
téged, ha leany el nem iő hűtőd meg
mentetted, de az en fiamat hatra soha
ne vigyed.

Szolgá meg eskőuec ottan fel ke-
süle, aranyból ezüstből sēp aiandē-
kot sē-

kor szerze, tűz teuet valastra kiket meg
terhele, a bolga tarfañual sēpen vira
eredē.

Kanaan földēből sietue megyen
vala, Abrahā földēbe mesopotamia
ba, el ére az varastes az varas kiuól, e-
gy kuton teueit estue mind meg al-
lata.

Estue az varasbol kezdeneck i idő-
ni, süzec es viragoc a kutra meriteni,
eliezer lata kezde ő süueben, ilyen
modon ackor Istenhez imatkozni.

Menybeli Istenem ki vagy en v-
ramnac, az nagy Abrahamnac io aka-
ro Istene, ielenched vramhoz irgal-
massagodat, es az en vtamat tegyed
io szerenchesse.

Ime az varasbol mostan el ki idő-
nec, a süzec viragoc az kutra merite-
ni, kérlec meltaltással menybeli vris-
ten, en imatfagomat ez napon meg
halsatnia.

Ha kineç ašt mondom agy innō
sēp leyan, es ő ašt mondangya kōb

L 3 vagyoc

vagyoc innod adnom, sőt annac fellet
te az teuekeris edgyenkent ingyen
maid örömet meg itatom.

Azon en meg tudom hogy ez az
leanzo, kit te meg szeretel en vram
gyermekenec, ezért en meg tudom ho
gyio Istene vagy, az nagy Abraham-
nac es az ő gyermekének.

Azonközben iuta Batuel leanya,
kit neveznece vala Rebekha szép lean-
nac, vedret meg merite kezde hozza
menni, eliezer ottan monda a szép le-
annac.

Agy innom ehnekem leanny te
vidredből, felele az leany késs vagyoc
innod adnom, sőt annac felette meg
az töuekeris, edgyenkent ezenől ör-
ömet meg itatom.

Elyezer iuek kezde azonközben
az lean szépfeget chudalni es szemlel-
ni monda kérlece réged ki leannya va-
gyte, vagyone aryadnac vendeg fo-
gado helye.

Felele az lean vagyoc Batuelnee
az ő

az ő szép leánya Nakornak vnokaia,
es hazunknal vagyon loc polua loc se
na, or az teueknec leßen nagy io bal-
lafa.

Eliezer artzal ottan le borula, kez
de az vristent nagy szépen dichirnie, al-
dot legy vristen hogy ki meltoltatal:
en vtomat ez nap iol meg szerenche-
nie.

Aldot legy ki ez nap engem ve-
zerlettel, az nagy. Abrahamnac attya
fia hazahoz, aldot legy vristen hogy
ki meg ielented, irgalmassagodat vra-
hoz Abrahamhoz.

Ezeket az leany mind halgattya
vala, es az eliezer olly igen örül vala,
ő nagy őremében az Rebeka leant,
nagy szép aiandeckal or meg aiandeo
koza.

Ki vön egy szép nas fat es az re-
bekhanac, szépen fel figgezte leany
homlokara, szép arany peretzet ő ka-
riaba ada, attyanac hazahoz tistef-
ségel bochata.

Othoni

Othon az rebecka kezdé muto-
gani, szép arany peretzet es aranyas
nasfaiat, az melly bebedeket az em-
ber bolt vala, sepen meg beşelle sülei
énec azokat.

Rebeckanac battya Laban hogy
est halla, ottā el ki mēne az emberhez
à kutra, monda mit allas itt Istenec
embere, ier be az varosba mū hazunk
hoz şallasra.

Eliezer ottan şola tarsaijural, az
embert kōuetec à varosba menēnec,
ott mind ōmagoknac es mind az te-
ueiknec, labokat meg mosac à hazba
be menēnec.

Mikoron à hazba letelepedenec,
hozanac eddelt ōneki eleybe, monda
eliezer addig en nem ēşem, miglen
meg beşellem az en kōuerşegemet.

Vagyoc en şolgaia a nagy Abra-
hamnac, kit Isten meg aldot temer-
dec gazdagşaggal, aranyual ezűş-
uel iuhockal barmockal, nagy şoc şol-
galóckal, mindenfēle iobşaggal.

Isten

Isten neki adot az ő vénsegeben,
egy fiu magzator a ssep Sara asszon-
tol, Sara asszon meg holt Abraham
meg vénholt, azért nem kemelli az ő
kinchetfiatol.

Engemet meg eskere hogy en fe-
leseger, fianac nem vesec az Kanane-
os nemből, de en el be iduec ő lakta
földébe, innet leant kérec az ő nem-
zetiségéből.

Ackor en est mondám megyec
vram hogy ha, az leant nem akar en ve-
lemel földie, illike fiadat vramat Isa-
kor, nemzetiséged közzé földébe be-
vinnie.

Felele Abraham Isten el bochar-
tya, az ő sent angyalat ki el vezere-
reged, ha leany el né ő hited meg men-
tetted, de az en fiainat soha hatra ne
vigyed.

Ezeknec vranna solga meg be-
selle, miképpen vratol Abrahamtol
el indult, astis meg beselle miképpen
el iutor, mimodon a kuton a rebecka-
val solt.

M Vége-

Végezetre monda azért meg mö-
gyatoc, hogy ha ior akartoc en vram
gyermekenc, alxis meg mongyatoc
hanem akaryatoc, hogy en vagy iob
kezre vagy bal kezre meg teryec.

Felele Baruel az bebed Istene, el-
lent nem tarthatunc az ő akarattya-
nac, im előtted vagy on à mi lép le-
nyunc, legyen felelége az viig kedű
Istaknac.

A solga est halla igen meg ő rüle
menybeli Istēnec rayta nagy halat a-
da, arantias kupakat ezűst poharokat,
es draga ruhakat à Rebeckanac ada.

Es annac felette az ő attyat anyac
es az ő batyaajt mind meg aiandeko-
za, egy lép lakodalmat az estue kez-
denec, es mind az haz nepe ackoron
vigadoza.

Holda kelue monda à solga ne,
kiec, kérlec bochassatoc imar engem
el haza, mondanac had legyen mű ve-
lunc à leany, bator chac tüz napig az
vran viddel haza.

Felele

Felele a solga meg ne keslellye-
tes, mert Isten vezerli lattyaot en v-
ramat, azért bochassatoc békével en-
gemet, illic mar meg latnom nekem
az en vramat.

Mondanac őneki iertec hiyuc eiő,
kérgyűc meg az leant ha el akar men-
nie, felele az leant kés vagyoc el men-
ni, azért nem akarac őtet meg keslel-
nie.

Io atyafiañ őtt meg berenchezec,
nagy sēp besēdeckel őnekie est mon-
dac, Istenfel neuellenyen es meg sapor-
richon, nagy soc nemzetlégoc te töl-
led sarmazzanac.

Az ő dalkaijat az Delbora as-
siont, nagy sēp leanyockal velle sē-
pen késitec, Kamaamfóldebe az ven
Abrahamhoz, es az ő siahhoz nagy vi-
gán eredenecc.

Ackor estue fele ő hazatol Isak,
mulatni indula egy vton egy kűt
feél gondolkodic vala sēmet fel eme-

M 2

le, hat

le, hat nagy tauol földön üz tevec idő-
nec elő.

Mihelt az rebecka Isakot meg la-
ta, teueröl le szálla es monda a szolgál-
nac, kichoda az ember az ki előnkbe
idő, felele a szolgál ez az en vram Isac.

Rebecka palástyat ottan reia ve-
ue, eleybe mene ő vranac Isaknac, a
szólga peniglen mindē ő iarasat, sépen
meg bekelle ő vranac Isaknac.

Isak el be viue rebeckat hazaba, ő-
rdőc felessegől őtet maganac véue, ol-
ly igen szerete hogy elfelerkezec, an-
nya halalarol az ő nagy őrdómében.

Ő hazassagokat vristen meg alda,
mert edlűnc szarmazec az Iakob Pa-
triarkha, Iakobtol peniglen sépen szar-
mazanac, tizenket Prophetac tizen-
ket Patriarkhac.

Ezekből meg erittyűc hogy Isten
szerdőie, a sént hazassagnac es ő meg
sénteldőie, három okert szerze ő a haza-
sagot, es aldomasauat őket meg kör-
nyűkeze.

Eld.

Először egy másnac nagy fejedel
mére, embert nemzetnec el saporoda-
sara, angyali romlasnac meg epülésé-
re, es paraznasagnac el tauostatafara.

Akaria az Isten az ő sient egyha-
zat, a sient hazasagbol siesen meg ep-
püeni, ezekből peniglen az angyali
romlast, kikiől akar menyben öröcke
tisiteltetni.

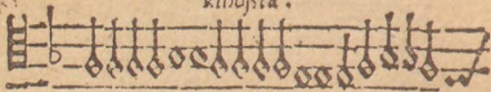
Vristen meg aIdgya ő hazasago-
kat, tegye gyümöchése siesp siu mag-
zatoctal, sseressen tuteket nagy biro-
dalomal, aranyual ezüsttel minden fē-
le iofaggal.

Vristen éltellen az ő sient fiaert,
tuteket meg tarchon hidben es sere-
tedben, tuteket őrizen ő sient igijeben
es meg koronazzon az öröc dűchős-
ségben.

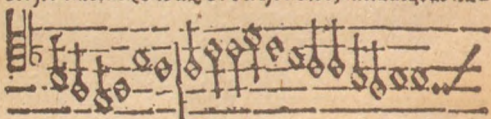
Est énekbe sserze az Batizi An-
dras, ezer őtt saz negyuen harodic est
rendeben, kibiől dűchirtessac az egy
öröc Isten, az atya es siu es sient lélec
Vristen.

M 3 Mikep.

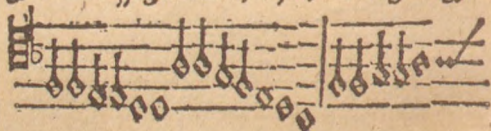
MIKEPPEN AZ WR
 ISTEN ISRAELNEC NEPET EGIP
 tombol es hasonlo keppen
 az magyarokat Sitchiabol
 kihosta.

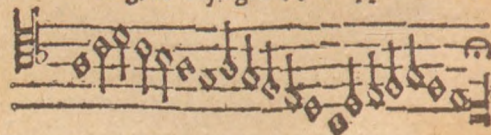
Ierſe emlékezőnc az örök Iſtennec, chudalatas na

gy hatalmassagarol mellyel Sityabol regi magya

rokot io magyar orſzagba illyen keppen ki hoza

mind regen ki hoza az ſido nepeket ſaraho kiralo
 nas markabol ünſegebök

Azert

Azer ez eneket mi ket fele obuc
hogy ez dolgot nyilvabban meg ert-
hellic elöber misoliüca sido nepekrol,
mint eket az Istē egiptnmbol ki hozza,
az vran misollyuc az magyar nepek-
rol mind öket az Istē bitiaból ki hozza.

Regen O törvenben mikor Iesus
vrunc, ez vilagra még nem siletet va-
la, az sidoc valanac Istennec nepei, ne-
uestet nec vala Israel fiajnac, kie la-
koznac vala nap tamadat fele kanaz-
nac földeben vön attyokual Israe-
l.

Kenferittetenec ésség nec miatra,
egiptomba ök mind el be menenc, ki
ker az faraho Ioseph nec kedueert, io
keduel fogada es bekesseget tarta,
mert Iosephis vala Israel fia es az fa-
rahnac dolgossatanachossa.

Ioseph ot meg hala az ö vön atya
ual Israel es mindē batyainual de a si-
do nepec kie meg maradnac meg so-
kasolanac igē el teryedenc, vyi kirak
tamad

ramad egiptom orsagban, ki nem tu-
gya vala Iosephnec iamborsagat.

Azert meg gyűlöle a sído nepe-
ket, kezdé őket igen sanyargatnia na-
gy sóc szolgálattal kensterítetessel sóc
palleroc által őket nehezíteni, tegla
veresseckel sar chinalastockal erős na-
gy munkakual sanyaro rabsagockal.

Az kegyelmes Isten raytoc kón-
yörűle, Aron papot es Mosest valasztá
es vezérel ada a sído népeknek hogy
őket kimentenec, farahonac markas-
bol ielente az Isten nagy haralma ssa-
gat az faraho el őt rettenetes chudaiat.

Latuan az faraho inkább kemeny
edec, nem akara őket el bocharania,
Isten parāchola Mosest indita, Arom
ual egyemben mind a sído népeckel
vtannoc indula az faraho kiral ő na-
gy ereieuél temerdec sóc népéuel.

Mikor iuttac vala az veres tenger
re, or a sídoc igen meg iyedenec Moi-
ses biszattyá semit ne felyctec Isten ve-
lunc vagyon, minket ő meg szabadit

Aron

Aron pap, meg fuita à tēger nec vizer
es à veső ellen ottan ket fele valec.

Ott à Sido népec à veres tengeren
saraz labbal mind altai kōlōzē-
nec, azonkōzbe iuta à Faraho kirāl
nagy hertelensēgel, az tenger nec in-
dula, hogy betakarodec minden nē-
peiuel, az tenger nec vize ismet egy-
bezudula,

Minden népeiuel faraho ott ve-
se es à sidoc békesēgel iaranac nagy
halat adanac menybeli Isten nec, es ō-
ret tistelec ides éneklessēkel, onnat in-
dulanac sem vtoc nem vala, ōsueniec
sem vala de Isten vélec vala.

Nappal mindenkoron egy ošlop
fénes ked mint egy vezer előttec me-
gyen vala, azonkeppen eyelegy fé-
nes ošlop tűz mint egy hív v kalauz
előttec megyen vala, ōket à pustaban
az nagy Isten tarta, menyei kenyertel
az negyuen estendeig.

Végezetre oštan ōket el be ho-
za, az meg igirt kanaannac földébe

N melly

melly mondati vala, ő keuersegeiért
es nagy bővűsegeiért, teyel mezél föl
lyoföldnec, letelepedence meg örö-
ködence el sokassolanac es meg sápo
rodanac.

Immar itt hagyuc el à sído nepe-
ket vegyuc ele à régi magyarokat, in-
gyen mayd meg ertyuc hogy az Isten
őket illyeten bőföldre magyarra el kí
hoza mint régen ki hoza, à sído népe-
ket faraho királnac markabol únsége-
ből.

Mind à sittyaij hatalmas magya-
roc sarmazanac két ieles firfiaktól,
az egyic firfiunac hunor vala neue, es
à másodiknac nagy magor vala neue,
kiktől az magyaroc fel neuestetence,
Hunortól hunusnac magortól magya-
roknac.

Ez két emberektől annya nép sar-
mazec, hogy sityat mind séllel ők be-
teltec, à sitya vagy on naptamadat felé
Erdellyen, moldoua orságon belől
tul ta-

tul tatar orságon, a feyer kunokon po-
gan orságokon soc hauasokon belől.

Iol lehet magyaroc elhen bitya-
ban haralmasoc es nagy vrac vala-
nac, de maga az Istent nem ismeric
vala, sem az ő bent fiat mij édes meg
valtonkat, azért baroni modra nagy
vak poganságban, ők mind élne-
c vala báluant imadnac vala.

Az kegyelmes Isten raytoc kő-
nyőre, ő búuőkbe ada olly gondo-
lator, hogy ők keresnéne az nap nyu-
gat fele orságot magoknac hol letele-
pednenec, azért indulanac mind fele-
segestől tűz száz es ezeren előser ki-
jőuenec.

Massotzor mikoron nyoltz száz
nyoltzuan nyoltzban irnac vala v-
runc siletése vran, a ket száz ezeren es
harom ezeren solgaktol megvaluan,
ismetlen ki jőuenec soc hauosoc által,
pogan orságokban az nagy Isten ő
ket békecségel vifele.

Mikor iuttac vala az Tanais vi-

zere, ott haiojoc őnekiec nem vala, a-
zert ket ket lonac egyiket egyiket, az
tanais parton ok mind meg nyuzzac
vala, lo borból magoknac őnnön ha
sóc ala hojagot varranac vizen által
kelenec.

Hét kapitánokat kőstec emelē-
nec, be iőuenec az io magyar orsagba
kit neuez nec vala bō Pannonianac,
mert im az kenyernec diakol panis ne
ue, az panisrol hiac io magyar orsa-
got, bō Panonianac bōkenyeres or-
sagnac,

Azert ez orsagot mind neuezic
vala teiel mezzel follyo à kőuer föld
nec, mert ő bōuőkődic aranyal ezűs-
tel, őnnual vassal erczuel loual őreg
bormakual à serem boraua az makra
boraua à Somogy boraua az felföl-
di io borral.

Az Duna vizeuel à tisa vize-
uel saua draua samos maros vizeuel,
erdőuel mezőckel sēp siros fiueckel,
iuhokal louackal tikual ludual disno
ual ő-

val őket az nagy Isten itt mind meg
ballita mint a sído népeket kanaannac
földében.

Itt ismer hagyuc el az magyar ne-
peket vegyuc elő az Israel fiajt, kik-
nec Isten ada soc io feiedelmet, a Iosue
vitezte es az igaz Gedeont erős Sam-
som vitezte, es az Saul kiralt a bent
Dauid kiralt az bölch Salamon ki-
ralt.

Ezeknec általa Isten otalmaza es
meg tarta mind a sído népeket még ö-
tet halgatac, es ötet tistelec nagy bö-
orszagokban békeleségel lakanac, de
hogy hatra vetec bent parancholat-
tyat, Isten meg haraguec erőssen őket
vere.

Pogan kirallokkal idegen népe-
kel orszagokat dulata raboltara elle-
nec tamabta nagy hatalmassaggal,
Babilloniabol Nabugodonozort, ő
mind el ggerete az Ierusalemet, es
mind el pusztita az Salamon templo-
mat.

Sedekias kiralt ő meg fogattata es
fiaijt előtre le vagata sóc feiedelmek-
nec feieket fedete, es őnnön maganac
sedekias kiralnac semcit ki vayata be
koba verete Babilloniaba örök töm-
lőczre vete.

Nabugodonozor kiral fogfaga-
ban het szaz es negy ezer sido nepee
es enec, kesserű sirallal somoru bana-
tal édes hazaijokbol mind fogua vi-
terenec, őkis szolgálanc Babillonia-
ban únségben rabfagban az hetuen es
tendeig.

Itt ísmet hagyuc el a sido nepeket
emlekezzúnc meg az magyar népek-
ről, kiket az nagy Isten nagy ioual se-
rete ez országba hozá igen meggaz-
dagita, nekiec es ada iofiedelmeket
iambor kirallyokat es iotanáts ado-
kat.

Elő kiiűességben nagy pogan-
fagokban ada az hatalmas Arilla ki-
ralt, ki az nagy Nemrotnac vnokaia
vala, bendeguznac fia ez vilagnac fe-
lelme,

Ielme, második kiövesbe a szent Istvan
kiralt, szent Imre herczeget dichö szent
Láslo kiralt.

Ezeknec vtanna iambor Bela ki-
ralt Karöl kiralt ö fiat Lajos kiralt, es
a Sigmond chyaftart az Iankula es az
ö io fiat hatalmas Matyas kiralt, len-
gyel Láslo kiralt iffiu lajos kiralt Is-
ten gyözi samat az soc iambor kiralt.

Ezeknec általa az kegyelmes Istē,
otalmazta aldot magyar orszagot, ez
ország hatarit igen ki terieszte, soc ven-
deg népekre nagy soc tartomanyo-
kra ö melleyecada hatalmas vrakat ie-
les orszagokat hatalmas varasokat.

Naptamadat felöl az hideg mol-
douat hausa elue mind az vad olaho-
kat, delről racz orszagot es az nap nyu-
gatrol az bö Töt orszagot, az io her-
uat orszagot, etzakrol peniglē az böy
Chch orszagot chch ország hataran az
Slesia orszagot.

Mind ezeket Isten mellenc atta va-
la de iob reszet idölunc meg el szakassa
mert

mert elfeletkezőnc ő nagy voltáról
kegyelmességéről sőt io adományá-
ról, meg sem emlékezenc régi dolgaj
ról hala adatlanoc lőnc sőt io ayan-
dekarol.

Haragra inditóc hitetlensegünkkel
vakfagunkal es nagy hamissagun-
kal, kezdec bosszontani gazdag ara-
nyunkal draga ezüstünkkel ezekben
bizafunkal, à serem boranac nagy tor-
kossagauval paraznasagunkal rettene-
tes bűnünkkel.

Azert ő haragya ellenőnc gerie-
de bosszu allo oltora reanc szalla,
kőstűnc meg hasonlanc iritseg
gyűlösteg mű kőstűnc tamada, kez-
dőc egymast öldözni nagy sőt kör-
nyűl valo szeptartomanijnkat ieles or-
szágokat tőlűnc Isten el veszte.

Végezetre ostan mű reanc ki ho-
za Bassaijnual az hitetlen tőrec chya-
sart, mint à sido népre es Ierusallemre
regen vite vala az Nabugodonozort
minket

minket es meg vere, es mñ orsagunkat mind el égettete dulata rabol-tara.

Soc kialtassockal az nagy Istent bantoc de bününkből nem akarunc ki tenni, mñ kapolnainkban volrac énekiesec, de a sient irasnac nem volt predikalasa, azert mind el vestöctoc monostorinkat, mint Ierusalemet es Salomon templomat.

A sido népeket Isten foglya ada régen Babilionianj kiralnac magvarokat ada törekec markaba, kit a sarlo közből a böy mathyus földerdől, Szala bol Somogybol a Berem földerdől, a Belesal földröl loc népet el haytanac.

Kic meg maradanc ilyen nagy romlastol Ianos kiralt kiralya koronazac, az kiral meg lata hogy ő nem birhatna pogan törekök nec temerdec sokasagat, bölchen chelekedec friget velec vere hogy chyac epülhetne az meg nyomorult orsag.

Mas felöl esmetlen az magyart v-
O
rac, el

rac el haylanac koronas kiralyoktof,
partokat urenc Ianos kiraly ellen ki-
ralt valastanac, im az nemet orsag-
bol a soc partolalissal felfoldet el ves-
tec es annalles inkab ez orsag nyo-
morodec.

Mind ezec szallanac Istentol mi
reanc buncunc berent es gonoszagunc
miat, egy felol verete pogan torekek-
tol masfelol nemettel im az soc par-
tolokal, ezuel meg mutata az hatal-
mas Isten hogy o az buneknec eros
bosu alloya.

Vegyuc elo esmet az sido nepekek
kiket Isten erosten megvert vala, az
hetuen estend o mikort betolt vala o-
ket el be hozta az Babilloniabol orsa-
gokba viue salita, nekiec epite Ierusa-
lem varasar.

O kdzikbe ada esmet propheta-
kat kie tanitsac es oktassac az nepet,
esmeriec magokat buncseknec lenni,
keuessac az Istent nekiec meg bocha-
tya, oket ordltetec hogy az atya Isten
egyetlen

egyetlen egy fiat ő közigbe bochatya.

Mikor az üdö imar be tölti volna
atya Isten el bochata bent fiat, ez vila-
gra küldé mindennec izene örömet
kegyelmet bűneknek bochyanatryar
de Vruc Christusba chyac keuessen
hiv nec az kic őtet veuec Istenben ő-
rülenec.

De az sido nepnec iob resse nem ve
ue sem az papoc sem az berzeres si-
doc, vrukat meg ölec es ő tanituanjit
kergetnie kezdec hatarokbol ki üzec
negyuen esztendeig Isten őket vara de
meg nem terenec azert ők el vesenec.

Egytzer egy időben egy hufuet
napyara fel gyülenec regi sokassoc
serent, az harminczor valo szaz ezer
embereckittel be gyülenec ackor Je-
rusalembe, Isten fel indita az Romaij
chyasart az varast meg salta őket
mind ben rekesse.

Nagy eség tamada kezdec chy-
kolgarni az galamb sart kiuel ők soz
nacv ala, meg nyomorodanac kezdec

O 2 beny

be nyelnié samserüh ideget önnön
sarioc talpat, alßony allatoc önnön
gyermekeket eßegnec miata meg fö-
zic eßic vala.

Nemelyec közzülec aranyat ez-
istet el nyelenec hogy gyomrokban
meg menchyc, de az romañac ket e-
zert ő benne meg hasogatanac az a-
ranyat ki veuec chyasar paranchola
őket meg ne ölnecazert harmintz si-
dot egy penzert vesnece vala.

Ezel megjelente az hatalmas Iß-
ten hogy ő eßt soha el nem senuedhe-
ti, az ő sents igeiet mikor vtiac es an-
nac felötte chyufolyac haborgattyac
teremtéstől fogua ő mind el vesette
kic ellent tartottac az Euangeliom-
nac.

Mostanis az Ißten közinkbe bo-
chyator soc bölchyeket es iambor ta-
nitokat, kic az ige által hirdetic mine-
künc aldor Iesusst Christust egy üdves-
segnec lenni, ki az atya Ißtent nekünc
engestelé, draga sents véreuel artatlan
halalaual.

De

De iay mind azoknac kic nem e-
legednec egy Christussal az ő űduelsé-
gekre kic egyebec által varnac űduel-
séget vagy őnenmagoknac erdemek-
nec általa ezec meg tagagyac à Chris-
tusnac vérét es az ő sient atyat karom-
lással illetic.

Mikoron asit valiuc hogy nem
űduetzúlunc erdemönkből es io chye-
lekedetűnkből, pokolbeli erdőg elle-
nűnc fel tamasit földi kiralyokat ha-
talmas vrakat vilag bőlchyekeket gaz-
dag pap vrakat, soc szerzetéseket anj-
ratos sienteket.

De tanach mindenec hogy ne ha-
borgassac ne űldezzec az Istennec i-
geiet, mert ha mi estt tesűnc kezdűnc
vgyan iarni mint az sido népec régen
Jerusalembe gazdag kiralyokat ha-
talmas vrakat az hatalmas Isten meg-
feddet az igeiért.

Inkab adgyunc halat az nagy V-
ristennec hogy kőzinkbe sient igeiért
bochyatta, ki műnket vigasítal az ő i-
geiével

geieuel mi nagy veszedelmünkben, es
nyomorufagunkban akaria az Isten
bűnünket fel nitni, hogy mi el ne ves-
sünc regi nagy bűnünkben.

Azert mi es vegyűc io keduel ő
tőle es halgassuc Istennek igeiét, es me-
ryűc magunkat bűnsekknek lenni ke-
uelsük az Istent nekűnc ő meg bo-
chyattya, es annac felette io magyar-
orszagot nekűnc meg epitti es esmet
haralmar ad.

Bőlch Salomon iria hogy az ki-
ralyoknac ő süueket chyac Isten igaz-
gattya, ő markaban tartya es nagy ha-
marfagal mely felé akaria ottan oda
haithattya, haralmas vraknac partolo
süueket nagy hirtelenséget őbbe egye-
nessütheti.

Azert mihs keryűc Istent mi at-
ryankat igazgassa az kiralt mi kezet-
tűnc, magyarí vraknac ő kemén süue-
ket egyelsűchye immar az iambor ki-
ral melle adgyon békességet minden
népec

Ott az Rabideion pufraian szálla
nac, négy száz negyven egyben mikor
irnanac, kő síklaknac vizeből ott iua
nac, Amalekitaktol nem nyukhata-
nac.

Rayoc idue Amalekitaknac ki-
rallyóc, akkor az nép igen megfarrat
vala, hatul siegenieket sagattyacvala,
gyakor helyenfarrat népet vagyac
vala.

Gongya nagy Ión erre sient Moi-
sesnec, sollot vala az Iosue vitez nec,
halgatoya legy fiam besédem nec, tea
kinch vesedelmet az sído nép nec.

Igen hamar sics fiam késűlni, ha-
dra valo népeket valogatni, az Ama-
lec népére el ki menni, bator saggal az
kirallyal meg vijni.

Ott alloc holnap az hegynec te-
reien, es az vesőt en kezembe fel vi-
sein, imatkozom kezemet fel emelem
haralmat hidgyed venni az sído né-
pen.

Késűl hamar Iosue el ki menni,
P fegy-

fegyvereseket taborból kivinni, elől
járat ékiesen erebteni, derék erőt az v-
tan indítani.

A sient Moysesnek mondása be-
rét, batorita Iosuev itez magat, Ama-
lec népenec allá meg vtat, igen bato-
rita mind az sidokat.

De melly rettenetes Iosue népe,
mert am vellec Isten ő sient fellége, ma-
sod nap ő vellec szembe ot mene, a po-
gan nép eséc az ő kezesen.

Az Moyses hegyre mikor fel iu-
ra, kezde ackor siben imatkoznia,
meddig az ő kezejt fel tarthata, győ-
zedelem addig sidoknac alla.

Sőt kezejt hogy le chyigednec va-
la, pogan nép sidokat meg tollya va-
la, Aron es Hur Moysesfel ort vala,
karia farrat latic hogy nem birhatna.

Aron es Hur iyedenec hogi latic,
iverregben kőuet ragadozanac, Moy-
sesnek karya ala kőuet rakanac, mind
nap estig kezec neki fen tartac.

Nagy

Nagy hatalmas Iosue akkor vala,
mind nap nyugatig nagy viadalt tar-
ta, Amalec népet mind levagta, vala
chyac keues poganokbā el szalat vala.

De ha immar taborba be mené-
nec, sola akkor Isten sent Moysesnec,
est tebe iriad egy ressebe könyuednec,
eleyben adgyad az Iosuenec.

Rontoya lesse en Isten ezeknec,
el vestem nemzeret az Amaleknec,
emlekezet lesse chac az ő neuec, az
eg alat hiret hagyomnekiec.

Im melly hatalmas vala könyör-
gefe, sent Moysesnec minden esede-
zese, chyac addig lön sidoknac győze-
delmec, még Moyses erettec könye-
reghere.

Az ő kirallya mihelt meg farrad
vala, imatfaga akkor lassodic vala,
győzedelem Amaleknec al vala, po-
ganoknac hatalmac nagyob vala.

Soha addig nem akartoc ertheni,
könyörgessel nem akartoc indulni,

P 3 viadal-

viadalhoz ha akartoc indulni, sítoc a-
toc volt igyünk nec kezdeti.

De nem egyeb Moses annac az
oka, hogy sierenchenc soha ninchen á
hadban, mert nem tuttunc ackor imat
kozniá, vgy indultunc ier ría az bes-
tiakra.

Ez sient Moyles nec kőnyergese
sērēt, esedeznenc Istenhöz sūuūnc se
rent, io sierenchyet engedne siue se-
rent ellenségen győzedelmet vehet-
nénc.

Soc népeken volt Isten nec harag-
ya, mint ackor ő lőn Amaleckirakon,
kit meg fenyegete mikor est monda,
iduendőre el veszi á sandeka.

Irnac vala az Abrahamtol fog-
ua, négy szaz hetuen estendőbe tőlt
vala, Kanaan orsagaba mentec vala,
az orsagban meg telepettec vala.

Immar ebben nagy sōc idő tőlt
vala, nyoltz szaz nyoltzuanban, mikor
irnac vala, Samuelt az Isten hozza
Solisa, Saul kiralyhoz őter el bochat-
ta vala.

Gon-

Gongya vala erre az Vrifestennec,
vra lenne az ő igiretinec, fogadasi ac-
koron betelenec, meg gyalazna népet
az Amaleknec.

Regi dolog Samueltól monda-
tec, vrifestentől hogy kirallyhoz küldo-
tec, elvegezet akarattya ielenec, biro-
dalma Amaleknec be telec.

Az Samuel fiola Saul királnac,
hallyad Sauat Istenednec vradnac,
kirallyol attalac teged a sido népnece,
samlaltalan verkeket a sidoknac.

Chyac hamar sies kiral fel késül-
ni, az Amalec orsagara fel menni, ve-
neket es iffiakat mind meg ölni, kí-
chintől fogua nagyokig mind le vag-
ni.

Iuhokat barmokat ot mind le vag-
gyad, semí marhayokat te meg had-
gyad, semí iofagokat te ne keuan-
nyad, bosuiat az Istennec te meg al-
lyad.

Az fogadast kit tón Isten Moy-
sesnec, vesedelmege iarna Amaleknec

asit el végeze akkor sido népnee, kit az
Isten aianla Moysesnec.

Menyi rontas mostani időbenis,
nezuehallunc es mikeppen látunkis,
Isteni hatalombol vadnac ezekis, de
nem ertyúc mert el teuet esünkis.

Az emberi allatnac ő hatalma,
edgyic á masiknac nem arthatna, ho-
gy meg őne reyaioc nem tamadhat-
na, ha az Isten nem ereztene arra.

De mindennap az kredoban asit
vallod, földnec mēnec teremőyenec,
vallod az Vristent gond viselődne
vallod, iot tehet asit chyac. ingyen sem
gondolod.

Ezennis vagyon Istennec nagy
hatalma, egy orsagot mas ellen fel ta-
masitya, benne valo népeket meg sa-
nyargattya, őtet hogy meg ismeriec
asit akarja.

Olly igē meg verē végre sidokat, el
puszította végre az ő orsagokat, es tart-
tya Moses mind budosokat, nem ha-
gy birni nekies orsagokat.

Pokloc

Poklól iaranac a szegény eziganoc, nem tudom ha Egiptom volt országoc, tudom hogy othon voltac hatalmasoc, Isten veszte chyac marada satoroc.

Eg alat valanac szép nemes népec, kic nevestetnec az Görögöknek, ez vilagon kedves vala ő nevec, kerdeneiec, houa lőnec mind ezec.

Romlanac meg nagy hatalmasagokban, mikor nagy szaz negyuen hogy irnanac, hogy irnanac Vr sületése vtan, mas fel ezer tizenket esztendőben.

De nem soc időuel ennec előtte, keüelly szerencheyeknek is lőn vége, irnac vala akkor ennye időben, mas fel ezer tizenket esztendőben.

Oh meny országoc mostanis vadanac, régtől fogua melly népec kit birtanac, mas idegen nép előtt el futtanac, gonosbol lőtt vége ő országoknac.

Melly országoknac nagy veszedelmeket hallyuc, vegezeti lőtt az mikenpen mon-

pen mongyuc, Isten hatalmanac mi
est valhattuc, nem emberi akaratbol
ast variuc.

Istennechatalma minden est hid
gye, magyar orszag hogy est mij ke
zinkbe, poganoc valanc az régi üdö
ben, de az Isten hoza illy szerenche
ben.

Nekünc az orszagot meg szabad
ta, chyuda keppen ha ki est meg möt
hatna, magyar kronikaban est meg
talalya, hogy Istentől vagyon ingyen
sem mongya.

Vrnac menybe menesenc vran
na, négy száz egy estendő mikor vol
na, io magyar orszagba magyar nép
salla, kit el hagyunc mert soc beséd
volna.

Melly nagy veszedelmet reanc e
restte, Vrsten az alat olly embert
serze, nagy romlasnac okat hogy meg
jelenche, halaadatlan sagat benne
meg fedgye.

Igen

Igen felec kerebryenec en ezen,
ez sijketseg hogy valamit ne hozzon,
mint Amalec orsaguncvgy ne iary-
on, lol lattyatoc hogy pogan kōsiunc
vagyon.

Eleien valanc nagy baluany ima-
dasban, most Istennec nagy irgalmas
sagaban, tōrekōc most noha vadnac
vakfaghan, à bent Lélec hozhattya
igalsagban.

Sőt ha mostan vannac nagy go-
nosfagban, fordithattya Isten io gon-
dolatban, térhetnec ōk Isteni igalsag-
ban, Est igy ertem Christustol mon-
dasaban.

Vay melly nagy hatalmas az em-
bernec fia, kōuekbōlis hogy ō fel ta-
mashattya, Abrahamnac fiaijt ta-
masthatya, Istennec hatalmasa minden
est mondgya.

Meg vetēd magyar nép Isten mō-
dasat, nem kedueled az ō bent okta-
tasat, el vered mikeppen meg rothac
almat, lében olly ember ki erti ennec
hasznat.

Q

Kér-

Kérlec en tjtéket hju keresityéne
hogy forgalmatosoc tjt ne legyete,
gondgyat Istennec rollatoc higyetec,
mert az Istoriabol megertitec.

Reatoc idnec im most az hitötle-
nec, boszúkat felellöc nagy sokat sen-
vettec, igazsagban nem hadnac béket
nektec, békeséggel vayha elürhet-
nétek.

Istennec hatalma öket meg ront-
rya, boszú allast chyac reaia hagyhat
na, mint az Amalec népe am mint ia-
ra, igaz viban sidokat meg bolygata.

Soc népeket meg rontot az Vris-
ten, boszúgot kicötöttec az hiuteken,
meg hidgyete mostes azon az Isten,
chyac hinatoc melletec igaz hidben.

Tauostalla keryüc ö sent felsé-
get, ellenségnec ögonos gyühéséget,
dichyürhésüc ebben ö sent felséget,
tanolhasüc békéuel sent felséget.

Vijellie mij gondunkat orsagük
ban, tekinchye meg orsagunc süksé-
geben.

geben, otalmazzon. ez földön éle-
tünkben, monthassuc ő neki vgy le-
gyen.

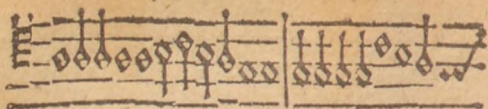
Melsszeb nem vihere ennee ertel-
mer, az időneec hogy lata rőuidseger,
ilyen erchye ennee mostan ideiet,
ezer őtt szaz őrucnbe végezefet.

AZ DRAGA ES IS-
TENFELŐ VITEZ GEDE-
onrol szép Historia.
Iudicum. 6.

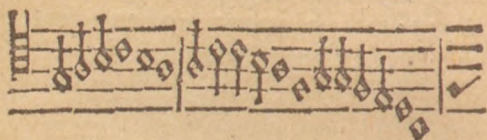

Qs

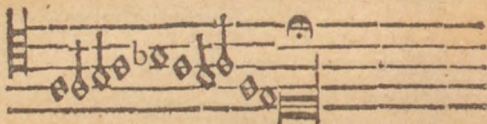
Regen

Regen ez vala mikor Iesus Vrunc az emberä

testben meg meg nem ielent vala, ä sidocvalanc

Istennec nepeij öket az Isten otalmazza vala.

Ök vétkezenc az Vr Isten ellen
meg nyomorodanac nagy gonofsagoc
miat, mert el hagyä ökerä men-
nyeij. Isten meg veretenc ä pogan
miat.

Apo.

A pogan nepec nevestet nec vala
Amalekitaknac Madian fiajnac, kie
miat a sidoc a het estendeig keseruseg
gel nyomorgattarnac vala.

A pogan nepec elfel kesbule nec a
sidoc mezein taborokba iaranac, es
minden mezeij o elesegoker a soc ta-
borral mind el vestetic vala.

O buzayokat es siena suuoker
mikent a soc saska ok mind el vestic
vala, es o chyordaijokat okroker iuho-
kat minden barmokat ok el haityac
vala.

Meg keseroduen a nagy Vristen-
hoz mind fel kialtanac ok a poganoc
ellen, rajtoc konyoru leoker meg hal-
gata es meg segelle a poganoc ellen.

Egy feyedelmet kozzuloc valas
ta kinec neuc vala Iouasia Gedeont,
angyalt hozza kulde neki est izene
vr vagyon veled te eros Gedeon.

Meg szabadito a te kezed által po-
ganoc markabol az Israel fiaijt azert

Q;

semmit

fēmit ne fēly en teveled vagyoc este
meg verőd az Madianfiajt.

Fel késűlenec azert à poganoc es
à Jordan vizen ők mind által keienec
egy sēlős nagy vōlgybe tabort iartata
nac ő satorokba le telepedēnec.

Negy feiedelmec ő kōsītōc vala-
nac az legyk nec Oreb à masiknac Zeb
vala, es à harmadiknac Zebee kirally
neue, es negyediknac Salmana kiraly
neue.

Fel tamadanac igen nagy erőd el-
tudni siaz ezeren es harmitz őtt ez ő-
ren, de ezekhöz képōst à Gedeon gyű-
le igen keuessen chyac harmitz ket e-
zeren.

Gedeon sōla Istenhöz kialta ha-
meg sabaditod Vrá à te népedet, mi-
keppen meg mondad az en kezem al-
tal ielents meg nekem most à te ie-
gyōdet.

En egy fűrt gyapiat, vetōc à sűrű-
be ha meg harmatozic à sűrűn à fűrt
gyapiu,

gyapiu, es ha' a síeles föld chyac sara-
zon marad, bizo ie gy nekem a harma-
tos gyapiu.

Meg tudom ezon es bizonyos le-
söc hogy en kezem által te meg men-
töd népedet, ekeppen történe mint
keuanta vala mert chyac a gyapiu ha-
meg harmatozor.

Gedeon síola esmet az Istenec
kérlec vram téged ream ne harago-
gyal, mégis ie gyöt keröc meg azon
gyapiura de kérlec tégöd hogy ne ha-
ragodgyál.

Imar a gyapiu saron marad-
gyon környül a síeles föld mind meg
harmatosulyon, Isten meg engede
föld harmatosula es chyac a gyapiu
saron marada

Eyel fel kele nēpeuel Gedeon a
Galad hegyere egy kut melle ki síal-
la, nem messze hozzaioc egy síeles na-
gy völgybe a pogan tabor síellel fe-
kösic vala.

Síola az Isten ackor. Gedeonnac
igen

igen foc nép veled vagyō de keveseb-
bis elég nem adom à népnek kezébe à
pogant hogy en ellenem ne díchye-
kōdgyenec.

Mert ott à népec azzal kērkōd-
nenc tulaydon erōnkbōl miez po-
gant meg vertūc, es meg szabadultunc
nem az Isten által de fegyuerūkel ō
ket mīj meg gyōstūc.

Ki által d meg sēllet à te taborod-
ba à kic felelmesec fattig hatra térye
nec, ackor Gedeonnal tiz ezer mara-
da huson ket ezōren mind hatra té-
renec.

Monda az Isten esmet Gedeon-
nac, mégis foc nép veled vid à vizre
mind ōket, ott en meg valastrom kic
hatra térienec à kiket mondoc mind
elvigyed veled.

Mikoron à nep à vizre ment vol-
na monda Gedeonnac ackoron az vr-
Isten, à kic kézzel hannyac vizet à sa-
yokba azokat allasd egy felé egy
rendbe.

Azokat

Azokat pedig más fele állíttad, a
kicsi térde esnek lefekve járni, ott
három száz kézzel járni es
a több sokaság mind térden járni.

Siola az Isten monda Gedeonnak
az három száz neppel tetteket en meg
mentlek, es kezébe adom mind a po-
ganokat, a több sokaság mind hatra té-
ryenek.

Ott a sokaság ki mind hatra tere
es ok három száz viadalhoz készül-
nek, a sereghez képest élelt szerzének,
egy egy trombitát fejenkent ok vé-
uének.

Monda az Isten Gedeonnak ével
kelly fel egy approddal meny a po-
gan taborra, hogy oket meg kemöld
beszedeket haluan batrobban othes
reyaioe a taborba.

Fel kele azért a gyermek approd-
dal iuta a taborba az strafa vigyaz va-
la, az poganoc pedig mint a nagy soe
faska ott a taborba.

Mikoron imar Gedeon ott vol-
na ed-

na edgyic kezdde almat társának beszél
leni, io tarsom ez chyoda almat lat-
tam, kezdde Gedeon igen meg hal-
gatnia.

Nekem vgy tezcet egy arpa po-
gachya hat az egbe forog mi közink
be le szálla, à tabort meg úte seneckel
fel döyte à földhöz vere olly hatal-
mas vala.

Felele neki az ő tarsa monda az
nem egyéb hanem à Gedeon fegyvere
Isten neki atta az mi taborunkat Ge-
deon sola az Istent díchűre.

Utibn meg tere az ő tarsaihoz
monda kellyetec fel az Isten nekűnc
atta, egy egy kűrtöt ada mindennec
kezébe, az három száz embert három
felé osztá.

Ada kezökbe öres palaszkokat à
palaszk közihe mindennec egy lám-
pást, monda à mit lattoc hogy en che-
lekedem tűis mindnyáian asic chele-
kedgyetec.

En el be megyec à tabor helyre
hogy

hogy en trombitaloc, tuis trombital-
lyatoc, Istennec ostorra Gedeon fegy-
uere à tabór kórnyil mind asit kial-
chatoc.

Ey fele koron à tabort meg útee
hamarfel rezzentec ott mind à strasa-
fokar, ó trombitayokat rettentéssel
mind egybe vericúres palaszkokat.

Ott à palaszkokat kiki mind el te-
re kórnyil három felől fuyac trombi-
tayokat, job felől kezdőkbe vagyott
trombatayok, es bal kezdőkben ó égő
lampassoc.

Meg futamanae sernyű kialtassal
ezec három szazan trombitat igen fu-
yac, az Isten bochata fegyuert ó kő-
zigbe egy mast ó keštec olly erössen
vagyac.

Gedeon izene Jordan vize melle
sidoc à reuóket hogy mindenűt ailla-
nac, elejket vennec à pogan népek nec
hogy ók à vizen el ne šaladnánac.

Nagy hamarlaggal sidoc kéšűle-
nec réueket meg allac ket nagy vrat

R: foganaç

foganac, Zeebnec Orebnec ott feye-
ker el vőuec es Jordan elue Gedeon-
nacküldec.

Iollehert immar az erős Gedeon
mind az ő népéuel igen meg farrat va
la, de à Jordan vizen el által költezec
à futo népet mégis úzi vala.

Iollehert immar à pogan népekbe
szaz ezer husz ezer sam berent meg
holt vala, de Zeebe kirallyal Salma-
na kirallya tizen ött ezer el saladot
vala.

Egygyalog vton tul à Jordan vi-
zē nap tamadat felé Gedeon el indula
à népet el ére hat ök mind nyugosi-
nac mert à futasba meg farratac vala.

Mikoron azoc batron nyugod-
nanac Gedeon à tabort nagy hírtelen
megüte Zeebe futamec Salmana ki-
rallyal vtannoc valta az erős Gedeon

El ére őket es foglia esénc mind
az egész tabort Gedeon le vagata, ő
maga el veue à kirallyoc feiét, arany
lantzokat mind kettőtől el véue.

Ott el

Ott elveszének a négy fejedelmec
ő nagy ereikkel temerdőc soc népek-
kel, s az harmincz őtt ezer pogant ott
az Isten el veszte akkor chyac harom
s az néppel.

Meg vereténec égő lampasockal
üres palasokknac chyac az ő zörge-
sektől, nagy kialtasockal trombitala-
sokkal, egy mast le vagac őnnön fegy-
uerekkel.

Eszt az Vr Isten nekünc meg irat-
ta mert a győzedelem chyac az Isten
hatalma, sem fegyuerősek nec nagy
sokaságába sem vitezek nec ő nagy e-
reyőkbe.

Ményből adatic minden győze-
delem, kinec Isten adgya a hadat chac
a veri, de ő aszt keuannya es tőlünc aszt
vária hogy mñ meg terijinc chyac ő
hozza kialchunc.

Annac okaért az Istēhöz teryünc
baluany imadaftol mindnyaian el sa-
kadgyunc, chyac ő tőle fűgyunc es

R 3 chyac

chyac benne bizzunc, ha est akariuc
hogy győzdelmet vallyunc.

A Bibliabol irta magyar nyelv-
re Batizi Andras es rendölte versék-
ben, kis karachyon vian ennye üdö-
ben ezer es ött száz negyuen estendö-
ben.

AZ ERŐS ES ISTEN-
FELŐ VITEZ SAMSONROL HIS-
toria, ludicum. 13. Meg-
emlekezhetünc, aua-
gy Troya Notaiara.

Sokat Stent irasbol eddig em-
lekeztünc, de Samson dolgarol mi-
el feletkesünc, melynek ő mi voltac
kel esünkbe vennünc, emlekezeti kep-
pen mostan velle élnünc.

Regen ő törvenben egy Iffiu va-
la, ki-

la, kinec népec közöt Manue neuet va
la, annae felesége meddu keppen va
la, de sokszor Istenhez fohaszkodiv a
la,

Istennec angyala nekie ielenec, és
hogy fiat sülné nekie mondatec, Bo
rot valas fejet kinec nem illete, es Na
zareusnac gyermek hiuattat nec.

Az angyal assonnac est es meg
ielente, hatalmassa lenni gyermeket
ielente, hogy szabaditoia sidofagnac
lenne, lassoc hatalmatol meg menten
dö lenne.

Ez sot assony haluan hamar el
indula, vra elejbe hamar faggal iuta,
es ő vra előt meg alapec monda, Isten
nec embere most en hozzám iuta.

Kinec ő semellye angyal sünd
vala, de maga en nalam rettenetes va
la, kinec neuet kerduen nekem meg
nem monda, de hogy egy gyermeket
sülné est ő monda.

Serec iralatol es bornac meg til
ta, minden fertelmes életöl meg vo
na, de

na, de Nazareusnac az gyermeket
monda, halala napiaig őt benteltne
monda

Istenhöz Manue el felfoazkotec,
es Imachiagaban tölle az kértetéc, az
ember vyiolan nekic meg iellenec ké
relem Istentől ott meg halgattatec.

Az aszony egy napon mezőre ki
mene, mező közepiben aszony ott le
üle, Istēnec angyala ő hozzaia mene,
aszony est vranac meg mondani me-
ne.

Manue aszonymal hamar el indu-
la, Vrnac angyalahoz mikoron ő iu-
ta, aszonac a ki bolt kérde ha ő vol-
na, felele az angyal monda hogy ő
volna.

Manue angyaltól ott egy dolgot
kérde, hogy mikor betéde betelleye-
fedneiec, es mikeppengyermec tölloc
tarratneiec, münemő dolgoktól ő meg
tiltatneiec.

Szolala az angyal Manuenec mō-
da, chelekegyel vgyan mint az aszo-
ny meg

ny meg halla, mit en parañchyostram
neki aſt meg tarchya, Manue eſt hal-
uan Angyal kéré monda.

Kérlec halgaffad meg en könyer
geſtemet, es vegyed te hozzad en chí-
nalram érket, az angyal ſolala monda
Manuenac, kinſerituen engem nem
eſem kenyeret.

Angyal Manuenac ackoron ſo-
lala, aldozator tenni ha akar aſt mon-
da, chyac az Vriltennec aldozzal aſt
monda, ſenkinec egyebnec eſt ő pa-
ranchola.

Manue az angyalt kérdeznie kez-
de, hogy ki volna neue aſt meg ielen-
tene, hogy mikor beſéde betellyeſſed
neyec, őtet ott mind ketten ackor tiſ-
telneyec.

Az angyal ő neuet nekie meg né-
monda, mert chyodalatosnac ő elöt-
tőc vala, Manue Iſtennec aldozni a-
kara, hamar aſt fel ſerze erős kő ſi-
klara.

Aldozatot hamar tüzze el felgyuyra, aldozatnac füstt az egbe fel iuta; aßonyal mind ketten Manue est lata, füstt közőt az angyal menyorsagba iuta.

Földre ök mind ketten hamar le estenec, róbbe nem ielenec az angyal nekicc, Manue meg erte ott voltat angyalnac, es ez sot monda öfelelségenecc.

Immaran mind ketten halallal meghalunc, mert az mü Vrunkat seminkel lattuc, az aßony bisirata Vranacest monda, ha az Isten minket meg ölni akarna.

Mi aldozatunkat el nem vötte volna, es mi dolgainkat meg nem monta volna, iduendöre valokat meg nem ielentet volna, aßony fiat süle neueze Samonnac.

Mikoron az Samson fel neuedet volna, Tamnata varosba egykor be ment volna, egy aßony alatot ott ölatot volna, melly laz nemzersegből akkor tamat volna. Sam.

Samson ott az aszontigen meg
keduele, hogy neki meg nyerne atyat
arra kere, atya annya diet ezen igen
fedde, hogy pogan nemzetet o maga-
nac venne.

Mert az o suleij asir nem tucyac
vala, ez dolog Istentol hogy adatot
vala, Iasoc kozze Isten Samsomot
bochyatta vala, hogy o vitesszel el-
lenec tamadna.

Atyauval annyauval Samson el in
dula, egy solum hody kozze mikor
iuttac vala. Samsom o atyától eltauo-
zor vala, egy erds oroblant Samson
talalt vala.

Ott semi Samsomnac kezébe ne
vala, oroblan ellene Samsomnac tama-
da, oroblant az Samsom kezébe raga-
da, mint egy kechke ollot o kettel-
kafira.

Tamnata varosban aszonyhoz
menenec, o toruenyec ferent velle be-
sellenec, esmer azon vton haza crede-
nec, es az o hazokhoz hamar sietenec.

Egy néhány nap múlva Samsom elindula, tamnataba menni abissonyhoz kebi vala, attyaua annyaua v ton megyen vala, oroszlan testehez ő maga tért vala.

Oroszlan saiaiban soc mihet találta, édes mézet gyűtuen benne ő találta, kezében Samsom mézet vőtte vala, es menő vtaban mézben ésic vala.

Az ő attyat annyat hogy elérte vala, mert Samsom vellec ott közlőtre vala, az méz hozza ackor honnat iutar volna, attyanac annyanc meg nem monta vala.

Vigan bé mené nec tamnata városban, abissonnac menyeközöt berzenec hazában, városbeli népec az ő vig voltokban, harmintz sirsziakat adanac vigfagban.

Samsom ott solala iffiaknac esic monda, egy mesét en mondocha meg tallallyatoc, heted napra nekem esic tij meg mongyatoc, feienként tünekrec ayandekot adoc.

Wltözö

Óltóző ruhakat Samserent har-
mitzar, aſt meg ekeſtitſec ékes gyolts
ingekucl, de ha en meſſemet tij meg
nem lelítec, annyi ſamo ruhát enne-
kem adgyatoc.

Iffiac ez ſot haluan rayta buſula-
nac, Samsom feleſéget vranna bocha-
rac, ſenyegetéſekkel ötet ſorgalmaſtra-
rac, az meſſeben penig illyen ſok va-
lanac.

Az euó allatbol io étec ſarmazéc
es az erőſégből édeſség adatec, har-
mintz iffiac ezen vetekedeſt tőnec, az
Samsom meſſeiet ſoha meg nem leléc.

Samsomot az aſſony kérdeznie
kezde, az meſſe mi volna aſt meg ie-
létene, monda gyúlóſ engem es nem
ſeretz engem, meſſet az okaert meg
nē mondod nekem.

Siolala aſſionnac Samsom aſt fe-
lele, atyamnac anyamnac meſſet meg
nem montam, de ime te neked en meg
ielenttettem, mit meſſe iedzencen meg
beſellettem.

S; Az he-

Az heredic napimar hogy el iu-
tot volna, Samsomnac banaiot aszso-
ny ielenter vala, az iclr az aszsonyhoz
Samsom latta vala, az mellest őneki
hogy meg montra vala.

Az mellest az aszsony iffiaknac
meg monda, kic Samsom messeier e-
lőtte meg odac, mi legyen edesseb
méznel erősb oroslannal, Samsom
hogy est halla iffiaknac est monda.

Ha az en úsbömon nem fantot-
tatoc volna, az en messemet tñ meg
nem leltetec volna, az askalon helyre
hogy ala ment volna, harmintz öltö-
zőt firfiakat ott őralalt volna.

Az harmintz firfiakat az földre
levere, azokat feienkent az Samsom
meg öle, es ő ruhayokat rollocott le
veue, messe meg mondoknac varosba
beviue.

Ott igen Samsom meg harague
vala, tamnata varosbol el ki indult va-
la, mert atyahoz Samsom menni a-
kar vala, ő nagy haragyaban atyahoz
ment vala.

Sam-

Samsomnac barati az kic ott va-
lanac, Samsom feleseger elejgbe hi-
uac, hozzaya nem mentet Samsomnac
ök mondac, egyik nec közzellec fele-
segöl adac.

Keues idő muluan illy dolog tör-
tenec, aratafnac ideie hogy el közel-
getnec, Samsom feleseger meg latni
akara, ayandekon neki kechke ollot
foga.

Tamnata városba mikor be mēt
volna, assonnyhoz be menni Sam-
som akart volna, felesegenec attya
Samsomot meg tilta, assonnyhoz be
menhi ötet nem bochyata.

Monda allitottam hogy te nem
sereted, az en leanyomat es hogy te-
gyüldölöd, à te barátodnac azert adam
ötet, de az killteb ő helyebe es seb le-
gyen neked.

Samsom ott est. halla felele est
monda, ellensege lenne erche Iaszok
nac est monda, es hogy gonost tenne
erche ő est valla, három szaz rokakac
à Samsom ot foga, Azok-

Azoknak farkokat mind egybe
kötöze, égő üzekeket hozzayoc kö-
töze, laszoc buzaiara őket el ereszte, a-
zert buzat tűzzel mind meg égettete.

Iasoc erről sockan tanachathar-
tanac, sokat erről kösítőc őktudako-
zanac, hogy ki volna oka illy fertelē
karnac, mondac est dolganac kellēni
az Samsomnac.

Tölle feleséget hogy el vőttec
volna, ezen Samsom igen meg hara-
gut volna, az tamnateusra laszoc
gyűltec vala, es mind leanyostol meg
égettete vala.

Ott Samsom solala iasoknak est
monda, noha est ez dolgot tñ mos-
mieletec, de több bobusagor meg
raytatoc tésec, magánac ez vtan nyu-
godalmar vessec.

Santalan soc népet Samsom ott
levere, es annac vtianna városbol ki-
mene, egy nagy kietlembe ő laknia
mene, ezer lasz nep ottan Samsom v-
tan mene,

Sido

Sido népet Iasot akor biryaca-
la, es az sido népnek paranchyoltac va-
la, Samsom vran sidoc hogy mente-
nec volna, es kötözue őter kézben ac-
tac volna.

Tűz ezeren sidoc őšue gyűltec
vala, Samsomot keresni el mentenec
vala, de hogy kietlenben őt meg lel-
tecvála, Samsomnac az sidoc ez őt
montac vála.

Tudode mit Iasot nekűnc parant-
chyolnac, mīj gonosťt műueltel elle-
nec iasoknac, paranchyolnac nekűnc
hogy téged meg fogyunc, es kötözue
nekic mīj kezegben adnanc.

Samsom ez őt halla sido népnek
őla, mīj gonosťt ellenem mījueltenec
monda, azon gonosťagot en ellenec
adam, tűzzel bosűsagomat en raytoc
meg allam.

De ennekem feienkent tīj meg es-
kegyetec, es igaz beűéddel nekem i-
giriétec, meg kötözuen engem hogy

T tīj meg

rñ meg nem öltec, hanem egességel
ö nekic rñ vištec.

Sidoc ezen neki feient meg eskö-
nec, két erős kötellel ötet meg kötö-
zecz, fogua az Samsomot az Iasoknac
viuec, iaboc ötet latuan rayta örüle-
nec.

Istennec malasrtya ötet kénseri-
te, mint egy fonal szalat köteleket sag-
gata, egy holt samarnac alat kezebe
ragada, velle az iasokat földre mind
le vere.

Samsom ott a chyontot kezéből
levete, az viadal miat somiuhozni
kezde, es az nagy Istenhöz kialtani
kezde, öki altasaban ez könyörgest
teue.

Felseges Vristen te ma nekem a-
dal, ez nagy viadalban győzödelmet
adal, de nagy somiussagra most en-
gem iutatal, somiuual meg halnom
kérlec hogy ne hadnal.

Az al chyontbol egy fog Isten pa-
ranchyola, sepen meg halada belöle
viz fol-

viz folya, Samsom benne iuéc erey-
ben vyolla, erről az Istenec Samsom
halat ada.

Onnar el indula el Gazaba méne,
ott egy fertelmes absiont ő szemléle,
mel nec ő hazához Samsom el be me-
ne, es az ő be menten Iasoknac hűrec
lön.

Varasra őrzőket az Iasoc vete-
nec, varas kapuiara lakatokat veténc,
hogy nagy chyendefségben eyel ők
lennénc, es mas napon régel Samsom-
not meg őlneyec.

Chyac éffelikorig Samsom ott
nyugouec, varos kapuiara hamarlag-
gal lépec, kaput lakatostol vallára fel
veue, az varason kőuül egy nagy he-
gyre viue.

Sőret nec vőlgyere mind ez vtan
méne, egy absiony allatot ott ő meg
serete, Iasoc közőt mely nec Dalila
vala neue, melly miat Samsomnac
lön nagy vebedelme.

Az igaz feyedelmec absionyhoz
T 2 mené

menénc, nagy temerdec kinchyet ne-
ki igirenc, ha Samsom ereyét ők meg
ertherneyec, es aßony vran őtt meg ől
herneyec.

Dalila ßolala Samsomnac eßt
monda, kérdlec en tégedet ha ßeretz
engemet, mond meg miből legyen te
hatalmas erőd, kötözés mü legyen ki
meg biryon téged.

Samsom dalilának illy ßoual fele-
le, het ßerő kötéllal ha meg kötöz en-
gem, el ßakafafara nem léß nekem e-
röm, ember nec mint ßokot chyac lé-
ßen en eröm.

Het ßerő kötéllal Samsomot meg
kötö, Iasß feiedelmek nec aßion hire
téue, hazaba nagy hamar őket el be
viue, eßt az Samsom lata chyac semi-
nec véle.

Mint egy fonal ßalat körelet ßag-
gata, Iasßokat ő rölle hamar el rauoß-
tata, aßion ßiralomal eleyhe iuta, nagy
hizelkedéßel eßt Samsomnac monda

Nam

Nam chyac nagy chyuffsaggal
engemet illetel, mert hamis beszédet
ennekem ielentel, minden igazsagot
nekem ielentenel, hogy ha te engemet
szüvedből szeretnel.

Ielench kérlec nekem minden i-
gassagot, müuel meg birhatom az te
erőseged, Samsom ott szólala monda
Dalilanac, chyac het vy ketellel te
meg kötöz engem.

Nem les nekem eröm kiuel el sa-
kassam, es ellensegimnec esem hatal
maba, het vyi kötelleckel meg köre
hazaban, mint egy fonal salat szagga-
ta hamarssaggal.

Dalila esmetlen eleybe mene,
meg chyalal engemet monda önekie,
de ha szeretz engem mond meg most
ennekem, mikeppen birhatlac teged
meg erődben.

Samsom ott szólala monda dali-
lanac, ha eppringsellyemel meg körz
het hay salat, egy erős vas seggel föld

be be segezed, minden erősegem el-
tauozi nekem,

Dalila Samsomot hazban el alo-
ta, mint meg monta vala hayat meg
kötöze, egy kemény vas szeggel föld-
hè be segeze, hamar est Iasoknac as-
siony hire téuc.

Mikoron az Iasoc hazba men-
tec vala, Samsom azonközbe el fel ser-
kent vala, az vas szegget földből el ki-
vonta vala, ezt latuan az assion neki
ez szor monda.

Mű modon te mondog igen sze-
retz engem, hogy ha à te szüved ta-
uoly vagyon töllem, mert imar haro-
sior te meg chyalal engem, semmi igaz-
sagor nem ielentel nekem.

Nagy siomorussagor az assion
murata, nyughatarlansagnac önnön
magat ada, es vgy mint halarra ő ma-
gat bochyata, Samsom est az dolgot
mikoron meg lata.

Kérlec halgassator mit en nektec
mondoc, az Samsomnac dolgot ezteg
beve-

bevegyetec, es minden sep siokatij
bene vegyetec, mert mikint Samsom
meg chyalnactijreker,

Minden igalsagor aßionnac meg
monda, hogy borotua fejt nem illette
volna, mert ő az Istenec bentelt vite-
ze volna, még annya hasaban valas-
tator volna,

Ha az en haiaamat el borotualan-
gyac, erőjmen töllem ottan el marad
nac, chyac mikint ember nec nekem e-
röm marad, dalila est lata hogy iga-
zat halla.

Iasi feyedelmeket titkon hiu at-
tata, az meg igirt kinchet aßionnac
meg hozac, Samsomot az aßion ter-
den el alota, hayat mindenestöl el bo-
rotualtata.

Samsomot az aßion kezdete as-
galni, mert elfogyatostanac vala ő e-
reij, Samson fel terkenuen ki akara
menni, mint annac elötte vgy akara
cenni.

Ackoron a Iasioc Samsomot
meg

megfogac, erős kötelekel ötet meg kö
tözec, Samsonnac ket semet feyeből
ki vayac, az Gaza varasba tömlötzbe
betéuc.

Haya idő muluan neuekedet vala,
es az ő ereye meg őregből vala, a laß
feiedelmec ő süe gyültec vala, az Da-
gon Istenec aldoztarnac vala.

Hogy ő ellensegec Samsom köz-
ben akat vala, az ő Isteneket így di-
chiric vala, Samsomot az Isten ata mñ
kezinkbe, ki az mű földünket meg rő-
totta vala.

Mindaz egeß laßsag oda be gyü-
lénec, az aldozat vtan lakozni kezdé-
nec, Samsomot tömlötzből el ki vitet-
téc, hogy iatekot velle akkor réterné-
nec.

Ket erős kö labon az nagy haz ál-
vala, az laß feiedelmec melly be gyül-
tec vala, vezetőiet Samsom azon kéri
vala, hogy ket kö lab közze ötet allat-
naia.

Samso.

Samsomot az gyermek kő lab
közze viuc, kő labakat Samsom rapo
garni kezdé, egyiket egy kézzel ma
fikát más kezzel, könyergest az Sam
som Istenhez illyent tón.

Kérlec Vram Isten emlekezzel
rollam, es ad meg ennekiem elebbe e
remer, alhalsac en bosbur en ellense
gimen, az en ket sememert las feie
delmeken.

Halgasd meg Vristen en kialtaso
mat, mert nam idgyol latod en nyo
morulsagom, hallyon meg en lelkem
egyemben lasokal, legyen bosbu al
las töllem az lasoknac.

Ket erős kő labat Samsom meg
randita, etzer s mind az földre az ház
le sakada, santalam sok népet haz a
laia nyoma, ő maga is Samsom haz
alar meg hala.

Hazban kie valanac firfiuc egyem
ben, assony allatoc az feiedelmekel,
Samlallya az iras voltac három eze
ren, ki

ren kiuól hazon nõzók ninchyenee
neuezetben.

Halalakor Samsom nagy sokal
tõb néper, hazzal meg õlete hogy nõ
mint elteben, atyafiañnac ackor lõn
hir ebben, atyaua! Manueual lõn e-
gyüt remetésben.

Dalilanac Samsom elteben hit
vala, el vesteni asõny õtt keuánya va-
la, es nagy soma penzen õt elatta va-
la, v`egre halalara Samlõnnac iart valo

Nyomorusag annac elte ez vilag
ban, ki feletteb hitõ asõny alatan,
es ki egyet el hagy ragaszkodic ma-
ban, annac nem õregbedic elte ez vi-
lagban.

Bõlchyeker oluasunc régen kik el
vestec, asõny allatan hogy kie igen
hittec, socvestedelmeker õ tõllõc ben-
uettec, Samsomot példaiol ebben ve-
heritec.

Esir most Bibliabol fordita ma-
gyarol, Fekete Imre deac Samsõnac
dolga

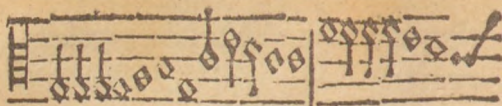
dolgarol, ada most közinkbe emleke-
zetiről, ezer ött száz negyven es most
hadtban szerze.

A Z ERŐS VITEZ SAM-
SOMROL MAS SZEP HISTO-
RIA, az Biraknac Kö-
nyueből, 13. Cap.

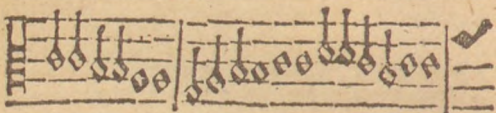

V 2

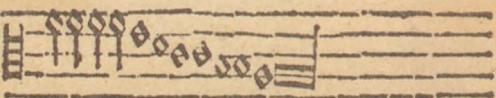
Soc erds

Soc erős vitezec voltac ez vilagban, mint az en

• rős Hector vala az Troyaban, Herkules Akijles na

gy Görög országba. Síp iffiu Filotas Macedoniabā.

SOc erős vitezec voltac ez vilagban, mint az erős Hector vala az Trojaban, Herkules Akijles nagy Görög országban, Síp iffiu Filotas Macedoniaban.

Az en

Azert emlekezzünk egy nemes
vitézről, az erős Samsomnac süleré-
féről, ő meg monthatatlan nagy erőse-
géről, cz világbán való ő nagy vité-
segeről.

Mikor kezdet vtan ennye nagy
üddöben, irnanac négy ezer es az hu-
sion őrben, az sido nép vala sertelen
ünsegeben, Filisteus neuő nép nec ő ke-
zében.

Senki termését serint kirallyoc
nem vala, chyac köz biro ackort bi-
rya vala, egy ember Manue ő közöt-
tec vaia, sokajig ő tarfa magtalanul
vala.

Orzaiat ő hozza Isten fordíta,
egy angyalat földre ő hozza bochya-
ta, hogy egy fia lenne neki est meg
monda, de est az assonnac angyal pa
ranchyola.

Ne igyec az gyermek bort soha
életében. borotua se erie fejét ideie-
ben, Isten vele lesien chelek őderjében,
nem lesien hasonlo hozza creiében.

Immar mikor aſſon ez beſédet
halla, angyalnac beſédet Vranac meg
monda, Vranac egyemben nagy ha-
lakar ada, üdö reña tölven egy ſép fi-
ar hoza.

Samſomnac az gyermek neueſte-
ret vala, mikor ember korban Sam-
ſon iutor vala, minden dolgaijban i-
gen nagy bölch vala, Iſtenec ſene
Lelke mert ő vele vala,

Hire még Samſomnac ez földön
nem vala, mert ſenki creyet meg nem
tudgya vala, egy hűres városban Sam-
ſon be ment vala, az Filifteoſoc városſt
birñac vala.

Im az városban egy leant meg la-
ta, kit az ő ſütéiben maganac valaſta,
attyanac annyianac rola Samſon ſola,
meg ielente miſ volna akarattya.

Samſomnac az atya es annya eſte
monda, hogy az gondolatot ackoron
el hadgya, mely nagy háboruban vol-
nanc iol lattya, ne lenne touabba eb-
ből nagyobb gongya.

Tökelle

Tökelle est Samson az ő sűűében
ne tenne egyebet semmi képpen eb-
ben, aryanac meg monda bizon be-
sédében, tarsol hozza venne leant se-
relmében.

Oly kor a városban Samson be in-
dula, akkor egy oróslan elejben iuta,
az oróslan es erős es kegyetlen vala,
oróslannac ellene hogy lata iarula.

Rettenetes oróslan mīj volta, de
meg monthatatlan Samsonnac haral-
ma, oróslant meg foga am ketű sa-
kasta, oróslannac testet vt mellet el-
hagya.

Igen hamar Samson városba be-
mene, ismet így gondola chac hamar
meg tere, oróslan sájában raj méhet
talála, egy rend lepes mezet sájában
meg lata.

Az Samson az mézet ő nam kí-
sakasta, mikor benne euéc az attya-
nac ada, de hol est vette aryanac meg
nem monda, chac az ő sűűében est
titkon meg tartta.

De nem

De nem soe vartatuañ az nap kő-
zelece, mennyeköz nec napia mikor
közeli öne, városba Samson ő maga
be mene, chyac attya annya es ackor
vele vala.

Ez város népének mar hireuel va-
la, harmintz fő fő embert vala börtök
vala, Samson őremében be kültec va-
la, az lakodalomban Samson így bolt
vala.

Lattatoc fejenkent nagy vigan
lakozunc, egy egy feles meser mind
fejenkent mongyunc, az kinec mese-
jeter meg nem olthatangyuc, harmintz
inger köntöst mñ mind ānac adgyuc.

Igen nagy őremmel arra felelé-
nec, ott ők mind fejenkent meser be-
selenec, de azoc chyac hamar meg le-
letenec, Samson es felele hogy mind
vesztég lennénc.

Bőlchyességgel latom fejenkent
mind beséletec, enis meser mondoc
kit ha tñ meg lettec, tölem harmintz
inger

inger köntöft el viterök, de még anny
et attoc ha meg nem lelitec.

Rõuid az en mesem, az ki esic va
la, annac õ saijabol étel megyen vala,
nagy soc allat közõt az mij erõs vala
igen nagy édeség az bol megyē vala.

• Odgyatoc mesemet kit nektec meg
mondec, en az ember lessec kit nektec
fogadec, egy egy inger köntöft mind
feijenkent adnec, ha meg nem lelitec
en meg annet varnec.

Immar az beszednec harod napia
vala, az lakodalomnac chyac egy na
pia vala, az Samson mesefjer nem tud
hattyac vala, õ feleségénec könyõreg
nec vala.

Valamit te vrad akar mindnya
ijan tudgyuc, minket meg nyomorit
bizonnyal alittyuc, hol gondolta le
gyen az meset nem tudgyuc, de tõle
meg tudgyad tõled a sic keuannyuc.

De ha bizont ertõl nem mondan
daz nekũnc, attyaddal anyadal hazad
ban égetũnc, ha penig minden iotte-

X hendez

hendez velűnc, tisztelességhen nagybari
bizon lesi mŷ kőstűnc.

Igen ijede Samson felesége, sűűe-
ben forgattya mit mondot nemzetsé-
ge, vratol, kérdezi mŷ legyen meseje.
Samsonhoz telente így ő nagy berel-
met.

Gondolkodic vala Samson fele-
ségén, hogy ily hamar vette volna e-
peséget, vegre ő meg monda tarsanae
kérdésel, neckie meg telente mŷ legyen
meseje.

Valanae seijkenkent nagy lakoda-
lomban, hered napon nagy somoru-
sagban, Samson felesége iuta be à haz-
ban, mesel hogy meg monda lenec vá-
gasagban.

Mikor vendégekhez Samson be-
ment vala, mesenec értelmet rőlőc kér-
di vala, harmincz vendeg ember nagy
örömbe vala, Samson mesejere így
feleltec vala.

Te meg mondad Samson à méz
igen édes, es az oroblan legyen igen e-
rős.

erős, Samson így felele bizon nem tud
naroc, ha az en ökrömen tij nem san-
tanatoc.

Hamar el ki siere Samson hogy
esit monda, egy pogan városban Sam-
son el be iura, harmintz ieles embert
Samson ott levaga, azoknac ruhañt
vendegeknec osta.

Ezuran vendegeket Samson el
bochyata, az ő feleséget az atyauat
hagya, felesége süuct nem igaznac la-
ta, ezen erős Samson igen meg busu-
la.

Mene az orfiagban mind séllel
iarnia, külemb külemb földet Samson
mind iarnia, az ő nagy haragyat az-
zal mulatnia, nem rugya vala ipa mie
gondolnia.

Az Samsomnac ipa süuében gon-
dola, Samson ő leanyat hogy el hatra
volna, törüeny feleségül mas ember-
nec ada, egy aratas korba Samso hoz-
za iura.

X.

Talala

Talála a Samson ipar ő hazanál,
de ő feleséget más tarsaságaban, Sam
son hogy est erte mind a haragyaban,
bizon meg bannatoc még üdöiarta
ban.

Ez haborusagnac oka en nem le
bec, mert feleségemet idlem el vétet
tec, kiert ellensegetec mind őrecke le
bec, nagy kart boszusatot rij raytatoc
tesbec.

De mikor ez siokat meg mondot
ta vala, három szaz rokakat Samson
fogot vala, rokaknac farkokra üsö
get kötet vala, azért buza közze bc
bochatta vala.

Ez tűz miat minden földi vere
menyec, mind fel geryedenec az olay
sa kertec, mind sēmie lönecc az soc. sō
lō kertec, es sebes lang miña égnec
minden helyec.

Senki est hertelen nem tugya mi
legyen de végre meg kérdec hogy mi
oka legyen, hogy minden ez földent
tete

erte berint egy en, népec est végezet
hogy egy pelda legyen.

Vetec be a benben az Samsomna-
ipar, vele egyetemben mind az ő lea-
nyat, hogy el vőtte volna Samsom-
nachazastar, hozzá tartozaual ége-
rec meg hazar.

Ment vala az Samson Eramnac
végére, mind az sído népet birya ő
keduére, filijsteosoknac hogy ebben
lőn hire, bantalan nagy loc nép Sam-
son ellen gyüle.

Panaszkodással mikor be iura-
nac, a sído orszagban népnec így sola-
nac, adgyaroc közünkben feijet az
Samsomnac, mert el kel vesnie erte
orszagtoknac.

Teucc est ketelen mind a sído né-
pec, mint három ezeren ők egyben
gyülenec, Eramnac hegyére ők el fel-
menénec, az erős Samsonnac így fe-
lelénc.

O te erős Samson nē tudunc mit
tegyinc, az te dolgod miat ingyen

maid el vesűnc, mert immar idű reyűc
a miű ellensegűnc, kűtűzűc tűgedet el
lensegűnc v isűnc.

Parancholnac nekűnc hogy miű
estű műellyűc, ha akarattűyokat be nem
tellyesűtűyűc, ez orűűagat Samson miű
azzal el vesűtűyűc, azért miű kűtelen bi-
zon estű műellyűc.

Estű az Samson halla felele nűpek
nec, hogy tű meg nem űlűtec mind meg
eskűgyetec, az ket kezeűmet bar ha-
tra kűtűzzetec, ellensűg kezűben enge-
met vegűyetec.

Rendenkent feűenkent mind hű-
tűtű adanac, hogi meg nem űlűneyec asűt
mind fel fogadac, ket erűs isűrangos
am elű hozanac, az ket kezűt hatra
kűtűc az Samsonnac.

Filisteus nűpnec kűket Iasűnac
mondnac, Samsonűt hogy meg laraűc
olű igen kialűnac, hogy az heűyűc
vűlgyűc kűrűnyűl mind harűognac,
Samsonra feűyűerűel űk mind indű-
lanac.

Estű az

Eſt az erős Samſon mikoron
meglata, Iſtenhöz ſohazkotec magat
megrandita, az ket erős iſtrang ottan
el ſakada, chyac egy ſamar állat Sam
ſon fel ragada.

Töſſöc erős Samſon nani meg né
yede, az egy ſamar allal azert agyon
vere, az töb nép eſt lata igen meg ie-
de, az lön hős közöttec ki futalt ve-
here.

Remelle meg töſſe az nepnec sok-
ſaga, es igen fut vala ellenseg taborra,
de Samſonac iuta oly nagy ſomiufa-
ga, terziec hogy elöue volna imar ha-
lala.

Vitez Samſon kialt nagy ſomiu-
ſagaban, könyöreg Iſtennec nagy ſö-
yofagaban, ne hadna meg halni ſom-
yohol vttaban, Iſten meg halgata ör-
keuanſagaban.

Meg nylec ſamar álnac az nag-
yob ſep foga, ſebeseggel ſep viz be-
löleki folya, kiuel ott elmuléc Sam-
ſon ſom-

fon bomsága, es neki meg idue minden barorsága.

Kezde minden népnec retteneget leni, a fido orsagnac békeséget nyerni, minden ellenfegi fertelē el terni, minden orsagrólle kezde igen féljni.

Az egy üdőkorbán mēnc egy városban, egy leány kedueért ő gondolatyában, varas neue Gaza vala pogansagban, híjr lőn hogy az Samson volna az városban.

Köztőc el végezec reya tamadnanc, mikor haynal korbán az iel iutnanac, Samson ballásara együt rohanac, illy nagy ellenfegen bosut allanac.

Ott erős Samsomnac hamar lőn tuttara, ifelikor mēnc varas kapuira, kaput küsbőöstul veue fel vallara, veue fel egy hegynec az magasagara.

Nem vala vilagon bizon semmi allat, ki Samsomnac ellene ereyeuel alhat, Isten atta vala neki az haralmac, pogan ellenséget fertelen nyomorgat.

Inmar

Immar az orſzagban igen bator
vala, az Soret völgyeben gyakran mu-
lat vala, egy ſép aſſzony embert meg-
ſereter vala, neue ſép Dalila az aſſő-
nac vala.

Igen nagy ſerelmet Samſonhoz
mutata, az aſſzony ſínerlen vele vi-
gad vala, mikent feleséget Samſon v-
gyan tarttya, annac mindenestől ma-
garatta vala.

Nagy infégben immar à laſioc va-
lanac, mert à Samſon miat meg nyo-
moródanac, titkon könyörgenec az
ſép dalilának, könyergeſec mellet ſo-
kat fogadanac.

Serelmedet tudgyuc Samſon na-
gynac veli, tudgyuc te keduedet ſoha
meg nem ſegi, te valamit akarſi bizon-
mind aſt teſi, eſt à te nemzered nagy-
io neuen veſi.

Erche meg nagy ereye miben àl
Samſonnac, miſ ellene ályon az ő ha-
talmanac, te békeſéget leſi ez egeſ or-
ſagnac,

Bagnac, kinchyet sokat adunc mint lo
absonyunknac.

Dalila est halla ottan reya hayla,
Samson hon nem vala de hamar meg
iuta, Samson nagyereyer kerdezi da-
lila, Samson ereyenc mij legyen az
oka.

Lata az erös Samson hogy ninchi
nyugodalma, a seep dalilanac Samson
igen monda, ijnbol chinalt kötél mi-
koron hervolna, azual ha meg kötne
ereye nem volna.

Est dalila halla meg monda la-
soknac, hamar az her kettelt hozac da-
lilanac, lasioc agyas hazban titkon ot-
valanac, kezet hatra kötöte dalila Sam-
sonnac.

Samson meg rijastra dalila est
monda, ellenseged raytad Samson ho-
gy est halla, ottā erös Samson keze-
randita, az ijn köteleket Samson el sa-
kasta.

Mihelt az dalila lata meg harag-
uec, az erös Samsonra nagy haraggal
feddec,

feddec, hogy az ő szerelme semminec
terzenec, sőt szép beszédeccel meg chu-
foltatnejec.

Euel az dalila meg nem elegendec,
szép szóval környüle sokat hűzelkedec,
kérdézi hogy őret művel megrette-
nyec, Samson ő miatta sohanem nyug-
hatec.

Nem lön az Samsomnac egye-
bet mit tenni, monda het isztrangal ket
kezet meg kötni, azzal ereyeneckel-
lene el veszni, ereye nem lenne azt el
szakasztani.

Esz dalila halla meg monda Ia-
soknac, az het vy isztrangot hozac da-
lilanac, laszoc agyas hazban titkon ot-
valanac, kezet hatra kötöc dalila Sam-
somnac.

Ellenséged raytad Samsomnac esz
monda, Samson hogy esz halla keze-
ijt randita, az vy isztrangokat Samson
el szakasra, ő nagy erőseget isztrang
meg nem tartta,

Fednie kezdöc dalila Samsonra, ez

Isot mongya neki vgy mint nagy ha-
raggal, latom Samson nem vagy hoz-
zam ig affagal, maga hozzad vagy-
ok en nagy buzgofsaggal.

En berelmem nalad latom Sam-
son nem nagy, noha mind koroskent
te en sűuemben vagy, es minden dol-
godban nalam te draga vagy, hoz-
zam beretettel bizō latom nem vagy.

Bator vrā Samson ne lattalac vol-
na, hozzad nagy berelmem soha nem
lōt volna, azon ōzuegysegben meg
marattam volna, sijuem te miattad
nem keserget volna.

Rolad en sijuemben vram gon-
dolkodom, mikor besēdedet elmém-
ben forgotom, nekem igaz legyen bi-
zon asit alitom, de besēded miat en
meg chyalatkozom.

Vele soc ideig dalila igy feddec,
Samson ō miatta soha nem nyughatec,
sűue az Sasomnac rayta keseredec, asit
sony ember mia vėgre meg chyalatec.

Az Samson igazan meg monda
nekie,

nekie, hogy soha borotua nem sal ő
feiere, mert ottan el vesne ő nagy erőf-
sége, mint chyac egy embernek lenne
ő ereye.

Rayta meg őrüle dalila hogy hal-
la, Iasoknac tuttara hamarlaggal a-
da, Iasoc el időuenec őker el titkola, da
lila terdere Samson feyét hayta.

Iuta egy nagy álom az erős Sam-
sonra, magat bistra vala az szép dalila-
ra, borotuat hozata dalila vrara, haia-
ba el nyjre nyomorusagara.

Ottan az Samsomnac ereye el ve-
se, dalila Samsomot hamar fel serken-
te, Samsonat befédéuel igen meg ret-
tente, az ő ellenséget ő reijaia inte.

Fogac meg az Samsonat ottan az
Ias népec, semeijt ki tolyac mint el-
lenségeknec, Samsonat Gaza neu ő va-
rosban be viuec, egy faraz malombã
örölnie vetec.

Azon a Ias népec igen őrülenec,
mind orsãgoc serint lakodalmat idő-
nec, az Samson latnia nagy sokan idő-

Y 3 uenec,

uenec, bosut es karomlast rayta fokat
ēōnec.

Chyodalkoznac vala Samson a-
laparryan, az ō nagy kezeijn seles mel-
lyen vállan, az ō hofu hayan es hofu
bakalan, de haya meg neue nem soc ū-
dō muluan.

Tōnec lakodalmot az Iasi feye-
delmec, igen aldozanac az baluany Is-
tenec, nem félic ereijt ō ellensége-
nec, mert ninchyen vilaga Samson se-
meijnec.

Az vrac valanac egy kő palota-
ban, Samson hiattatac nagy vigaf-
sagban, ōker vigasztalna Samson az
iategban, es hogy meg chyufolnac
minden dolgajban.

Vala az palota ékesen rakatuan,
chyac három kő labra magassan alat-
uan, kőrnnyül folyosoia nagy sepen-
alkatuan, három ezer ember vala kő-
rnnyül aluan.

Elcidue

Előtte az Samsón Iasoc eleyben,
előtrech hogy iaznéc kérelenségében, i
gen meg chyufolac chyelekődetijben,
am meg késeredec Samsón ő sűuében

Nézic vala vrac es mind az kőz
népec, Samsón foiazkődec menybeli
Istennec, kőnyereg sűuében hogy el-
lenségének, mar bosut teherne az po-
gan nepeknek.

El tekőlle Samsón hogy egyűt
meg halna, az soc pogan néppel ki az
hazbā vala, az kő labhoz vinne gyer-
meknek est monda, az ki segén Sam-
sont oda vezette vala.

Rettenereseg lőn nagy soc orša-
goknac, kő labajt meg foga az nagy
palotanac, kő labac ellene mind egy-
be romlanac, mind nyakoc szakada sű-
talan pogannac.

Igy alla à Samsón az ő bosűssa-
gat, noha el vesitette sűmenec vilagar,
nem sannya ő velec Samsón egygyűt
hólrac, chyac ő meg alhasa nagy nyo-
morűsagac.

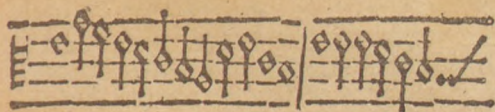
Samsón

Samfon erős vala nagy hatalmas
vala, husz estendeyeében az sidokat
bira, lasifeyedelmeckel ackoron meg
hala, asszonyalat miat Samfon így
tart vala.

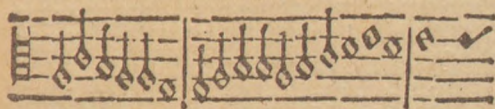
AZ LEVITAROL HISTO-
RIA, MELYBEN LATTYVC MELY RETTE-
netes képpen az WR Isten az pa-
raznasagot es egyeb gonofs
fertelmeres chyelekedereket
meg büntet. Azokaert vegyuc esünk
be magunkat es tényinc pe-
nitenciara. Iudicum 19.

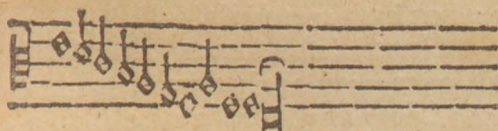
Nagy

Nagy sötét írásokat jelentettem, tanúságul

kiket előttekbe vettem, de még egyről ingyen

sem emlékeztie kerlec vegyetec est is neven töltem.

El regenten bületernec előtte, lakic vala egykor az sido népe, az gazdag Kanaānac földöbe, kit Iosue ostitizen ker részre.

Gadnac Zabulonnac es Isakar-
Z nac, nap

nac, nap tamatrul iuta az orsbagnac,
Manasses Ephraim Ruben Salanac,
nap nyugatrol hegyes földön Kana-
annac.

Lakozanac Dann Aszer Naph-
talinnal, Etzac felől ő attyoc fiaijual,
Simeon Beniamin az Iudaural, dől fe-
lől Salanac nagy hatalommal.

Imegy Leuita kezettec olly vala
Ephraimnac hegyē ő lakic vala, az fe-
lesege őtt el hatta vala, Berlehembe at-
tyahoz haza ment vala.

Gongya esec ezen attyafiaual, ho-
gy ilyen iart iābor hazas tarsaual, ke-
süle Leuita egy solgaijauual, el indula
ker terhelt Samaraual.

El iuta Iudanac tartományaba,
be ment vala Berlehemnec varosaba
Ipanac hazanal ő meg sala, Ipa őtet
nagy io keduel fogada.

Negyed napig Ipa őtet vendégle,
ő leanyat Leuitanac fel késűre meg al-
da nagy io keduel el ereszte, már hogy
menne Leuita haza felē.

Chyac

Chyac keueset az napon mentec
vala, Ierusalem mellől el multac
vala, immar az nap el ala nyugot va-
la, Gaba városaba el be indula.

Itt az Gaba városaban lakanac,
nemzetseg im az Beniaminac, itt lak-
nac fiaij az Beniaminac, kic az város
berte chyac chyalarkodnac.

Az Leuita város vrzaian meg al-
la, senki salast neki nem ad vala, egy
vén ember hazaba el be hiua, samara-
nac senat polyuat adata.

Meg mosota labokat ő nekic,
vachorat késite az vendégek nec, io
keduel vachoran lakec velec, ételuel
italual meg elegendenec.

Feltamadanac fiaij Beniaminac,
környül fogac hazat az vün iambor-
nac, kialtuan etzer s' mind fel rohana-
nac, buiasagra az Leuitat keuannyac.

Innen belőli vön ember nekic so-
la, illy nagy eretnetseg chyac ne indul
na, Leuita feleségét nekic adna, atko-
zor nép az assont el ragada.

Z. Deko.

De követec itt minden iamboro-
kat, ne vtalyaroc illy fertelmes fiokar,
mert azert irrac meg illyen dolgokar,
mindennec hogy meg tekinchec ma-
gokar.

Ertzaka viratrig parazna népec,
helt adanac minden fertelmesseg nec,
tibresség adafsec minden semel nec
természet nec ellene chelekedenecc.

Immar holual ha meg virradot
volna, nagy bus abszony balastra indu-
la, az ayto eldt artzal leburula, na-
gy bernyü halallal ottan meg hala.

Ottan Leuita serkegetni kezde,
felesege halua volna meg erte, egy sa-
mar hatara restet fel serze, hazajban
az holt restet be viue.

Pokroczo kbol abszu restet ki feite,
éles töruel tizenket részre metze, Israel
fiaijnac el rendele, tizen ket nemzet-
seg nec el küldeze.

Ezen tizenket nemzetseg nec rettené
nec, illyen ki alrasokat ok reuenecc mi-
olta Egiptombol ki idttenec, soha nem
volt nskic illyen nagy vétkecc. Ro

Rola s'ido népec tanatskozatnac,
az nagy ségyenleget el ne halgatnac
feie'kent minnyaiā fel tamadgyanac,
Benjamin nēzettin b'os'bur allyanac.

Igen hamar k'oueteket szerzenec,
kiket mindenfelé el küld'özenec, nagy
hamar segyuere'sec kés'ülenec, Maspa
varosba mind be gy'ülenec.

Sietseguel Leuita kereltetec, az
templomban ottan el vittetec, es sé-
gyenség t'öle mind meg tudattatec,
az v'ra a népet el kés'itetec.

Seregeket nagy sietue' s'amlalyac,
négy s'az ezernec az népet talalac,
mind egy mas v'ra öket el inditac, Be-
niamin hatarin meg s'alittac.

Teu'ec hirre Benjamin nemzeti-
nec, Israel népe hogi reyaioc i'önd'önc,
huson ött ezerön fel kés'ülenec, ke'is
s'az vala s'ama varos népénc.

Ott első nap mikor meg i'ikezn'e
nec, ves'edelme l'ön Israel népénc, hu-
son ket ezert benne'c meg ölénc, de-
s'ec sereg taborba s'ietenec.

Meg keseredec népe Israelnec,
Iatac hogy lőr ilyen nagy veszedel-
mec, A Silo városba be menének, na-
gy sírással Istenhöz könyörgenec.

Az város ala esmet indulanac, fe-
gyueresec kapun kí rohananac, tizen
nyoltz ezért esmet le vaganac, Israel-
nec népeij futamanac.

Chyac hamar aldozatokat szerze-
nec, Israel népeij az Vrissenec, tana-
chyot ott az Istentől kőrdenec, ilike
harmadsor hadra mennének.

Harmadsoris bizuast meg űkeze-
nenec, sola Isten Israelnec népének,
holnapō kezetegeb adom nektec, min-
den hatalmokat az ondoc népnek.

Ott Ertzaka város környűl szerze-
nec, reitec helyen mind leséket vetenec
vt félengyakran allanac, népec hogy
hatul allananac ellenségnec.

Az Istraşa taborból kí nyomtata
immar az nap hogy feltamadot vala,
az derec erő ottan kí indula, Gaba va-
rosa ala ha iutot vala.

Rikol.

Rikolafsal város népe kiűre, ha
rot ada neki Israel népe, nagy földig
hagyac magokat űznie, arczul reiaioc
tère Israel népe.

De az ket had mihelt sembe iuta
nac, Benjamin nemzeti elhulanac, hu
son ött ezeren ott meg'halanac, éles
tör miat kic le vagatanac.

Ezen közbe lefec ki tamadanac,
nagy sietue az kapura rohananac, az
varos népeij le vagatanac, mely varost
tűzzel ottan fel gyuitanac.

Nagy fűstet a varosnac mikor lat
nac, meg rettene népe Beniaminnac, tí
zen nyoltz ezért esmeg le vaganac, e
gy küetlen fele bennec futamanac.

Tul mas felől eleikbe allanac, az
vtrakon nagy rendet allanac, ött ezer
ot is bennec elhulanac, chyac keuesen
egy pusztaba saladanac.

Igen űzcc őket az sido népec, űző
ben ket ezeren, de nagy győzedelem
mel meg terénec, Israel népeij varos
ba sietenec.

Az ma-

Az maradeki mind Beniamin-
nac, kichintől nagyig mind le vagara-
nac, Israel népe am bósút allanac, be-
mermekről ő attyokfiañnac.

Nem öknelkül iratta meg est az
Isten, chyac vened esedbe magád ke-
restyen, tekinch meg mit tilt az főr-
uenyben, hogy ne esel paraznasag
vetkeben.

De követem az iambor semelye-
ket, en chyac intec gonosbűnben öle-
ket, iobbichyac mindē gonosbűleteket
karhozatra ne eresbéc lelkeket.

Rollad kérlec ez inteseket erched,
es ez pelda esedbe legyen neked, Is-
tenec paranchyolattyar tekinched,
hatra vessed immar fertelmes életed.

Ez sient Eauangeliomnac inteset,
ne ved tarsa az Istennec igijet, ne kö-
vesd az restnec gyönyörűseget, mert
nem birod menyeknec örökseget.

Az mely chyclekedeteknec alrala,
az sient hűtet az ki meg mutathana,
ast bizony értuen tuduā meg mulatta,
sot nyomorusagnac mind ez az oka.

Sőt illy példat az Christus Iesus
monda, vranac akarattyat a mely sol-
ga, iol erti megis tuduan el mulattya,
nagiob vereseget erdemel a s t mōdgya

De nem tartyac mostaniac est bűn
nec, kit emberec nem lathatnac ō ben-
nec, maga mind ielen vadnac az Isten
nec, megis helt adnac minden fertel-
melség nec.

El regenten Abrahamnac idej-
ben, vesedelem lōn Sodoma varasin,
sūlyede marada meg föld fenekin, ki-
nec mostes chodalunc vesedelmen.

Sodoma vesedelmenec nagy vol-
ta, paraznasag vetke lōn az ō oka, fe-
jjekre geryede Isten nec haragya, Lot-
nac mert nem kele predikalassa.

Jakobnac leania sēp a s sion Dina,
egy koron hogy ki mene mulatnia, Sa-
lem varosa feyedelme hogy lata, Di-
na a s sion ott el ragattata.

Itt a sēp sūzet am meg sēgyenite,
Simmeonnac Leuinec teuec hirre, az
a Isten

Isten ackoris est nem engede, Simeon
Leuifegyueret fel véue.

Ott az Salem városa feiedelmijt,
Emort sikemet es minden bolganjt, le-
uagac es az városnac népeijt, kinec ber
nűlegenechyac hall yuc hiret.

Soha el nem engerte est az Vris-
ten, kic vérkesítec paraznasag vétke-
ben, mind éltig meg feddette embe-
rekben, ezört vesé ez vilag özön viz-
ben.

Tamar asszont David Kiraly sűp
leányat, őnnen fia Amon vitez sűp
hugát, sűgyenite meg ő atyanac ha-
zat, érté feien Absolonnac haragyat.

Egy lakodalmot Absolon chy-
naltata, kirally fiaijt vendege hűtata,
az Amon vitez is kezettec vala, Ab-
solonnac nagy haragyaban vala.

Nem tarthata Absolom nagy ha-
ragyat, mert meg sűgyenite Tamart
sűp hugat, az Amon vitez kiraly fi-
at, abstalnal meg őle ő atya fiatt.

De mostanis vaj ki nagy sokan
vadnac

vadnac, kic enged nec gonof parazha-
fagnac, Isten nec igijeuel nem gondol
nac, maga tudgyac erette meg mint iar
nac.

En sioloc ember nec az gonofsa-
ra, senkinec ez ne legyen bantafsara,
tudom senki nem vchetne magara, az
ki bannya tegye masic valara.

Bizonfag legyen az sient Pal mo
dafa, minden ember chyac iol esibe
rarchya, sem resseg sem ohr toluan sem
parazna, menyorsfagnac orokseget
nem birya.

Az en besiedem nec ez az ertelme,
minden ember magat esibe vegye, e-
leter mindē ioban ne felejche, a Chri-
stus Iesus hamar reya vegye.

Tanufagul ada egy io kedueben,
Desi Andras chyac rouid ertelemben
suletet vran ennye estendoben, mas
szel ezerben negyuen kilentzedigben.

EGY NEHANY SZEP HIS-
TORIAC AZ KIRALYOKNAC KÖNYVE-
ijkből énekbe szerzetted
az Ierlse emlekez -

zinc Notaiars.

EMlekezhetinc régen ó törté-
ben Sidofagbol a Samuel kiralyrol,
Ephraim hegy mellet Ramatāim
varosban hogy sületet vala, ki még
gyermec korban az nagy WR Isten-
nec szolgálni kezdet vala.

De még az üdöben nyilván valo
latás sohol Istentől nem adatot vala, a
gyermec Samuelt az ó atya anyja E-
li neuó Pappnac szolgálni attac vala, ho-
gy az WR Isten nec paranchyolattya
ra még kichyin koraban ó megtanita
taia.

Sieméj

Siemenj az papnac hosu idõ miat
igen meg homalyosoltanac vala, az
gyermec Samuel az WR temploma-
ban egykor alobic vala, hogy kit az
WR Isten kerzer nagy felsõual ne-
uën neuez ei vala.

Haluan à Samuel agyabol felke-
ld Eli paphoz siefegel futamec. mert
nem tudgya vala hogy à fozat hozza
Istentõl ielentet nec, miért hitta volna
Eli az gyermekiõl aekor ott meg kér-
detec.

Eli az gyermeket hogy nem hitta
volna bebedeben neki ott meg ielõte,
es hogi el nyugonnec agyaba gyerme-
ket Eli ismet el küldte, kinec az WR-
Isten Samuel Samuel kerzer ismet ne-
uën õt kialtotta vala.

Az gyermek futamec ismet vra
elõtez so mõduan elõtte meg allapec
miert hival engem ime en teneked pa-
ranchyolotodra mindenre kesen va-
gyoc, hogy nē hitta volna nekie meg

monda ismet nyugonnia agyaba el-
bochyata.

Szola harmatzoris Isten Samu-
elnec, esmet neuen ötet kerzer neuze
az gyermek siete harmadsor vrahoz
sietseggel indula, Eli esit meg erte so-
zat az gyermeknec Istentől ielentet-
nec.

Eli az gyermeket tölle el bochyata,
hogy agyabā esmeg el nyugoncicc
es ennec vtanna ha szozat hozaiia, men-
ne meg tanita mit ő akor felelne mōd-
uan kerlec vram szol a te szolgadnac fi-
gyelmelesseggel hallani most kés va-
gyoc.

Szola az WR Isten esmet Samu-
elnec, negyadtzeris ötet neuén neuze
az gyermek felele Istennec esit mōda,
szol vram ennekem mert hallani kés
vagyoc, Isten nagy haragyat neki meg
ielente, mellyel Eli papra ő meg hara-
gut volna.

Mert annac előtte Isten Eli pap-
nac laias miat meg ielentetet vala, ho-
gy őkes

gy őket fiaij sokfor őellene, nagy gon-
noz dolgokat chelekettene volna, de
az Eli őket ő gonofsagokrol meg
chac bebeddelis meg nem feddette
vala.

Isten fel tamará nagy foc ellen-
seget Elíne es két fianac ellene, Eli-
nec két fiat negy ezer sidokual, nagy
viadal miat Isten őket verete, Eli ez
hirt haluan az földre le esec feje meg
hassada sörnyű halalt sienede.

Az Isten Barkaiat poganoc el vi
uécfeienkent nagy nyeresseggel iara-
nac, de minden városnac az poganoc
közöt az barka lara vala rettenees,
mellyet az poganoc köztöt tanachy-
kozuan hogy haza vinneijec feienköt
asit végezec.

Het egész estendeig az vrnac bar-
kaia tartattatec az poganoc közöt, az
pogan papoktol iduendő mondokrol
mikent haza vinnéc asit meg kérde-
tec vala, draga aiandekal barkat cke-
sirec sidoknac földökre ő magoc haza
viuec.

Az

Az pogán országban még az bar-
kattartac latallacrt ennyember meg
hala, hetuen es ottuen ezert az samla-
las vran holtat neueznee vala, azert
pogánoc köst barkanac latasa es Isten
hatalma retteneteség vala.

De, ennee vranna siola az Samuel
sidofagnac im est mondgya vala, ha a
nagy Istenhez ternie keuantoc, es ez
ket baluant közzöletec el ronttya-
toc, Baalim es Astorot lemmie ru-
gyatoc siueteket Istenhez fohazkod-
uan adgyatoc.

Samuel paranchola egész sidofa-
got hogy feienkent elejben hinaiac,
hogy az nagy Istenhez aldozator te-
uen egész sidofagert ott lenne, könyer-
gendö est sidoc megertec Istenhez fo-
lyamanac, vran chyac te neked vet-
kestünc est mondac.

Ott az két baluant az sidoc el-
rontac chyac ristelni ök az Isten ke-
uanac, siubeli ohayrast Istenec ada-
nac neki solgalanac es chyac öier ima-
dac, ll-

dac, Isten ott meg mente pogánoc mar
karol az sído népeket es baluany Isten
imadaftol,

Samuel ō népet egy seregbē győy
te egy síp helyre melynec Mastat va
la neuede, az Samuelnec hyv könyő
regheleért Isten pogánokat sídokuat
meg verete, kie Samuel ellen sereget
berzenec ellen tamadanac igen meg
veretenec.

Még régi údōben az mely vara
fokat pogánoc sídoktol el vōrtec va
la, Isten pogánokot igen nyomorgata
esmet az sídoknac kezekben adatta
vala, de ennec vianna Samuel idejē
ben pogánoc sídokra soha nem tōre
kedrec vala.

Hosbu údō miat Samuel venhe
dec sídosagban fiajt bñrnia hagyta, de
hamar Isten tōl ōk el szakadanac, atyoc
modgya berent ōk nem chyelekedē
nec, azért az sídosag Samuelhez me
ne orsag tōruenyben tōle kiralt ké
zenec.

b

Végre

Végre az Samuel népe kerelmé-
set ő vranac Istenec meg ielente, az
nep kerelmefet Isten Samuelnec ho-
gy kőzzőiec kiralt adnaneki ašt meg
engede Cis neuő sidonac kinec Saul
neue kirallya annacfiar emele.

Ott Samuel Saulnac űolala mon-
da halgalsad meg. Istenednec bešedet,
feregeknek Istene neked parachyol-
lya, Amalekitaknac mert gonof sagar
latya, tamadgy ő ellenec mind őreget
kíchint aššony allatokor gyermeke-
ket meg őles.

Nekiec ne keduez es keuanfag
keppen még chyac marhaiokban es
ne rešefűly, barmokot iuhokot reue-
ket samarokor földre mind le vagaf-
sad, es nap nyugot felől ott Saul kezű
leket űaz ezer gyalogual es tüz ezer
sidokual Amaleckitakra mene.

Amaleckitakot Saul ott vagata
Agag kiralt eleuenen meg fogata, de
Isten bešedet Saul hatya vere, mert az
barmoknac iauat eleuenen haytara
anny

anyi barmoc közet alá valóvala, chae
ast Saul királ le vagattatta vala.

Isten nagy haragyat Saulra bo-
chyata, Samuel nec az Isten meg ielen
te hogy akarna tenni sidofagban olly
kiralt hogy parancholattyat ki be tel-
leseytene, Isten akarattyat az Saulnac
királnac Samuel meg monda, keuef-
nec magat monda.

Samuel keuana hogy az Agag ki-
ralt eleuenen eleyben hozatnaia, Sa-
muel az kiralt nagy sídornyű halalra a-
da, es paranchola halandonac itile I-
sten akarattyabol Samuel királnac A-
gagnac ő testet földre daraboltata.

Ott az Samuel Ramataba mene
Saul királis el hazához tere, Az királ
Samuelt eleuenen tölle Isten igy aka-
ra semeñuel nem lara, Samuelt az I-
stē Ramataim varosba Isaj sidonac el
hazához bochyata.

Sola az Wristen Samuel nec mō-
da menyel be Betlcheniten varosban,
Isajnac fiat kit en meg mutatoc, ast
b a valazd

valazd ennckem sidofagban királnac,
Samuel el mene. Isaijnac fiat à kichin
Dauidot kiralsagra valasíta.

Iasoc ramadanac Saul kiraly elen
nagy sokasagal gyúlenec, sokor ne-
ud h:gyen ók mind meg ballanac es
ott rabort iaranac, Saul kiraly gyúle-
geß sidofaggal tere bintim vólgyen ó-
kis rabort iaranac.

Az egyß sereg közzól egy vitez
tamada magassaga kinec chyac hat
sing vala, ó vitez segeiert es magassa-
gaert Iasoc közör neki Goliad neue
vala, ki baij viuo kernyi sidoc seregere
es bosszúsagokra gyakorta megyen
vala.

Isaijnac kiról előb emlekezene
niolch fiañ emberre lóttec vala, mel-
lyeknec az hármat Saul kiraly vtan
Isaij bochyata es segersegül küldé, ke-
rec à Dauidrol hogy eledelt vinne az
raborba küldé es hozaioc bochata.

Mikoron az Dauid oda iutor vol
na ó battyajt az raborba talala, Goli-
at akor

at akkor Iafoc közzől mene hogy baij
vivo tarfot Saul kiraltol kérne, sokan
fidoc közzől tolle felemlenc es az ör
allasbol taberba sietenec.

Nagy soc ayandekot Saul ott is
gire annacki Goliadot el vesbreneije,
az David est halla kergetnie kezde
velle sembe menni es oret meg olne-
ie, mert az Vristennec nagy hatalmas
saga ott büztattya vala oret vissele
vala.

Tollehet az Saul önnön fegyue-
rebe az Davidot akoron oltöfete,
sokassa Davidnac fegyuer visselesre
es benne vinia az elöt soha nem volt,
pastori ruhában mint meg sokta vala
chyac egy kezi bottal cleijbe ment
vala.

Ött gömböllyec köueket taskai
aba vete pastori paritiatat kezebe ve-
ue, az Goliad lata Davidot az botrol
ott bolondnac alita, es nagy tauolföl-
dön Goliad Davidot feniegetni kez-
de es im est mondgya vala.

Ingyen maidan adom te kichyia
restedet földi bestiaknac es földi ma-
daraknac, David az söt haluan egy
gömbölyes követ parityaiaban tön
Goliadhoz hagyta, Goliad homlokat
olly erőssen ütöte hogy kö homlokaban
söpen el be enizec.

Az hagyitas miat Goliad meg ha-
la es David hamar ellene ramada, fe-
gyuere Davidnac ackoron nem vala
Goliad fegyueret kezebe vötte vala,
a Goliad fejét David derekatol az üt-
töket foguan chyac hamar el valast-
ta.

Saul kiraly lata Goliad halalat
Iasoc ellen hertelen rohananac, népé-
uel egyembe Iasokat kergetic sokat &
közzölőc az földre le vaganac, Saul
kiraly tere népéuel egyembe az Iasoc
raborat mindenestől el rontac.

Az Goliad feiet David aizandé-
kon Saul kiralnac eleibe, viue, es mi-
choda nemből valo David volna ac-
kor az Davidtol Saul kiraly meg kér-
de ra-

de Ramathaim városbeli hogy ő vol
na Isaijnac fia Saulnac meg ielenre.

Az Sayl kiralnac ott egy fia vala
kinec neue az Ionatás vala, Ionatás-
nac lelke es szerelmes volta figyelme-
telsséggel Dauidra iutot vala, es miké-
pen lelket vgyan vgyan az Ionatás
Dauidot szereté őtet igen tisztele.

Ionatás le vere az őnnön ruháját
es Dauidot belé fel őltőstere, minden
dolgaíra Saul kiraly őtet elbochyat-
tya vala tisztesseggel iar vala, es minden
dolgaí Saul kiraly előt az iffiu Da-
uidnac tiszteletes vala.

Dichüretet Dauid neptől ott na-
gyot vön hogy tűz ezer nép öleseben
restes lön, városnac népeí kiraly hal-
latsara est kialtyac vala es imest mō-
gyac vala, Saul kiraly vere ott chyac
ezer népe es az Dauid vere hamar
tűz ezer népet.

Est az Saul halla Dauidra harag
uec hogy meg ölne Dauidra tanach-
kozec, egy hegycs lanizauál hogy al-
tal ver-

tal verticie masod nap igyekezec es i-
gen standekozec, asi Daud meg erte
Saul kiraly elöl hamar el ki lépek v-
gy ő meg menekedec.

Daudnac el mentet Saul hogy
megerte ezen Saul nagy sokat gon-
dolkodoc, mert iol erti vala hogy I-
sten Daudal mind koroskent volna
Isten őtet tartana, es hogy Daud őtet
ott el hatta volna tölle el ment volna
őtet haza hiuata.

Es ennec vtanna őt az Saul kiraly
hagya ezer ember elöt iaroua, es en-
nec vtanna az nagyob leanyat Saul
az Daudnac adni keuanya vala, ho-
gy lasoc kezébe hamarab athatna
mert el vesíteni titkon keuanya vala.

Daudnac az Saul ada egy leany-
at masodikat kinec Mikol vala neuc,
az Saul meg erte hogy Isten Daudal
volna, mindenkoron es hogy chyac ő
visselne, annal inkab Saul Daudtol
fél vala es ellensegéue őt Saul vötre
vala.

Saul

Saul parancsola az ő solgajnac
Ionarasnac fianac es meg hagyta, Da-
uidnac ellene hogy ők tammadnanac
es el veszteheiec es őret meg őlneiec,
Dauidot Ionatas hogy szereti vala, tit-
kon esit Dauidnac esit meg monta va-
la.

Dauidnac az Ionatas atya hara-
gya hogy el tauostatna neki esit had-
gya, es ő atya előt az masod nap érte
könyörgendő volna Ionatas sel foga-
da, masod nap Ionatas atyahoz Dau-
idert könyörgeni kezde kegyelmet
nekie nyere.

Ionatas Dauidot atyahoz beviue
es az Iasoc kirakra tamadanac, Dauid
az Iasoknac ellenec tamada erőssen
őket vere Iasoc elfutamanac, annal
inkab Saul Dauidra haraguec es meg
őlni őret igen akaria vala.

Ackor veszteg Saul hazaban ül
vala es egy linczot ő kezében tart va-
la, Dauidnac lantzaua testet által ver-
ni ő keuanya vala es meg őlni kés va-
la, Da-

1a, Dávid est meg erte az kiraly hazabol hamar el ki mene es vgy meg mekedec.

Dávid el mene ő felesegehez Saul kiraly esvtanna bochara, hogy eiel ő riznec es reggel masod nap őtet meg fognaiac es őtet meg őlneiec, Dávidnac meg monda az ő felesége ha el nem mehetne masod napon meg halna.

Ablakon Dávidot aššion ki bochyata, illyen modon Dávid ott el šalada, az aššiony agyaba egy tőket fekete, bōrrel fōtōl aššit be lepede, masod nap iduenec az kiraly šolgañ, őtet az kiralnac eleybe vinneiēc.

Dávid felesége azoknac šolala beteg voltat vranac ielente, Dávid beteg voltat kiralnac meg mondac, kiraly paranchola Dávidor oda vinni, az kiraly šolgañ hogy oda menēnec, fekuen az agyaban egy tőket talalannac.

Kiral-

Királnac meg mondac kiraly 8
leaniat Mikholt ezért ige erőssen fed
di, miert el bochartad en ellensegemet
es annac vtanna akartal meg chuffol-
ni, mikhol magat mente hogy félelem
niat abt müelte volna atyanac est
ieiente.

David el falada es nagy sietség-
gel Samuelhez el ramathomba me-
ne, es miképpen velle chelekedet vol-
na Samuel nec David mind renden
meg beséle, Saul kiraly penig erős
dichőségel David ellenvala es meg
ölni késva.

Saul fel késüle David vtan mene
Saul es Davidot meg ralala, de az Is-
ten ötet anniera meg kötöte hogy chac
beséddeleis ellene nem alhata, onnat
David mene Saulnac fiahoz az kit se-
ret vala az iffiu Ionatashoz.

Ionatas solala Davidnac ezt mon-
da Isten veled es en v elem is legyen,
holnap atyami előt erred en könyör-
gőc ha kegyelmes leszen neked en meg

felentem, holnap ebéd korban ahon te
ülendez három nyilat oda en lessec bo
chyatando.

Es az nyilac vtan gyermeket bo
chyatom ő vranna ez főkat en kial
tom, te gyermek az nyilac tul te ray
tad vадnac, ezen en atyamnac harag
yat reyad erched, de ha en mondan
dom az nyilac te gyermek raytad in
net vадnac kegyelmességet erched.

Masod napon Dauid hagor hel
te mene ebéd koron Ionatas es ki
menc, mert Saul haragyat Ionatas
meg erte Dauidnac akarna latnia ő
halalat, nyilakat el löue gyermeknec
kialt tul az nyilat raytad ez ielt Dauid
meg erte.

Fegyueret gyermektől Ionatas
be küldé es ő maga Dauidhoz el siete,
egy malsal főlanac es ők besíellenec
meg chokoluan egy mast egy mastol
el valanac, Dauid el indula egy varos
ba mene kinec Nobe neue az akhim
bec paphoz.

Azak.

Az akhimbec pap ezen meg ijede-
dehogy Daidot ot chyacegyedől la-
ra, az Daid bistata es Daid ehez
vén vtra kenyereket kérnie tölle kez-
de, de egyeb kenyere az papnac nem
vala bentségnek kenyere hanem haza-
nal vala.

Istenben az Daid bizodalmat
vetuén az bentségnek kenyeret es el-
viue, Daidnac fegyüere ackoron nē
vala az Goliad fegyüeret pap neki at-
ta vala, mert Daid Saulnac haragya
tol fel vala tölle retteneg vala azért bu-
dofic vala.

A kimlec papot Saul hiuattata es
hogy Daid nala volt est meg erte, a-
kimlec papra Saul haraguec es vgyan
előtte papot ott meg ölere, feleséget
gyermekit töb. nyorzuan őtt papokat
földre le vagata es őket vgy el veszte.

Az Daid budofec nagy erős hel-
lyeken es Saul ötet erős sen kergete, de
az nagy Vristen Daidot meg mente
Saulnac markatol es őt meg sabadi-

és, mert az Ur Istennek nagy irgalmas-
sága és nagy bölcs hatalma velle Da-
viddal vala.

Tejlam városra Iasoc tamada-
nac David Istenhez el fel fohaszkod-
dec, az Iasokra menne ha az Isten ö-
tet meg segíteneie Iasokat meg ver-
neie, s'ola Isten neki Iasokra bochyara
Iasokat verete David őket ölete.

Tejlam városban hogy az Da-
vid volna Saul kiráknac fiébe adatec,
nagy sokasagual Saul igyekezec
Davidert az városf meg szállani aka-
ra, David est meg haluan chyac negy-
uen magual városbol ki mene egy
kietlembe mene.

Saul est meg erte nagy sokasaga-
ual az kietlent néppel környöl vitte,
hogy kerésni kezdec az Saul földere
Iasokat az Isten hamaraggal indita,
est Saul meg halla néppel vissza tere
Iasokat kergete es el hazahoz mene.

David ott fel kele egy erős kő szal-
ra ő népével negyuen magual méne,
Saul

Saul est meg erte három ezer néppel
hamar fel későle David vran indula,
egy erős barlangba es; nagy titoc hel-
lyen David ő népével magat titkolta
vala.

Törtínecz Saulnac ott ieles dolga
fűksegére barlangba be menni, Da-
uid est meg lata lafussaggal mene
Saulnac fegyueret oldalarol el me-
tze, akara az David az Sault meg öl-
ni Isten akarattya rayta meg könyö-
rűle.

Saul ott fel kele vran el indula kez-
de David vtanna kialtania, visssa Saul
tekint David meg lata David hanyoc
homloc eleybe le essec felele az Da-
uid Saulnac est móda miert vram ki-
raly ream igy haraguttal.

Miert reiam solo soc ellensegem-
nec illyen igen sauokát te be veszed
kic mőndgyac, teneked téged meg öl-
nie en igen igyekezem im est te ma io
latod hogy az Isten téged adoren ke-
zembe velled most szabad volnec mi-
képen chelekednem,

De

De ne adgya nekem aſt az en
Iſtenem es kegyelmes bar ennekem
ne legyen, ha en tamadandoc en kiraly-
lyom ellen es ha en bantandom Iſte-
nemnec ſolgañjat Saul ez ſot halla
Dauidnac felele ez ſot fiam Dauid te
tölled ſarmazéke.

Felele az Saul Dauidnac eſt mon-
da az te igaz voltodat moſt eſmeiem
az mit en műueltem Dauid te ellened
eſmerem nem méltan ellened aſt mű-
ueltem, mert engem az Iſten mo adot
kezedbe latom az te kezed hozzam
engedelmes volt.

Vallyon kichoda az ki ō ellenſe-
get vion leluen békeſséggel bochyat-
rya, viſontac az Iſten neked adgyon
olly iot mellyet ma ennekem fiam te
chyelekettel, mert gonofſagomert iot
ma ennekem attal kegyelméſségem-
ert békeſséggel bochattal.

De eſt en iol tudom en io fiam
Dauid en vrannam az kiralyſagot bi-
rando léſ, eſt keuanom tölled en ſe-
rető

rend fiam hogy az egy Istenre te ne-
kem meg eskegyet, hogy halalom va-
tan az en gyermekimet es az en hire-
met te nem léss el vestendő.

David megesküvec az Saul kira-
lynac es Saultól ackoron elraozec,
de mégis fel vala David az Saultól es
el fel ment vala az kiet lenne hegyre,
az Zifembeliec Saulhoz mennének
Davidot ott lenni Saulnac meg ielen-
tec.

Saul fel késüle három ezer nép-
pel es Davidot meg keresni indula,
mikor iutor volna ő egy kiet lembe né-
pet megballita David est hogy meg
erte, chyac masod magaua az tabor-
ha mene Saulnac taborat mindenef-
től meg kémle.

Isten akarattya egész tabor nepe a-
tom miat meg nehezettec vala, kiraly
fatoraba David el be mene sault ő a-
gyaban ackor alua talalac, velle valo
monda ihon -rain David te ellense-
gedet Isten kezedbe atta.

Szola Abisaij ki Dauiddal vala ha
akarod lanchaual által verni, mert ez
kiraly téged minden sánde kaval igye
kezetiuel kóroskent kés meg ölteni,
Dauidnac ő lelke rayta könyörüle, az
kiralt meg ölteni ott Dauid nem enge-
de.

Az kiraly feijenel az földbe fel út
uen hegyes lantzat ő k talalatanac va-
la, az kiraly agyanac az egyic sárva-
ban egy palask hideg vizet ő kis lelte
nec vala, az lantzat az vizet Dauid
paranchola hogy ő k el vinneiec ki ne-
kic nagy iell lenne.

Ketten fel mené nec es nagy tauol
földön kiralnac taboraba kialtanac,
es hogy az hadnagyoc kiralt nem ő-
riz nec hadnagyokat Dauid igen erőf-
sen fedde, az kiraly lantzaia t es az pa-
lask vizet az ő ott voltokrol iel ő l ne-
kic mutata.

Az kiraly meg erte melratlan ha-
ragyat mellyel az Dauidra haragut
vala, es ő is ő meg erte hogy az Isten ő-
tet Da-

ret Daidnac kezebe ketzer engette
volna, aſt is ő meg erte hogy az Da-
uid ſoha ſemmi dolgaiban neki go-
noſal nem volt.

Dauid az kiralnac egy ſolgañjat
hiua az lantzat es az palafkot meg a-
da, Dauid az kiralyhoz mennie nem
mere alhatatlan voltat mert igyol tu-
gya vala, azert az kiralnac az ő hara-
gyatol az Dauid fél vala es igen ret-
teg vala,

Mindennec vtantac Iafocta-
madanac kiralnak es fiañnac ellene,
Gyelboe hegyen Saul meg veretec fia
ijual ő ſue mind halalt ſenuedence, eſt
az Dauid halla Saulnac Ionataſnac
egéſ ſidosagnac halalokat ſirata.

Mikeppen az Dauid Saulnac ha-
ragyat ſoc haborufag ſenueduen elra-
uoſirata, haborufagiban Iſten az Da-
uidot kegyelméſégéuel nagy böñſeg
gel meg tarta, ada ezen peldat valaki
Iſtenben bizic es őt hinne ſohol őt el
nem hadna.

d 2 Saul

Saul kiralyvala de chyuda soc kép-
pen Istent sokszor ő meg bantotta va-
la, Dauid pastor vala de az Isten őtet
eges sidosagban kirallya tőtte vala,
mert ő az Istenec kegyelmességében
igen bizic vala chyac őt imagya vala.

Hamies az Istent nyeludnkel val
langyuc tellyes süből ő hozzá foaz-
kodunc, chyac őtet titrellyuc es őtet
imagyuc minden dolgajnkba es chac
őtet dúchuryuc, Isten meg szabadit
minden ellenfégtől mint meg sabadi-
ta Dauidot Saul markabol.

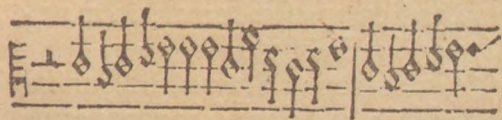
Fordita magyarol mostan Biblia
bol Istennec irgalmassagar meg es-
meruen, Fekete Imre deac haborusag
senedd hiv keresertyeneker bijzni Is-
tenhez intuen, sületernec vranna enni
üddöben ezer őtt saz negyuen es chac
hat estendöben. . . .

Dauid

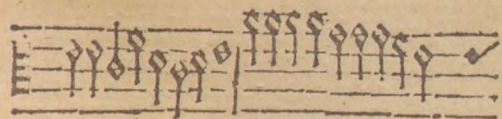
DAVID KIRALYROL ES

BETHZABEA VRIASNAC

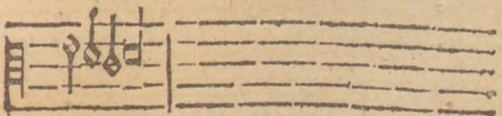
feleségéről valo His-
toria 2. Reg. 11.

Kronikakot regiekről kell mast olvasnunc, es

mikepen hadakostac meg kel tanulnunc, regieknee

irasokrol bizont kel mondanunc.

d 3

Az üdö

Az üdöben Dávid király vral-
kodic vala, mert az Isten birodalma-
ban meg rartya vala, Berencheiét mind
naponkent neueli vala.

Sör egy koron Dávid király esec
nagy bünben, lakic vala az üdöben Je-
rusalemben, egy szép szemel ki lön ne-
ki nagy szerelmében.

Palotájában Dávid király miko-
ron vala, jó keduében ő hazanal tető-
ua iarna, egy ablakon az varasra te-
kintet vala.

Az ablakon egy szép személt meg-
latot vala, Jerusalēben akkor minden-
nec hogy ki sebb vala, az vrias felesége
Betzabe vala.

Régtől fogva ő hazanal mosodic
vala, Dávid király Betzabera igen
néz vala, az személnec szerelmére gör-
yedez vala.

Batorlagal Dávid király hozzá-
tja hiuata, az Bethzabet ott ő noha né
socka tarta, ő hazához üdö muluan ha-
mar bochyata.

Ime az:

Íme az Dáuid királytól terehében esec, Isten ellen Dáuid király akkor érkezec, kiert végre háza népe am meg fostratec.

Az Berzabe az királyhoz embéret küldc, es az által Dáuid kiralt igen meg fedde, iamborságaba Dáuid király őt meg főtöbítete.

Igen hezde az királyra ő nehezeli, nem lehetne az ő bűnet el eniesíteni, hogy ki miat meg kellene mar segyenülni.

Nem kellene paraznaul neki meghalni, sem kel vala törvényben őt meg ronrani, az kiralnac illy ektelem meg főtöbítetni.

Az Dáuid kiralynac Ioab vala akkor hadnagya, Raba neue varost király igen vitattya, leuelében az Ioabnac király est hagya.

Sierfeggel az Vrias hogy háza idő ne hada felől io berenchyet tölle kerdene, Dáuid király hallanata es örüendene,

Elké-

Elkészülte az Vrias kiralyhoz iö-
nt, sémintemü vigasagat nē erz süue,
retzic vala mint ha könuel labbana se-
me.

Erte kiraly Vriasnac haza iöue-
set, es megtuda ő hazához ő nem me-
neset, meg gondola kiraly elöt maga
mentesét.

Késütete David kiraly gazdag
ebédet, io ideien el hozata minden iö-
éket, az Vriast fel hiuata mint io ven-
deget.

Igen kezdé az Vriast őt vendeg-
leni, etkcijuel süue berent igē kinalni,
ő kiraly asralanal vigan tartani.

Töle kezdé az had felöl megtu-
dakozni, az Vrias io berenhyet neki
mōdani, kezdé kiraly vgy mint azert
aiandekozni.

Igen fenyen est ő neki kiraly meg-
hagya es sémsembe est ő neki meg-
paranchola, feleséget igen hamar meg-
latogatna.

Nem

Nem akara az Vrias hazahoz menni, inkab az kiraly hazaban akara lenni, az kiraly vitezi közöt inkab maradni.

Kiraly mikor az dolgot ertötte volna, es Vriast ezen igen kérdötte volna, hogy hazahoz nem ment volna mi oka volna.

Illyen sival az Vrias kiralynac sola, hogy tarsaj ő neki mikor taborban volna, nem alkalmas neki hogy otthonvolna.

Vele monda David kiraly töb siva volna, hogy mas napig az kiraly tol el ne tauozna, es ötet bochatnaia io valast adna.

Iob ebédet mas nap kiraly késüret vala, az Vriast astalahoz ültette vala, io borockal mind sünetlen kénalia vala.

Tekintene az Vrias immar hazahoz, eucl lenne ő io süuel David kiralyhoz, hogy lenne immar közel az ő hazahoz,

Az Vriás önnön magát meg tar-
tosította, mert erkölchet semmi képen
nem változtatta, feleséget haza népét
sem látogatta.

Tekinte a sít David király meg ha-
borodóc, haragyaban David király
fel fualkodóc, ő magában ő sűüében
chyac bosonkodóc.

Egy levelet David király íra Ioab
nac, hogy ő lenne veszedelme az Vri-
asnac, es engedne David király aka-
rattvanac.

Töle küldé levelet azkort Ioab-
nac, meg ielente mint arthamna az V-
riasnac, az ostromon vége lenne ő ha-
lalanac.

Hamar iuta az Vriás az város a-
la, az levelet az Ioabnac kezében ada,
Ioab igirol igiere mind el oluassa.

Egyic rébét ő népének Ioab keszít-
te, azoc előt az Vriást nagy bizuan
vere, mint őtet ott veszteneiec a sít meg
ielente.

Meg

Meg hagyta est Ioab nekic az vi-
tezeknec, hogy mikoron az ostromon
ők ütkeznénec, akkor az Vrias mellől
mind el időnenec.

Elejben az Vriast Ioab hiuata, es
mindömbe magat neki igen aianla,
kiraly előt hogy nagyobra fel magas-
talna.

Siren vala az Vrias minden dol-
gara, nagy őremmel megyen vala ő
az ostromra, ellenséggel ő vñy vala v
gy mint halakra.

Vete Ioab az Vriast fel egy kő
falra, mert tudgya az ellenség sietne
arra, Ioab inte ő népével ott az kapu-
ra.

Az ellenség nagy ereiet ottan in-
dita, az ielefét az kő falra el fel alla-
ta, többen többen az sokfagot mind fel
hagata.

Reitenetes viadal lón ot az foko-
kon, az Vrias vgy vñy vala fen az kő
falon, ő tarsaj mind el hagyac ott az
allason.

Az Vrias meris vala meg nem futamec, az sokasag ot az falon meg környiközec, őmiatta soc ellenség am meg öletec.

Nem birhata ereiuel ott az sokfag gal, mind halalig vij vala nagy batorfaggal, ott el vesse az Vrias nagy hamarfaggal.

Nagy kar lön ott Vriasnac az ő halala, kiert Isten az kiralyon nagy bosut alla, soc budosalt küsebséget nagy sokot valla.

Onnat Ioab az ő népet am el salita, es emberet az kiralyhoz hamar bochata, David kiralynac hűuseget am meg mutata.

David kiraly az köuetet kérdezi vala, az Vriasnac vesseéről tudakozic vala, Vriasfelől ha mit solna halgattya vala.

Az Vrias am mint vesse eleyben ada, az ő süuet am Davidnac meg haborita, hogy az kö falon törtint vala az ő halala.

Meg ha-

Meg haraguec David kiraly sola
est mōda, hogy Ioabnac az tanachot
vallyon ki atta, hogy az varost az kō
falrol ō meg hagatta.

Idgyol tudgya Abimelek Ierobal
fia, az kō falon hogy el veszet egy a
son mia, ōneki sem kellett volna ott
fen vinia.

Nem lōn akkor semmi kedue Da
uid kiralynac, vduara nēpe az kōuet
relelōtte alnac, reya nēznec igen fél
nec mind chyac halgatnac.

Ielente meg ott az kōuet David
kiralynac, hogy az kō falon lōtt hala
la az Vriafnac, mindē keduea m meg
iōue David kiralynac.

Meg hagyta aſt David kiraly ott
az kōuetnec, hogi el menne eiel napal
ō el ſierne, ez Ioabnac kiraly ſauaua
meg beſellene.

Igyiol tudgya az had dolgat ho
gy mely forgando, itt kōzetben mind
kerfel hogy nem allando, a ſerenchye
az kin elic mind el mulando.

Lassan Ioab el késüle minden dol-
gához, ott vgy szerzé a sereget az vi-
adalhoz, hogy kar nekül férkezhetnee
ő az varoshoz.

Lön híreuel Bethzabenac vra ha-
lala, az Vriast keseruesen sirattya va-
la, hogy ő tőle meg vált volna keser-
gi vala.

Ez lön immar hogy meg sünece a
nagy sirastol, mert var vala immaran
Dauid kiralytol, hogy Betzabet ki
mentene nagy aruassagtol.

Sőt az Dauid örömében hozzaia
veue, Betzabenac az Dauidtol egy
sép gyermek lön, ezert ott az Dauid
kiraly nagy haragot von.

Ielenec meg Dauid kiralynac Na-
tan propheta, hogy ki kiralt ő süuebē
meg haborita, mert minden életinec
törüenyet meg monda.

Mert az Natan sidoc közöt erős
ember vala, Ierusalemből vala nagy
kedues vala, kiraly előt mindeneknec
neuezetesh vala.

Illyen

Illyen képen ott az Natan kiralt
meg retenteni, kezdé neki mese ké-
pen bölchen szólani, az ő dolgot az
mesében es meg érteni.

Kerlec vram David kiraly hal-
gald meg somat, mondom neked ez
mañ nap illyen bošumat, tekinchyd
meg nyomorultakert enloc solasomat

Vala itt az sidofagban egy nagy
varosban, egy gazdag chyalados em-
der minden iauaban, masic vala igen
šegen alapattyaban.

Vala az šegen ember nec egy ba-
rankaia, gyermekiu el kit tart vala na-
gy munkañual, nagy iatekia annac va-
la az ő fiaual.

Nem akara az chyalados marha-
ñat bantani, ő vendeget az őuével ven-
deglent, a šegen ember baranyat ha-
gya el hozni.

Gondolkodéc David kiraly Na-
tan mit sola, az propheta šauan Da-
uid am meg indula, az oly embert ha-
ragyaban gonosnac monda.

Estiol

Ést iolertem az emberről mit nekem mondal, annac egyeb ne adalsec ha nem chyac halal, meg fizessen az ember nec ő negy annyijual.

Natan monda az kiralynac hogy ő volna az, azért Isten nec ostora rajrad hatalmas, kiert hazad népeuel nagy segyent vallás.

Tekinte reñad David kiraly az nagy Vrisiten, Sauul hogy meg nem birhata ő tartá elen, kit ő adot meg ment tőle réged az Isten.

Ekesire ő régedet minden iauual, kedued berent ő berete io solgajndal, de gonosul chyeleködel az Vriassal.

Sőt meg erte David kiraly Isten haragyat, es hogy immar el venneie ő vrasagat, eiel nappal vgy sirattya kiraly ő magar.

Im az gyermek ki ackoron Betza betől vala, David azon meg busula hogy meg hal vala, nagy sirással nagybanattal kesfergi vala.

Mert

Mert az gyermek Isten ellen nem
vétel vala, eiel napal ő magaban igen
sír vala, ő szakalat hajjat ruhajjat sa-
gattya vala.

Ott kiralyon az Vrifesten meg ke-
serüle, birodalmat es ő neki am meg
igire, a Daidnac ő álmaban am meg
jelente.

Kiualt keppen az propheta neki
meg monda, Betzabenac az gyerme-
ket kit neki ada, mert meg halna ne si-
ratna ő aſt annyjra.

Az kiralynac ackort vala oly nagy
banattya, rayta vala banattyaban ke-
mén ruhajja, fel őlt őzec banattyaban
ciliciomba.

Akará kiraly meg mutatni az Be-
tzabenac, nagy banattyat meg ismere
Daid kiralynac, hogy nem őrülne
gyermeknec ő halalanac.

Daid gyazla az gyermeket he-
ted napigban, semmi éteckel nem éle
kiraly adiglan, az gyermekert esede-
zec nagy nyughatatlan.

Raſta ō vduara nēpe bankodie
vala, hogy az gyermek hūre nekūl am
meg holt vala, ſenki neki ielenteni nē
meri vala.

Aſit meg erte Daud kiraly hogy
meg holt volna, es banattya immar
neki ſemmi nem vala, fel ōltōzēc ru-
haſjaban nagy vigan vala.

Aldozec ott Daud kiraly az V-
riſtennec, ō maganac iō etkeket hamar
ſierzenec, euec iuec vitezeczel ōk be-
ſellenec.

Eſit hogy laraac iō ſolgaſj chyudaſ
kozanaac, az kiralyhoz iſyē dolgot ho-
gy ōk laraanaac, az gyermeket mikent
gyazla arrol ſolanaac.

Am az kiralt ottan kērdēc az ō
ſolgaſj, ſemmit meg nem tartozaanaac
neki mondana, miert az gyermek ha-
lalan ō foga vīgadni.

Itile ott az kiraly ōket baſgota-
goknaac, edgyen ketten monda ōkete
mind bolondoknaac, nyīluan monda
mind ſeienkent ō ſolgaſjnaac.

Mire

Mire a tñ feietekdől nem gondol-
lyatoc, az gyermekert miért könyör-
gec asti nem tuggyatoc, im en nektec
mind meg mondō meg halgassatoc.

Ollykor nekem az Vrissent kelen
gestelnem, es ōneki nyugharatlan kel
könyörgenem, még az testben en az
Lelket bennem esmérem.

Kettségnekül az gyermeknec hala-
la vran, az könyörges es az keres he-
ijaban muluan, semmi haszna iel nap-
pal ha mind aldoz nam.

Veuec az kiralynac sfauat igen
tűstelec, es minden nagy bölchessé-
gét neki böchdlec, mind feienkentők
az kiralt azert dichürec.

Az Betzabet Dauid kiraly hoz-
zajja véue, az sidoc törüenyec szerént
feleségeue teue, az kiraly meltosaga-
ba ott helyheste.

Rōuid üdō el beteléc fel fohas-
kotec, az Betzabe az kiralytul tere-
ben esec, hogy Salamon lenne neue
am meg ielenec,

Történec hogy az gyermekeket Be
ezabe süte, David kiraly Salamonnac
azi ő neuezze, mert Natan propheta
ást meg ielente.

Otalma lőn iambor Ioab David
kiralnac, ackor győtre ereicuel amonē
zaknac, hogy viz nekül ellenségi mind
meg halnanac.

Im az varos viz nekül olly sükes
vala, egy kut földel az varosbā ott töb
sem vala, ők az vizet ő közötdőc ki-
múlic vala.

Nem mulatna az kiralynac Ioab
ást ira, hogy ő vra David sierne hoz-
za, ellenseget ő ott leuen ő meg bir-
hatna.

Mikor az Ioab levelet Davidnac
hozac, a kőuetec terdfő hañtua kiraly-
nac adac, hogy az varos őue lenne ne-
ki meg mondac.

Ezen kiraly meg őrüle népet ké-
síte, io baratit ő hiuata es vele viue,
Raba mellei ő taborat le telepíte.

Nagy

Nagy ereiet Dávid király el fel-
mozdita, az városra az nagy erőt ot-
tan indita, am meg v'cue es az népet
mind el fogata.

Senkit ott meg ne hadnanac a'st ki
altata, mindeneket le vagnanac a'st
meg hagyata, es az várost mindenef-
től am el rontatà.

El nyere ő koronaiat Ámonitak-
nac, ki hordata minden kinchet ott az
városnac, el dulata minden iouat tar-
tomanyanac.

Meg lara ott az koronat à Dávid
királ, draga kövel rakua vala mind a-
ranyban ál, közep arant Sardonikhen
neue kifén ál.

Az koronat Dávid király feiében
reud, mindenkoron ő keduesen igen
viseld, egyeb öltözeti közöt inkab
serete.

Rettenetes kijnt rérete az firfia-
kő, nagy kinokat ot rérete király azo-
kon, senki nem keserül vala ő halalo-
kon.

Chyendefite David kiraly ſellel
azokat, kie ōtet meg nem eſmerek
mind kiralyokat, az kie nem halgat-
tyac vala vgy mind vrokot.

Igy veſtite el David kiraly az go-
noſokat, es olly igen meg buntete az
Amonitakat, mind el ronta varafokat
tartományokat.

Onnat David kiraly népet mind
el ſallita, orſagaban ſellel ōket haza
bochyata, Jeruſalemben kiraly magat
nyugata.

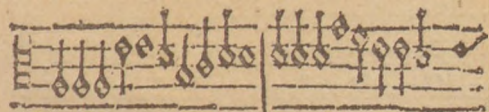
Ez éneket az ki ſerze egy io ked-
uében, es az ō neuet el be ſerze ō az
verſ ſőben, ōzer ōtt ſaz es negyuen
kilentzedikben.

AZ ILYES PROPHE-

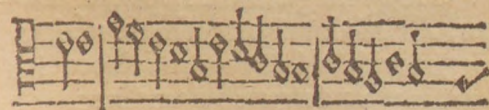
TAROL ES ACKAB KIRA-

lyrol valo Histo-

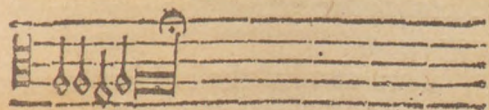
ria. 3. Reg. 16.

Sok kiralyoknak halalocvtan, Ackab kiraly

lon kiraly az vtan, ki az Istenec nem Iara után,

de Baal Istenec Solgala nyiluan.

Temple-

Templomaban ő oltart rakata,
Samaritanában kit chynaltata, mind be
folora, kiuel az Istent ő fel indita.

Ez ő neki chyac eleg sem lön, Je-
roboamal bűnben rekes lön, az Vris-
tennecc ezzel bosszút tön, mert felesé-
get ő maft nemből vön.

Prophetal vala ackor az Illyes, ki
az Istennél vala nagy kedues, embe-
rec kőst nagy dichyüretes, ackab kira-
lynac nagy hires neues.

Hogy meg esmere népeknek bű-
net, Ackab kiralynac esmere vétet,
meg monda neki hogy mű törteneicc
harom estendeig első nemcs nec.

Az Vristen en ki előt alloc, kit tő
erőssen meg bantoratoc, nem leszen es-
ső itt tő nalatoc, éhuel somyual fattig
meg altoc.

Nem tön halaszt ebben az Is-
ten, monda Illyes nec kely fel inneren
meny nap keletre, legy ott reytegben
az kari viznel Jordan ellenebe.

Vgyan

Vgyan ot igyal az víz folyasból
ne legyen neked gondor ételből, mert
parancholtam holloknac ebből, nem
leszen sügseged hidgyed semmiből.

Sokat nem keséc Illyes el mene,
az Isten beféde berent műuele, az víz
foliasnal ő ott le üle, ki vala sinter lor-
dan ellenebe.

Chyudat az Isten tesszen vala, az
holloc kēyeret húst hoznac vala, mind
estue holual est réfic vala, kiuel Illyes
lakozié vala.

Isfic vala az víz foliasból, de ki sa-
rada mind fenekeből, nem esic vala es
ső az egből, mert ki fogyot vala azért
minden vizekből.

Is meg az Isten Illyes nec sola, mere
gongya vala koroskent reya, kely fel
es mennyel az saraptaba sidoniaba az
egy városba.

Kél te asit véled hogy elhatalac,
meg parancholtam ezuegy asisznnac,
enned es innod eleget adnac, mikor te
ged ott meg latandnac.

Ezen az Ilyes igen örüle, fokat az helyen ő sem mulata az Sarepaba elbeszerte, hamar az kapun ő el be me ne.

Isten akara az assiont lata, leg ottan őret hozaya liua, keri erőssen hogy innia hozna, mert ő akoron nagy somiu vala,

Az assió akkor fokat gyűit vala, ő beszed haluā ő el indula, hogy az Ilyes nec ő innia hozná, Ilyes vranna neki kialta.

Assionyalat kerlec régedet, hozte keztedbe nekem kenyeret, az assion halla este ez beszedet, sola neki ily fele letet.

Ó laz Isten ninchen kenyerem, chyac vagyon nekem egy kichin librem, kit be foghatna markaba kezem, kichin olayom kiuel kényem magam.

Ilyes leg ottan sola assionnac, ki nagy batorfaga lón akkor annac, semmit te ne fély higgy az en somnac menyel chinald meg oly mondasomnac.

De legy

De leg előbb ted ebit en velem,
hogy te az listből chinaly ennekem,
egy kis pogachat hozd afit ennekem,
az leszen higyed kedues ennekem.

Annac vtanna tennen magadnac,
chyina'd meg bator tefiañdnac, hogy
leszen eleget tû magatoknac, es mind
ennekem prophetatoknac.

Israel vra Istene mondgya, solga
ija által ki nektecvallya, nem leszen ez
listnec fogyatkozasa, sem olajnac ad
dig elfotta.

Még az Isten esdöt sokat ad, es pe
nig az föld vízzel fel arad, annac vrā-
na chyac meg sem barát, minden gyű
mölchyer nekünc beuen ad.

Az asibony meg serze hamar az
ételt, mert paranchola Illyes ezeket,
mind kettē ott ōk ōneki eleget, az haz
bebeli nepe monda eleget.

Nem lön az listnec fogyatkozasa,
sem az olaynac ott el fogyassa,
mert vala Istennec az ōmondassa, il-
lyes propheta által solassa.

Azert est nekunc az Isten irata,
es tanulsagul mü nekunc arra, igireti-
uel bizony ottiar, kic benne biznac ö
el sem hadgya.

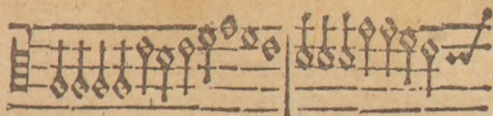
Chyac mü is bizzuc öfelfégében,
es hidgyunc ö Istenségében, nem ha-
gy meg halmunc mü ehfégünkben, de
tamaf leben mü sükségünkben.

Est ez éneket nem régen szerze
az Bibliabol ki sededetec nyigttor fal-
uaban mü nap szerzetec, özer öt saz-
ban Negyuen kettöben. . . .

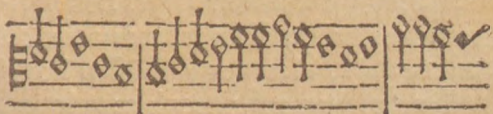
**AZ IGAZ KERESZTYE-
NEKNEC KEVES SZAMOKROL HAVORV-
sagokrol es gyözedelmekről es az hi-
tetlenöknek koronkent valo sokasag-
okrol io serenchyeiekről es vesze-
delmekről sent irasbol mostan szerzetöt
ének sent Illyesnec es Akhab kirallynac
ideiben lött dolgogbol mellyec ez
mostani időbeli dolgokhoz i-
gen hasonlatosok .**

3. Regum. 16.

Mostan

Mostan emlékezzünk az keresztényekről, és ő

törvénybeli fochitetlenekről, az Akhab kiralyrol

hitetlen kiralyrol, illyes prophetarol Isten em-
bereröl.

Igen gonosb vala sido Akhab ki-
ral, mint az önnön atya gonosb Am-
bri kiral, esnem elegedec annyi gonosb
faggal, de meg hazafodec egy pogan
abonnyal.

Chyac hamar el vevé pogán kiraly
ly leaniat, az Iedzabel assiont Ieza-
bel leaniat, es az Bal Istenec ada ön
nen magat, ör imadgya vala es az ő
oltarat.

Hogy est a sient Illyes lam nyil-
uan meg halla, Isten fel indita hozza
méne siola, él az nagy Vrsten hogy
első nem leszen, még Istenhöz valo tere-
sűnc nem leszen.

Azonnal sient Illyes Istentől vi-
tetec, az karit viz mellet siépen hely-
heztetec, es az hollocaltal Istentől tar-
tatéc, végre az folyo viz lam meg sa-
rabratéc.

Es az Isten sient Illyesec monda,
meniel Sareptaban az pogán varos-
ban, mert meg parancholtam egy őz-
uegy assionnac, hogy tégedet tarchon
ételt ad magadnac.

Leg ottan fel kelet sient Illyes el-
mene, es az varos kőuül assiont elöl le-
le, hogy az kapun kőuül őfat siedeget
ne, azonnal ő ölle vizet inyakere.

Sicutest

Sietuen az absony a vizert futamec, de az bent Illyestől ismet solitátec, egy falat kenyeret hogy kezében hozzo, felele ő neki est monda az absony.

Tugya afit az Isten ninchyen sem kenyere, hanem az viderben chyac egy maroe listem, es korsomban vagon egy kichin olayom, im fat bedegetec hogy en afit meg süssem.

Afit az en fiámmal hogy ketten meg egyem, eh segne halalat ő velle senuegyem, felele bent Illyes az absonont bizrattya, egy falat se fély te nekie est mondgya.

Rollunc az Vristen olly nagy gödoi visel, sem listünc olaiunc nekünc hogy nem fogy el, leben az korsoual olaij list viderrel, inijlen ő ez földet meg hinti es őuel.

Igen hamar menyel es agy ennem nekem, süs hamuas pogachat es agy ennem nekem, az vran magadnac fiadnac serezhetz en velem egyemben fiaddal még élhetz.

Nagy

Nagy hamar pogachar az aßsony
kélite, es a ßent Illyes nec enni innya a
da, õ magais õuec mind háza népéuel,
olajja nem fogya listi meg nē fogya.

Végre az aßsonnac fia meg beteg
uec, halarra koryula vilagbol ki mu-
lec, ßent Illyes nec aßsony eleyben e-
sec, olly beféddele ottan neki parafol
kotec.

Sugyan azért iõttel te az en ha-
zamhoz, hogy Istentõl reyam ollyan
haragot hoz, edgyetlen edgyemet ha-
zamnal meg õllyed, mindenefõl fog
ua maguamot bakafad.

Az fiát õlében ßent Illyes ki viue,
es õnnõn agyara ßepen õt le reue, az
nagy Vristennec fel ßoual kõnyõrge,
en Vram Istenem áruaknac Istene.

Miert nyomoritod ez egy õzue-
gy aßsony, ki eltet engem es ballaffal
tartor, el veued tõlle az egy kis gyer-
meket, kit ßeme vilaga gyanant ße-
pen tartor.

Ez beféddec vtan õ meg keseredec,

es az gyermek felet háromszor kezdle,
az nagy Vrissenec ily boual köny-
örge, teryen hatra Vram az gyermek
nec telke.

Szent Illyes nec Isten bauat meg
halgata, es az kis gyermeket ottan fel
tamastra, sent Illyes a bonnac az gyer-
meket ada, az a bonny ő neki ottan im
est monda.

Immar nyiluan tudom hogy te
sent ember vagy, es az Vrissenec
nyiluan embere vagy, igaz hirdetőie
predikatora vagy, igaz besédő vagy
es igaz ember vagy.

Soc napoc el muluan harmad est-
tendőben, Isten meg solita sent Illy-
est ez képpen, meniel mutasd magad
az Akhab kiralynac, hogy mar esőc
adgyac ez béles vilagnac.

Azert az sent Illyes oda megyen
vala, nagy bertelen eség ackoron ott
vala, kiraly az Abdialt ackor hinya
vala, ő vduar birayat neki mondgya
vala.

Mennyel minden fele hegyekre
völgyekre, folyo vizec mellet nagy
foc kut feiekre, es vifellyec gongyat a
mij louainkra, hogy viheffec őket az
fiues helyekre.

Ez Abdias kedig Isten felő vala,
ki szaz prophetakat barlangban tart
vala, mikor az ledzabel élteti vala, ke
nyerről es vizzel őket tartta vala.

Ketten az kirallyal két felé valá-
nac, szent Illyes eleyben idue Abdias-
nac, Abdias őt latuan ottan meg isme
re, homloc le borulua nekie est mon-
da.

Nem de te vagy vram az Illyes
propheta, felele a szent Illyes en vagy-
oc a szent monda, menyel az vradhoz az
Akhab kiralyhoz, mond meg hogi it
vagyon az Illyes propheta.

Abdias est haluan szent Illyes nec
monda, de miert keuanod az en hala-
lomat, el az nagy Vristen hogy nin-
chen olly orszag, kiben nem kereset te-
ged az kirallysag.

Minden

Minden orszagokat ő meg hirtöl-
tetet, hogy tégedet senki seméuel né-
latot, meg nem találhatot es meg nem
fokhatot, neki nem vihetet kezben
nem alhatot.

Ha azért en mostan hozzáia me-
nédec, es neki felölled illyen hirt mō-
dandoc, addig Isten téged mas felől
fel vesen, ottan az en feiem halál fog-
lia lesen,

Felele sient Illyes monda Abdias-
nac, él az nagy Vristen kit sienteci-
madnac, kinec ime előt mostan im
hon álloc, hogy Akhab kirallyal en
ma sembe lesen.

Abdias el mene kiraly nac meg
monda, kiraly sient Illyes nec eleyben
iduen, tauöl hogy meg lata ottan meg
solita, te vagy a sidoknac ő haborga-
toja.

Felele sient Illyes nem en habor-
gatom, de te nemzet seged es te habor-
gatód, mert el szakattatoc az nagy V-
ristentől, otalmat vartatoc az baluan
Istentől.

h 2 Mos-

Mostan azért külgy el gyűich be
a sidokat, az Karmelus hegyre es te
papaíjdat, ötöd fel szaz hamis prophe-
taíjdat, bal Isten papiaíjt Iedzabel dra
banrit.

Kiraly a sidokat papokat híuata,
az karmelus hegyre Illyes oda iuta,
es mind az kösség nec ő ottan est mō-
da, de mit fantikaltoe es ket felé tar-
totoc?

Ha az Isten Isten ötet imagyatoc,
ha az Bal Isten Isten ötet keuessetec,
ez besédre az nép chyac veség hal-
gata, felele bent Illyes ismeglen est
monda.

Im chyac magam vagyoc Isten
prophetaya, ötöd fel szaz pedig az bal
Isten papia, hozanac ket ökröt ha-
mar aldozatra, edgyiket maganac ez
foc papvalasísa.

Masikat magamnac enisel valasí-
tom, drabonkent vagom Isten nec ál-
dozom, de azért en bennel ötter fel né-
gyuytom, az egből Isten nec túzer rea
kérem. Papoc

Papoc es ez keppen mind chyele-
kegyenec, az áldozat ala tűzet ne te-
gyenec, hanem Bal Istentől ők tűzet
kéryenec, az ki tűzet adand aſt tart-
chyuc Iſtennec.

Eſt haluan az népec ottan ioua
hagyac, nagy hamar ket ökröt eleue
hozana, monda aſent Illyes az ſoc
tar papoknac, valaſſatoc ökröt tinnē
magatoknac.

Mert tű többen vattoc eleb aldoz-
zatoc, az áldozat ala tűzet ne tegye-
tec, ſoc Iſtenektől tű tűzet kéryetec, ha
Iſtennec leſnec ebből meg érchetec.

Im az edgyic ökröt papoc el va-
laſſac, es az bal Iſtennec ötet meg al-
dozac, reggeltől déliglen öt igen kia-
altyac, bal Iſten meg halgas nekie eſt
mondgyac.

Deſenki ő nekie lam nem felel
vala, nagyon oltar környil vgordal-
nac vala, es az öttesteket ők metelic
vala, de azért lam azzal nem haſnal-
nac vala.

Immaran lam az del fel melegut
vala, oket az sent Illyes igy chyuffol
lya vala, igen kialchyatoc igen ordi-
chyatoc, az tij lsteneket azzal fel kol
chyetec.

Mert ken talam mostan az vasa-
ron vagyon, az vagy az ballason au-
gyvton vagy o, auagy o valahol most
tesegen vagyon, az tu kialtastoc tolle
nem hallattic.

Az del el must vala karban sol-
nacvala, sent Illyes az nepet hozza
hitta vala, es az Vrissenec olart chi-
nal vala, az okrot koncollya es al-
dozza vala.

Oltarnac negy segen arkat asat
vala, es az aldozatot orozteri vala, i-
gen nagy silippel az viz ott folly va-
la, az vran ez'keppen imatkozic vala.

En Vram lstenem Abraham lste-
ne, murafd meg te mostan hogy te va-
gy az lsten, Isaknac Iakobnac te vagy
o lstene, hogy te solgad vagyoc te dol-
godban iaroc.

En Vram

En Vram Istenem meg halgas en
gemet, hogy mind az egész nép elme-
rien régedet, dichirieneec régedet mint
ő Isteneket, és te meg terít het hűdilen
bíudker.

Azonnal úz esec mind az aldo-
zatra, kin az egész kősegg alméikodig
vala, es egyenő bíual imesit mond-
gyacvala, az Vristen Isten nyiluan ő
az Isten.

Monda az sient Illyes az egész kőf-
segneec, no neki immaran ez foc tar-
papoknac, meg fogata őker es le va-
garata, az Cison viz mellett mind meg
olettete.

Az vtan sient Illyes monda az kí-
ralynac, menyel egyel igyal mert na-
gy es ő tammad, az kiraly el mene sēt
Illyes fel mene, az karmelus hegyre
homloc es ec földre.

Monda Bolgayanac meny az he-
gy tetőre, el tekinch el mesie az síeles
tengerre, az Bolga el mene tenger felé
néze, semit nem lathata azért hatra té-
re.

Ismet-

Ísmetlen ſent Illyes ſolgayanac
mōda, Het tromba meg tery nēz el ō-
riz oda, hetedſer hōgi nēzne kis felyō
tamada, azonnal ſent Illyes ſolga-
yanac mōnda.

Mond meg az kiralynac hogy ō
fel keſűlyen, es az eſō elōt ō haza ſief
ſen, azon kōzbe nagy ſel es nagy eſō
leuen, Akhab ſent Illyeſſel leiſzrahel
ben megyen.

Meg izene kiraly kiralyne aſſon
nac, mint lōt volna dolgoc az ō papi-
aſſnac, azonnal izene aſſony ſent Il-
lyeſnec, Iſten el veſeſen ha meg nem
ōletlec.

ſent Illyes félteben az puſtaban
mene, es egy fenyō bokor alat ō le űle,
ot az Vrſtennec eképpen kōnyōrge,
elég Vram éltem vegy ki ez vilagbol.

Mert nagyob nem vagyoc az en
atyaſſmnal, ottā el aluuec bokor arnic
kanal, ime az Iſtennec angyala ſeie-
nel, meg alla ſeienel mōnda kelly ſel
egyél.

Illyes

Illyes felteküntuen hát feienel la-
ta, egy hammas pogachar es egy po-
har vizet, euec azért iuec ismeg el al-
uec, masodszor angyaltol ismet fel köl-
tetec.

Kellyfel vgy mond egyel mert
nagy vrad léssen, az Illyes fel keluen
ismeg euec iuec, es az egy éttellel ia-
ra negyuē napig, az Horeb hegyeiglē
Istenrec hegyeig.

Oda mikor iuta egy barlangba
mēne, Isten hozza idue ottan neki so-
la, mit china s itt Illyes felele nekie, i-
gen meg busultam éretted Vristen.

Mert à sido népec tégedet el hat-
tac, es à te oltarid mind el rontattanac
az te prophetaijd mind meg öllotte-
nec, chyac en magam vgyoc halarra
keresnec.

Monda az Vristen nagy hamar
tēry hatra, ezennel el be meny Damas-
kus varasban, es valas ket embert or-
tan kiralyagra, edgyet sidosagban es
mast Siriaban.

Te helyeted kedig valaz egy pro-
phetar, az hiv Eliseiust iambor Iosa-
phar fiat, az Hazael lesē Siria kiralya,
es az Iehu lesēn sidofag kirallya.

Valaki el futand az hazael elöt,
Iehu meg öleri az ő haza elöt, es va-
laki futand el az Iehu elöt, aht az E-
liseus le vagattya edgyür.

Valasrom magamnac egēsidofag-
sagban, az het ezer embert az egyi-
galsagban, kik nem fertelmestenei
baluany imadasban, es nem bizakot-
tac az ő ördemegben.

Sient Illyes el mene talala az me-
zön, santuan Eliseust az tizen ket ö-
krön, es mellöle muluan palaftal ille-
te, ő santast el hagyuan az Illyest kö-
uete.

Az Benadab kiraly siriya kiraly-
lya, soc néppel késöle az Akhab kira-
lyra, az Samarianac varasat meg stat-
ta, es az Akhab kiralt benne tapas-
tala.

Ezen Akhab kiraly igen meg ie-
de, edgy

de, edgy igaz propheta ottan hozza
időre, aſt mondgya az Iſten vgy mód
neked kiraly, meg mutatom neked ho
gy en vagyoc kiraly.

Latode ez népneç ő nagy sokafa-
gat, te kezedben adom minden diadal
mat, es ez mañ napon te véſ győzedel
met, hogy te meg ismeried az te Iſte-
nedet.

Ezen meg ő rüle ſido Akhab ki-
raly, nagy hamar kéſ űle varasbol in-
dula, Benadab kiralynac az ő tabora-
ra, Benadab futamec népe meg vete-
rec.

Monda az propheta az Akhab
kiralynac, bizzal az Iſtenben es ſol
reya gondolly, eſtendő beteluen ſi-
meg reyad kéſ űl, az Benadab kiraly
ellenfeged leſien.

Az Benadab kiraly pogan kiraly
vala, azért ő ſolgañ neki mondgyac
vala, ſidoknac hegyeken lakoznac ſi-
tenec, azért az hegyeken minket meg
győzteneç.

Kébsillyőn felseged uijolan reija-
ijoc, es az őep sijk mezőn mī meg vi-
vunc vellec, hidgye te felseged őkeg
mī meg győzzúc, az kiraly el hiue né
per fel késite.

Az Akhab kiralyhoz idue az
propheta, es isten sauaual ő nekie mō-
da, poganoc ašt mōndgyac hogy en
hegyen bíroc, es vōlgyőn nem biroe
kit meg bizonyitoc.

Im kezedben adom az pogan ne-
peket, hogy te meg ismeryed az te Is-
teneder, az Akhab meg vere az pogan
népeket, de meg nem őlete az ő kiral-
lyokat.

Azert az Vristen őreya harag-
uec, es egy prophetaya előtte allapoc,
leg ottan ő tōlle illyen ő adatec, kin
az Akhab kiraly inkább meg dihdéc.

Az Isten te neked adot győzedel
met, de meg nem őleted te az feyedel-
met, érette el vessted az tennen feyedet
az ő népe helyet az tennen népedet.

Vala az kiralynac palotaia mel-
let, Na-

let, Nabotnac földye kii kiraly kéua-
na, az nabat nem ada kiraly meg bo-
sula, hazaban be mene rayta meg bu-
sula.

Vtanna be mene az Iedzabel as-
siony, nagyon vigasztallya mint kiral-
lyne assiony, semit ne bankodgyal se-
güllyen bent assiony, en gondgyat vi-
selem földötjed leszen.

Leuelet irata az kiraly neueuel, es
meg pechetele kiraly pechetüuel, na-
gy fenyen paranchol az kiraly neue-
uel, es Nabatra valo az ő nagy mer-
géuel.

Mihelt az leuelet ij meg oluossa-
toc, ottan az Nabatra hamar keresse-
tec, ket hamis tanukat őit meg köve-
zétet, őreya fogiatoc es bizonichya-
toc.

Hogy az nagy VRistent ő meg
karomlotta, az felséges kiralt es meg
bidalmastra, az leuelet laruan vgy che-
lekedenecc, az segen Nabatra mind
követ vetenecc.

Az kiraly est haluan oda megye
vala, es siod foglalni igen siert vala, Is-
ten siert Illyes nec siol vala, az Akhab
kiralynac est izeni vala.

Mennyel vgy mond mostan kira-
ly eleyben, ki foglalni megyen Nabaz
sioleyeben, es mongyad o neki est az
o neuében, est mongya te neked lam
az nagy Vristen.

Az embert meg olted sioleijet fo-
glakad, de ahol o veret ebeckel nyia-
lattad, vgyan azon helyen te veredet
nyiallyac, es az te tessedet ottan meg
saggattyac.

Sient Illyes el mene kiralt meg ta-
lala, es az beszédeket nekie meg mo-
da, kiraly siert Illyes nec felele est mo-
da, meg letele engem is meg ellené-
gem.

Monda a siert Illyes teged meg
letelec, mert soe gonossagban teged
talaltalac, az Isten read hoz nagy soe
veszedelmet, es o mind el vesit te nem-
zerségedet.

Az ebec

Az ebek a mezőn Iedzabelt meg
esic, az te, testedetis varasban meg
esic, hogy kedig az mezőn halalod
törtinic, az tennen testedet madarac
meg esic.

Ez beszédet haluan Akhab meg
iede, ruháját faggattya seier be fede-
ze, nagy sokat bötöle alnac süuel iara,
kieiert az Vristen neki nem bochata.

Hogy három estendő immar el
mult vala, es az Akhab kiraly hadra
késül vala, négy száz prophetait be hi-
uatta vala, az hadra tanachot ő tőlőc
kerd vala.

Azoc hízeltkeduen kiralynac este
mondgyac, mennyenel felleged seren
cheiét mondgyac, őtet mind négy szá-
zan olly igen bízattyac, es seie veszte-
re őtt nagyon izgattyac.

Monda az kiralynac ot Iosaphat
kiraly, ninchéne vala hol Isten prophe-
taia, ki nekünc igazat hadrol prophe-
talna, felele az kiraly ő nekie monda.

Vagyon egy propheta Isten pro-
phetaia,

phetaia, kince az ő neue Mikheias prophera, de igen gyűlölem mert soha iot nem mond, sőt az en feiemre mindenkor gonost mond.

Nagy hamar híuata Mikheas propheta, es ő tölle kérde hogy mi j tanachor ad, Mikheas propheta előber est monda, mennyel chyac az hadba leßen io berenchyed.

Kiraly hogy est halla ismerlen est monda, az Istenre kerlec mond igazat nekem, felele kiralynac Mikheas prophera, él az Isten vgy mond maid igazat mondoc.

Latom sidosagnac népet mind iuhokat, hegyeken osoluan pastor nélkül iaruan, es él az Isten monda nincs ezek nec vroc, terien minden ember bé kéuel hazahoz.

Monda Akhab kiraly Iosaphac kiralynac, lam mondom te neked hogy nem iot mond nekem, ismeg a prophera az kiralynac monda, kiraly meg halgalsad az Isten mondasat.

Latom

Latom en az Istent ő sekiben ű-
uen, es az ő bent mind elöte áluan,
az ő bent angyalir ez képpen kérdez-
uen, vallyon ki őli meg vgy mond
Akháb kiralt.

Hogy az hadban mennyen es or-
tan el veszen, neki edgyet monda es ne
ki malt monda, egy sod őrdög ottan
am elöallapoc, kiöl lsten elöi illyen
so adatec.

En ötet meg chalom az hadban
el vessem, monda az Vristen mikep-
pen reheted, felele az őrdög ezennel
el megyec, es prophetaijbol hazugsa-
got boloc.

Monda az Vristen mennyel che-
lekedgyel, hamis prophetaikal az ki-
ralt hitesdel, azért őrdög által réged
el hitetnec, kic mostan te neked hazuk
sagot bolnac.

Egy hamis propheta melleiciarola,
kinec az ő neue sedekhiac vala, Mik-
heas propherat ottan arczol chapa, ka
romlo besédvel nekie est monda.

Tehat chyac te neked szolot az
Vristen, es el hagyot tehat engemet
az Isten, kiraly Mikheast ottan meg
fogata, bekoban verere tomlatzben
vertete.

Vigyetec el vgy mond erdszen
tarchyatoc, mijglen en az hadbol be-
keuel meg terec, Mikheas est halla az
kiralynac moda, bator en hazudgyac
ha bekeuel meg tersi.

Kiraly fel kekule az hadban el me-
ne, az hadban egy ember az nyillal al-
tal lduve, az tudeie kozot o altal sege-
ze, oter ez vilagbol azzal ki segeze.

Mikeppen az Isten meg mondot
ta vala, azon helyen ebec veret nyial-
lyac vala, kiralynac holt testet haza
hozta vala, az Samariaban el temet-
tec vala.

Az Akhab kiralynac mentol na-
gyob fia, ki kirallya lduen Ezekhias
vala, az atyar es anyyat o kdueti vala,
bal Istent tiszteli es imadgya vala.

Kiraly folyosorol lam etzer le esee
kibol

kiből ő halarra ottan betegedec, es ottan el küldé az baluany őrdögöz, hogy ha meg halhatna auagy meg gyógyolna.

Az Isten angyala sola sient Illyes nec, mennyel cleyben kiraly követinéc, mondgyad est ő nekic ninchene Istentec, hogy az őrdög nektec iduen dő mondotoc:

Azert meg mongyatoc hator az iralynac, hogy ő hadgyon békét őrdög tanachanac, véget vetet Isten az ő életinéc, agyabol sel nem kel hanem nyiluan meg hal.

Sient Illyes el mene követeknee sola, azoc meg teréne az kiraly chudallya. es miyoka volna időlőc tudakozza, hogy az sient Illyes ő ottā megtuda.

Azonnal valasita edgyic fő solgait, es melleie ada őtuen drabantyar, es mikoron érne az hegynec tereier, sient Illyest meg lata nekie est monda.

k : Istennes

Istennec embere kiraly paranchol
Iya, hogy ezennel szalle es iduel o hoz
za, ha Isten embere vagyoc mond az
Illyes, szallyon tuz reyatorc este lege-
gyidre.

Az tuz reyatorc szalla ottan meg
egénec, es azoc mind nyaian pokolba
menénec, masikatis küldé meg annyi
leg ennyel, de azis meg égemenyből
az nagy tuzel.

Harmadikat küldé meg annyi le-
ginyel, eleybē idue az nagy könyör-
gészel, Istennec embere kerlec ne ve-
szesszel, en te szolgad vagyoc mind az
en népemel.

Szola szent Illyes nec az angyal es
monda, egy szalat szefelly te menyel ala
velle, szent Illyes fel kele az kiralyhoz
mene, neki nagy batoron imez képpē
szola.

Es sz mondgya az Isten ninch ne-
ked Istened, az kiról iduendöl kellene
ertened, hanem vagyon neked nagy
baluan ordögöd, azért ez agyadban
meg kel neked halnod. **Az**

Az kiraly meghala bent Illyes el
mene, es Elifeus sal ketten hogy o me-
ne, melly napon az Isten dret el fel vin-
ne, es forgo szel által igen mesebe vinne

Monda az bent Illyes az Elifeus-
nac, légy vesereg ittigen mert en me-
se megyec, monda Elifeus es az nagy
Vristen, teged el nem hadlac es teged
kőuetlec.

Prophetac fiaij iduenec hozzáj-
oc, es Elifeusnak imest mondac azoc,
nem tudode hogy ma vradar el viszi
az Isten, te tölled az Isten olly nagy
mese viszi.

Monda Elifeus tudom veseregye-
rec, bent Illyes ismeglen ottan monda
neki, est Isten megharra lerikoban
megyec, légy vesereg ittigen mert en
oda megyec.

Monda Elifeus el az nagy Vriste,
teged el nem hadlac de teged kőuet-
lec, es hogy lerikoban ketten be men-
nenc, ottis az prophetac hozzájoc
iduenec.

Az Elifeusnac mindnyayañ mō-
danac, nem tudode hogy mo téged el
valasnac, az rinnen vrattol Illyes
prophetatol, monda Elifeus tudom
vesteglietec.

Harmadbor ismeglen Illyes neki
monda, legy vesteg ittigen miglen
megyec oda, az Jordan vizéhez Isten
paranchollya, monda Elifeus el az na-
gy Vristen.

Hogy téged nem hadlac de tége
kőuetlec, a Jordan vizéhez ketten ök
menéne, es az prophetakis viannoc
menéne, tauol meg allanac őrucen
valanac.

Illyes palastyaual az vizet Illete,
kér fele valasita es sarazza teue, sara-
zon mind ketten ott altal kelene, az
sent Illyes monda az Elifeusnac.

Kéry mostan en töllem az mit a-
karb kéri, miglen en tetölled kezdec
elvitetni, monda Elifeus kérlec hogy
en bennem, legyen mind két fele az te
nagy hatalmad.

Hogy

Hogy predikalhassac es chyudat
tehessec, monda az szent Illyes nagy
dolgot kerel, de arrol meg tudod
hogy te benned leszen, ha engem laran
daz hogy Isten felviszen.

Hogy ha nem larandaz tudgyad
hogy nem leszen, az Eliseus sal kerren
Illyes megyen, am egy tuzes beker eg
bol ala idue, benne tuzes louac az Il-
lyes fel mene.

Palastya le esec Eliseus kapa, es
meg elnezhere az Illyest o lara, nagy
siralmas boual vtanna kialta, oh en e-
des attyam hiuec tanitoia.

Es az Eliseus onnat hatra tere, az
Jordan vizenec partryara ha iuta, Il-
lyes palastyauul az vizer illere, ket fe-
le nem valec ottan meg iede.

Monda de hol vagyon most Illy-
es Istene, masodbor is meg len az vizer
illere, es ket fele valec rayta altal me-
ne, az tob propherakhoz ottan menni
kezde.

Azoc hogy est lara nagy tauol
est mon.

elst mondar, bizony ny ennec hatta il-
lyes ő haralmat, eleyben iőuenec őtt i-
gen tistreléc, lerikoban gyorsan őtet el
be viuéc.

Mondanac az nepee az Elifeusa
nac, nemes allapparyat latod ez va-
rasnac, de io vize ninchen dögős föl-
de vagyon, keryed az Vristent hogy
io vizet agyon.

Monda egy vij edent ezēnel hoz-
zatoc, es az vij edenben somillyet ves-
setec, azonnal ki mene ő fő kut feie-
re, sorvete beleye im illyen beséddele.

Ast mondgya az Istent mīj Vrun-
geremtőnc, ioua törtém vgy mond az
vij vizereket, az viz ioua leuen hogy
ez beséddeket, Elifeus monda az Bet-
lehembe mene.

Hogy az varos felé az Dombon
fel mene, nagy fok apro gyermeceley
ben mene, nufel kopaz-nufel mondar-
nacnekie, kiker őazonnal igen meg-
atkoza.

Ortan az hauasrol ket medue ki
iőue,

időre, negyven ket gyermeket őt mind
el buggata, Elifeus mene az Karmelus
hegyre, es Samariaban onnat hatra
tère.

Mit az vtan mijueli masodszor
meg hallyatoc, de most ezek nec ertel-
met hallyatoc, nagy s'ep r'ouideden
ast meg tanullyatoc, minden embe-
rek nec kerlec meg mondgyatoc.

Eteit'ol fogua hogy vilag kezde-
tec, keuesen voltanac az hiv keres'tye-
nec, de sokan v'oltanac gonoz hit'orle-
nec, kic barmol eltenec mert nem volt
Istenec.

Ezec mindenkoron keres'tyent
kergettec, mert az Vristent'ol egy sa-
lat sem feltec, de v'egre gonosiol lam
ok mind el ves'tec, es az keres'tyene-
gyozedelmet v'ottec.

Adamnac ket fia Abell Kaijm va-
la, az Abel keres'tyen Kaijm nem az
vala, mert az Abelt o gyul'oli vala,
lam az gereblyeuel agyon veri vala.

Az viz oz'on koron nyoliz ke-
res'tyen

keresztény vala, chyc az egy Noenac
haz népe vala, mikoron ez világ az
vizben vsi vala, Noe ő népével az bar
kaban vala.

Amaz őtt városban egy kereszt-
ryen vala, Lot haza népével Sodoma
ban vala, mikoron az Isten el süllyeszté
vala, Lot az ő népével meg szabadult
vala.

Im az sient Illysesis hogy predika
vala, soc hitetlen ember ez világban
vala, a ket ezer ember chyc keresztýe
vala, es az őzuegy asiony Illyest tar-
tya vala.

Ez az őzuegy asiony az anya siet
egy haz, az Illyes peniglen igaz pre-
dikator, az annya sient egy haz az hiv
keresztýen nép, ki siallason tartya az
hiv predikator.

Mint az őzuegy asiony vranekül
vagyon, minden nyomorusag ő rayta
nagij vagyon, az keresztýen nép nec
dolga vgyan vagyon, de Vra Istene
Menny orsagban vagyon.

Asion-

A sisonnac kenyere olajja nem fo-
gya, mellyel az szent Illyes őtet tartya
vala; kenyér jegyezi nekünc Istenec
igjert, az olaj peniglen Istenec ma-
lasztyar.

Ketféle kenyere vagyon az Isten-
nec, mellyet nagy bőuen ad az keresz-
tyének nec, edgyic mondatic az testi
kenyer nec, másik mondatic az lelki
kenyer nec.

Hogy békesége leszen az lelki ke-
nyer nec, ott békesége leszen az testi
kenyer nec, hogy búksége leszen az lel-
ki kenyér nec, ott búksége leszen az te-
sti kenyér nec.

Az hitetlen népec eiel halnac
vala, hogy három csiendeig es ő
nem löt vala, mert Isten igeie közöt-
tőc nem vala, többire mind baluant
ők imadnac vala.

Azon közbe Illyes esic isic vala,
az őzuegy asisonnál eltartatic vala,
de az őzuegy asibony es nyomorog
vala, mikoron ő fia hamar meg hal-
vala.

Szent Illyes az asbont vigasztal-
Iya vala, mikoron az fiat fel tamasztya
vala, az predikatoroc ackoron bisrat-
nac, nyomorusaginkban mikor vigas-
talnac.

Akhab kiraly Illyest kerengeti
vala, Illyes az papokat mind meg
gyozte vala, az kiralne asbony fenye-
geti vala, de az Isten Illyest otalmaz-
za vala.

Sott az kiraly vegre nagy hamar
el vesse, az fia vtanna az keppen el ve-
sse, minden nemzetene es magua sa-
kada, kiralne asonnac es nyaka saka-
da.

Ez Illyest kediglen Isten fel raga-
da, hogy o nagy hatalmat azzal meg
mutata, hogy az kit akarna lam o meg
tarthatna, ha mind ez vilagis o reya-
tammadna.

Soc Akhab kiralyoc mostan tam-
mattanac, kie az Isten ellen nagyon
viaskodnac, hamis tar papogban az
kie bizakodnac, nagy soc baluanyo-
kat vellec imattatnac.

Edgy

Edgy Akhab kiraly az Bechbeti
Iakozic, ki az Isten ellen nagyon ha-
dakozic, hitdrtlensegben vgy Salamō
kodik, nyiluan meg lattyatoc végre
meg vereric.

Masic Akhab kiraly baratbol lōt
kiraly, ki soha nem tanolt de mostan
predikal, ō iob keze felōl nyiluan az
ōrdōg ál, kiuel egyetemben pokolbā
alafāl.

Ez ket Akhab vran nagy fokā ba-
ratoc, kie az Christus ellen mast tana-
chot tartnac, az hamis papoknac az
kie földot adnac, hissem az Vristent
vellec ségyent valnac.

Mert nagy soc ielesec mostan tam
mattanac, kie az Christus által Isten-
ben bistanac, hamis papoc ellen pre-
dikallottanac, nagy fokot ō bennec
immar meg ōltenec.

Ez Illyesec lesnec itilet napiañg,
az Iesus Christusnac el iduetelenjg, ak-
kor mind tereftōl lelkestōl viternec,
Christus eleyben es ōrdocke élnec.

Az gonosóc kedig ott meg ség-
yenülne, kic az Ilyesne ottan nem
hittenec, testestől lelkestől mind po-
kolba fálnac, öröckön ottogyan na-
gyan kenlodnac.

Ezer vtan őtt száz es negyuen ki-
lentzben, az Ztaraij Mihaly est szer-
ze versegbē, tar papockal vala nagy it
kezetiben, es Istenben vala io remen-
segében. .r.

AZ SZENT THOBIAS-
NAC EGESZ HISTORIAIA AZ
Szent Bibliabol ének-
be szerzetet.

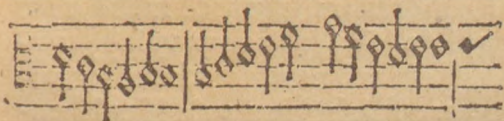
.r. .r.

.r.

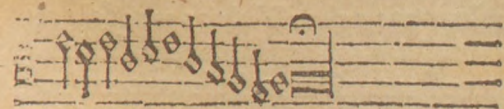
Ierše

Ierſe emlekezzinc most an mij nagy dolgokrol,

Isten ſiajta nagy bekeſſégekröl, es mij atyaink

nae ő erös hitökröl, hogy ne feletkezzinc ſoha
mij ezekröl.

Vralkodic vala regen az Siria-
ban, egy hitetlen kiraly ő gonolfaga-
ban, ki Iſtennec népet el viue rabſag-
ban, az Ozias kiralt vette nagy fokſag
ban.

El nem

El nem titkolhattya mostan en-
nec ő neuet, Salmanazar neue kegyet-
lenfegeiért, Niniue lakasa fertelmese-
geiért, kit végre meg őle az Isten eze-
kért.

Neptalim városból rabba essec
egy sído, ki az rabságban vala Istenfe-
lő, Tobias ő neue mert békesség tar-
to, es ő búkségében vala Istenhez o-
hayro.

Mikor minden népec aldoznanac
baluannac, akkor Tobias mas felé ma-
ganac, kialtlya az Istent attyafiajnac,
ez az ő tanachya ne baluanioznanac.

Esir az Salmanazar keduele bere-
tettel, es őret meg lara kedues bemeij-
uel, ada szabatsagot neki tisztességel, es
őret bőchyülle arannyal ezüstuel.

Az Tobias tudgya Istennek aka-
rattyat, es bent hazaságban foglala ő
magat, ő nemzetségéből valasira egy
leyant, kinac Anna neue bentele ma-
ganac,

Tobiasnac tarsat am Isten meg te-
kinte, egy

te, egy fiu magzattal őret meg szerete,
es neki adatec ő attyanac neue, ez az
kis Tobias ki az Istent féli.

Mikoron Tobias Rages nec varo
saban, es ő szallot volna Gabellus ha-
zaban, tiz gijra ezüstöt ott mulatfa-
gaban, kőlchön Gabellusnac ada sük-
ségében.

Idő tellyesduen Salmanazar
meg hala, vralkodni kezd ő kegyet-
len fia, Sennakerib kiraly kin Isten ha-
ragya, ackor ielētetec es bosszu allasa.

Sennakerib halla Tobiasnac éle-
tit, mert Isten angyala imar az ő néper,
kit le vago vala az nagy karomlas-
fert, mert meg nem esmere ackoron ő
vetket.

Ezen meg gyűhőuec őleti az sēn-
teket, Tobias es mert am ott szankivet-
teret, iosaga marhaia imar el veteter,
mégis koporsóban sēnteket el temeti.

Kegyetlenec napiat Isten hamar
el hozza, meg őloc fiajt ez Isten harag-
ya, es bosszu élettül am Isten meg fos-

m

ta, mert

ra, mert az kegyetlennec ezen ő vi-
raga.

Sierze nagy Tobias innep nap e-
gy ebédet, el küldé ő fiát hiuata vendé-
get, nemzetsége közzül talala meg őt
ret, kit az Isten Tobias síralomal re-
met.

Reya emlekezuen az Isten mit
mondot vala, Amos nac a Irala est hir-
dette vala, tñ inep napotoc lesen síra-
lomal, es tñ vigasagtoc lesē ohanjtasa.

Mikoron Tobias t feddenec ő ba-
rati, aual ő nem gondol mert az Istent
feli, es meg holt testeket hazaban el-
réyti, de nagy síralommal iel el remeti.

Törtincc egy napon neki nagy
farradasa, es haz fala meller neki el al-
uasa, s emejt meg vakira fechkenec
ganea, Isten meg keserte hogy ő lenne
pelda.

Bekeséses Tobias halat ad Isten
nec, es ki őtet köueri est mödgya min-
denec, öröc dűchőséget ad Isten
minden-

mindennec, kic igaz hitöket meg öri
zic Istenec.

Tobiasnac tarfa siet megyen do-
logra, mert nagy az ő gongya nyomó
rult vrara, egy kechke gödölyet hoza
az kochniara, Isten akarattya az nyo-
morultakra.

Ennec mekegését Tobias meg
halla, sota chalagyanac ne, talam or
marha, ezen hazas tarfa igen meg in-
dula, am őtet dorgallya feddi piron-
gattya.

No hallyc immaran Tobias o-
hajtasat, es nagy siralomal az ő imat-
sagar, ebben ki ielente ő nyomorufa-
gat, Istenec ohajttya nagy irgal-
magsagn.

Igaz vagy vristen irileted igazsag,
es minden vraind chyac nagy irgalmas-
sag, könyörgünc tencked örc hatal-
magsag, veddel büncijmet mert ez az
bodogsag,

Soc keppen Vristen vétkestem te
ma ellened,

ellened, ezért eltauozot töllem te se-
gedelmed, de legyen en velem az te
béke séged, iob nekem halalom adg-
yad béke séged.

Vgyan azon napon Rages nec va-
rosaban, az szolgáló leyan Raguel ha-
zaban, Sarat piron gattya te agyas ha-
zadban, het iffiat meg öltel es vagy
gyilkossagban.

Nem de akarod hogy te meg öl-
ly engem, azért légy Madtalan me-
hed nec gyümölcscher, soha te ne lassad
azoknac életit, ilyen nagy líjanzo ki
nem senued feddest.

Sara béke séget ielente Siralom-
mal, imagya az Istent ackor ohañtás-
sal, mert senued karomlast az nagy
hohaytással, de ennec elejt vesi imat-
saggal.

Lassad hogy tanittya Tobias ö-
kis fiat, mert az Isten felő halgattya
vén attryat, es sēpen böchüllí az ő édes
annyat, mert az Isten nec varya ked-
ves akarattyat. Az

Az fertelmes élet keulesség paraz-
naság, tauol tölled legyen mert ez ol-
ly gonofság, ki volt mind öröcke Iste-
nec bossúság, kiert el vitetet az ő
rőc bodogság.

Az te kenyeredet segényekkel
közellyed, hogy el ne feleychen téged
te Istened, noha segénségben leszen te
ilered, ackort semit ne fély mert ve-
led Istened.

Isten az hiueit soha el nem hadgya,
iffiunac képében el idue angyala, kit
az kis Tobias az atyahoz hua, velle
meg szerződdec lenne az ő tarsa.

Lőn első szállasoc tñgrif nec vize
mellet, ott az kis Tobias mossogattya
labat, kialtya tarsanac az ő segitseget,
mert hálnac torkatol meg ieder igen

Stola Azarias batorittya ő tar-
sat, semit tölle ne fély ragad kopol-
tyuiat, koncold fel ő hussat chinal-
lyunc kochyonnyat, Isten nekőnc atta
chyac kőuesic vtat.

Epeyer es sūuet az halnoc meg
eartfyad, ennec oruofsagat te ket fele
oblad, attyadnac vakfagat euel meg
gyogyichad, te hazafsagodat euel or-
uofsollyad.

Hallyad békeféggel raguelhez
iutanac, életerit kerdezi az nagy Tobi-
asnac, lassad hogy ōruendez attyafiañ
nac, ad Istenec halat irgalmasfaga-
nac.

Isten akarattya Tobias hazafsa-
ga, nuha az raguel est igen chyudala,
fel vetec erdōsen mint iart ōleyania,
ki mellet az Sarā het iffiat meg foyta.

Istennec angyala ragueli vigasra
la, semit mostā nefély Isten akarattya;
mert könyörgélsedet Isten meg hal-
gatta, hogy te mostan Sarat adgyad
hazafsagra.

Engede raguel angyal tanacha-
nac, es foga iob kezeti az ōleyanianac
nagy kegyes beséddele sola Tobias-
nac, az irgalmas Isten algyon meg tñ
tōket.

Hallyuc

Hallyuc megimarañ Tobias ha-
zafagar, es mind chelekedet köves-
süc példaiat, halnac ő siüéuel meg fis-
töle hazat, de mij chyac rettegyüc Is-
tennec haragyat.

Hazafag ördöget Isten meg kö-
töztete, hogy keresyenek nec soha ne
artana, nagy Isten irgalma az ő fiajra,
de kic ötet felic azokon kegyelme.

Hallyad serkegeti Tobias Sara
abson, kelfel Sara abson dichyüryüc
az Istent, mert bentec fiañ imagyac az
Istent, kic vak hütölenec tölle ki re-
kezti.

Irgalmas Vrsten mindenek nec
Istene, tegedet dichyirien földi es me-
nyei, te vagy bizonylagom en hazafsa-
gomban, mert te berzésedet böchül-
lem en ebben.

Raguel solgañt iffelikor hiuata,
de Isten kegyelmes Tobiasst meg tarra,
velle egyetemben asanac koporsot,
ez lön vigasaggal ket herig az öröm.
Siola-

Stola kis Tobias angyalnac este
mōda, kérlec Azaria halgasd meg be
sédemer, mellyel Gabellushoz ez ke-
ze, attam adossagot kérlec hozzád
visssa.

Es kéried Gabellust ragesnec va-
rosaban, iőyon mostan hozzám tistef
ségemben, értelmes Gabellus esit ő
meg nem vete, az adossagot es neki
meg fizete.

De hallyad Gabellus Tobiasnac
mit stola, algyon meg tuteket Istenec
irgalma, hogy soc nemzetsegig lassad
vnokaid, erre dūchūretre kialtanac
amment.

Kesserues nagy Tobias samlala-
lya az napokat, kesserűségében beszél
ilyen sokat, mert fiam kessic nem er-
tem az ókat, de hissem inkábbban hogy
Gabellus meg holt.

Velle egyetembe hazas tarsa so-
moru, mert etgyetlen edgye nekie kes-
serű, ki ő nekic vala semeknec vilaga,
es ő vénségénec raplalo estapia.

Mégis

Mégis vigasztalván vigasztallya ő
tarfat, vestegy Anna a sisony hadel te
asirast, hyv emberre bñzruc edgyerlen
edgyunker, kit nekűnc az Isten bekes-
ségol meg hoz.

Buchuzec kis Tobias meg kőue-
re ipat, es nagy békeséggel őker el bo
chata, Sarat neki ada igaz hazas tar-
sot, velle cgyerembe ioságánac felér.

Nagy örömben vagyon Tobias
chyalaggyaua, sok az ő chyordaia é-
kes leianyokua, vñnac ő közöpin Sa-
rat am elhagya, hogy vñn süleyét ha-
mar vigasztalna.

Szüleie meg lata tauol földön ő fi-
at, siet vigasztalni ő keserues vrat, de
lassad mint tapat az segény vak em-
ber, ki nagy siralommal apolgattya
fiat.

Hala adas vñan veue halnac epeiet
es aual megtörle ő atryanac semet, es
attya vakfagat Isten meg gyógyita, kí-
ról nagy halakat Istenec adanac.

Ez Isten hatalma erchetec keresi-
tyenec, mert ő kiker akar bizon meg
fanyargat, de nem azokaert hogy ő k
el vesné nec, de hogy inkab erchic Is-
ten akaratt yat.

Imaran Tobias atyauaal tanachi-
kozna c, hogy mit fizetné nec ő k Aza-
ria fna c, kit ő k vél nec vala chyac tisi-
ra ember nec, kialtal ismerek Isten nec
kegyel met.

Minden jó sagok na c felé uel ő k
on sollyac, de Isten angyala nek nec est
mond gya, rí j reá toc szallot Isten nec ir-
galma, es sira lom vta n Isten nec jó ked-
ue.

Ez beszé dec vta n Isten nec angya-
la, sem ec lata sara el ő ll ő k el ené bec,
lassad Isten gongya mely nagy hie n
re, ha benne mer b bizni kesser ú sé ged-
ben.

Í o keduel nagy Tobias Isten nec
ő est mond gya, hatalmas vagy Isten
té gedet dichúrlec, te engem ves ő zel

es te

este meggyógyítal, legyen akaratom
adgyad dichyűrséged.

Izrael fiaij kic vagyunc most rab-
sagban, dichyűriec az Istent az ő fog-
sagokban, en es dichyűretet mondoc
rabsagomban, mert kegyelmes valal
nyomorufagomban.

Atkozottac azoc kic téged meg
vetnec, iañ nagy siralomal lattuc miñ
ezeket, hol az keresztynec pogan hit-
tre térnec, Christust meg tagadgyac
tisztelic Makhameret.

Aldottac mind azoc kic téged tisz-
telnec, es bent fiad által tégedet dichyűr-
nec, ezec sükséggeben benned gyöny
örkőd nec, mert kegyelmességed mu-
tatod ezeknec.

De hallyc meg imar Istennec
nagy hatalmat, lassad öröd euig-
Tobias vakfogat, az vran ő élc hat-
uan ket estendőt, es tellycs idcie lön
szaz ket estendő.

Halala ideien hiva hozza ket fi-
at, es szépen tanittyá az kichin Tobia-
n z ast, ha

ast, hamar lesen imar Niniue vesbés-
se, es sidofag megyen az ő lakta föld-
dre.

Azert féllyed es Istent bõchully-
ed ő neuet, hogy téged meg rarchon
irgalmassagabol, mert veget veti Istē
azsóc gonofsagnac, fertelmességeiert
el vesti Niniuer.

Siepen el rakaruan attyat kis To-
bias, ő ipa hazahoz tere Raguelhez la-
tac egészében Saranac biletj, ristelec
az Istent tellyes életében.

Ime kerestyeenc tanollyator chac
mostan, mert Isten szerzése bizon az
hazassag, kiről az Istenec vagyon
olly nagy gongya, hogy ő bent angya-
lat kildi baij viuasra.

Mostes vagy orczayat ielenti ha-
zafokhoz, es irgalmassagat az nyo-
morultokhoz, asit ő fel fogatta hogy ő
ket nem hadgya, kiről bizont vallunc
Isten fogadassa.

Azert nagy halakual tartozunc
mij Istenec, es bent fia által azert el
fede

fedezzűnc, hogy ő sient szerzesse ma-
ragyon meg bennűnc, ki vak hitelle-
nec nuha nem bűchyűl nec.

Kéiűnc édes Iesus esedez erret-
űnc, engesreld attyadnac ő bősűal-
lafat, adgya ayandekol az sient Lélec
Istent, ki sűűnc siralmat nekűnc vigasű
rallya.

Est emlekezetre az egy vadon er-
dőben, Szekel Balas szerce Erdűd vara
meller, kis Karachon napian az vy esű
tendűben, az ezer őtt százban es az ne-
gyuen hatban.

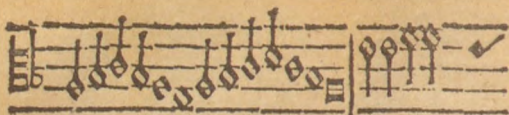
AZ HOLOFERNES

ES IVDIT ASZSZONY

Historiaia.

n 3

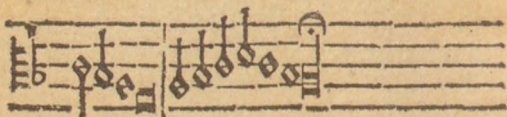
Regi

Regi nagy údóben vala Afsyriaban, egy ha-

. talmas kiraly oly nagy gazdagsagaban ki mind

ez vilagot bodoltattya vala, nagy hatalmas-
sagaban.

Nabugodonozor neue vala kira-
lynac, Holofernes neue haragos had-
nadgyanac, kit ő fel késite a hadat in-
dita, mind ez seles vilagra.

Minden

Minden országokat dulattat es ra
boltat, varasokat éget erdőt mezőt
pusztitát, sokakat hodoltrát kic meg
nem hódolnac, mindeneket le vagat.

Isten helet magat akaria imaratni,
Isten felet magat akaria tiszteltetni,
mint ha immar neki, soha nem kellene
ez vilagbol ki mulni.

Ebt az sido népec lam miñhelen
meg hallac, tőle meg ijeduen siker fül-
lel nem mulac, népet valastanac Olo-
fernes vtat, mindenselől meg allac.

Nagyon könyörgenec az haral-
mas Istennec, hogy legyen kegyelmes
országoknac feyőknec, ne adgya kez-
ekben fiokat magokat, kegyetlen po-
ganoknac.

Ezen Olofernes oly igen meg ha
raguec, az sido nép selől es igen kér-
dezködíc, michoda nép volna ki ő ha-
talmanac, ellenne tufakodnec.

Felele Akijor az hadnagynac ebt
monda, az nép az egy Istent chyac tisi
teli imagya, minden ségedelmet es
minden

minden otalmat, az egy Istenőt varia.

Ezec Farahonac országában lakottanac, negyuen esztendeig igen sokasultanac, sanyaru rabságban ők ott szolgáltanac, sart téglát chinaltanac.

Kiert az Istenhöz gyakran kialottanac, nagy sok chapasokat egyiptomra hoztanac, es az Farahonac kemén rabságabol, el ki szabadultanac.

Az veres tengeren Sarazan által mentec, Farahó népéuel vtānoc mind ott veset, az Sijna hegy tetőn az ő Istenektől, parancholatot vettec.

Negyuen esztendeig az pusztában laktanac, az egből Istenől mannaual tartottanac, nagy sok országokat az ő fegyüereckel, nam ők mind el birtanac,

De mikor Istenől ők is el tauostanac, es Istenec helyet mas Istét imattanac, azonban foglágban rabságban estenec, es meg nyomorottanac.

Mert az ő Istenec nem szeret hamisságot

mifsagot, de keuan ő rólóc minden nagy igazsagot, azért vet ő reayoc gyakran soc foglagot, es nagy nyomorufagot.

Im chyac nem regenten Istenek-höz tertenec, es nagy soc foglagbol őbue gyüleköztenec, es az hegyes földön letelepörttenec, es meg őrókörttenec.

Tudmeg azért vram ha vagyon nekic verkec, mellyel meg bantottac hatalmas Isteneket, bator reayoc men nyünc mert kezünkben agya, es őket meg győzhertyüc.

Hogy ha penig ninchen nekiec nem arthatunc, mert ő Isteneckel mienekünc meg kel vññijnc, ki meg oral-mazza es ort mind nyayunknac, chac ségyent kel vallanunc.

Holofernes halla ezen igen haragvec, es chyac az befédért Akior körösi terec, sidoc hatarara az Betuliaban, ortan fogua viterec.

Vegyerekel vgy mond en téged
o meg

meg találac, mikor az sídockal egye-
temben le vaglac, akkor meg muta-
tom hogy ninchen több Isten, Nabugo
donozornal.

Hogy sídó határhoz immar közel
getnenec, im az pari chya sóc ellenec
fel kelene, touab nem viheret hanem
az vt felen, egy fahoz meg kötözet.

Hozzaya időenec sídóc őtt meg
aldozac, es ő fog faganac okat meg tu-
dakozac, közigin fogadac es ő Iste-
neket, annac inkább imadac.

Menybeli nagy Isten lásd az na-
gy kevélséget, es az te néped nec agy
mast io remenséget, mert kic benned
bíznac te fel magabíralod, kevelyeket
alazod.

Im az másod napon Holofernes
indula, temerdec sóc néppel sídóc el-
len meg szálla, az városnac vizet fo-
lyo chyatornayát, minden felől el fo-
ga.

Vala seregében száz husz ezer gya-
logya, es huszon ket ezer vala neki lo-
uagya,

uagya, es annac felotte minden vara-
fogbol, nagy banralan soc rabya.

Latuan est az sidoc igen meg ie-
denec, mert ok az viznekul igen meg
sijkulenec, az Ozias paphoz mindny
ayan iduenec, ez kepen beselenec.

Meghalunc somaha Isten el ha-
gyot minket, adgyuc meg magunkat
es az mij varasunkat, fegyuernec miat
ta iob nekunc meghalnunc hogy nem
somahal hallunc.

Ez besiedec vtan igen nagyon si-
ranac, es az Vristenhez fel sival kial-
tanac, es ok mind feyenkent egy egye-
lo sival, imez kepen mondanac.

Verkestunc Vristen hamissan che-
lekottunc, de te kegyelmes vagy meg
kegyelmez munekunc, te magad very
munket ne chufollyon munket, az po-
gan ellenségunc.

Ozias pap kere hogy békével len-
nenec, es chyac otod napig az Istentol
varnanac, az vtan magokat batoron
meg adnac, hanem szabadulnanac,

Ez beszédet mikor Iudit asszon
meg hallta, ki az sidosagban nagy iam
bor asszon vala, három estrendeig es
egy holnapiglan, imaran őzuegy va-
la.

Hozzaya hjuata az sido fő papo-
kat, es kezde beszéddel dorgalni mind-
nyayokat; michoda dolog ez mellet
szerzettetec: az Istent késértetic.

Hogy chyac őtőd napig az Isten-
től varnatoc, es őtőd nap vian az va-
rost meg adnatoc, azzal az Vristent
nem könyörgetitec, ratoc haragittya-
toc.

Nem kel az Istennel ez képen ser-
zöd nöröc, es ő felségeuel hatart napot
vetnetec, ha nem magatokat meg kel
alassnotoc, es Istenben büznatoc.

Tudgyatoc kicvattoc ez nep kö-
zöt fő papoc, es ök asit halgattyac
mindnyayan mit mōndotoc, nagy
sēp beszedekkel meg batorichatoc, Is-
tenhöz terichétec.

Emlekezhetöc meg az regi atya
jnkrol.

őnkrol, Abraham Isakrol Jakobrol
Moysesrol, ezek nec sántalan nyomo
rusagokrol, es meg sabadulasokrol.

Varyanac Istentől hogy ők el ne
vesenec, inkaban bijnők ből mindny-
aíjan meg téryenec, ő ségedelmőkben
ne kételkedgyenec, de io hitben legye
nec.

Az város kapuyan ezéyel úi al-
lyatoc, Abra leanyommal az kapun
en ki megyec, de ranachomrol ne kér-
dőködgyetec, érettem imagyatoc.

Az papoc est hallac mondanac
Judit asísonnac, valamit te mondaz
mindent igazat mondaz, áldot asíson
vagy te mennyel nagy békéuel, es lé-
gyen Isten veled:

Ez beszédec vtan Judit asíson be-
mene, es kamoraijaban eséc az térdere,
homloc leborulua es az Vristenhöz,
imez képen kialta.

Vristen atyamnac Simeonnac Is-
tene, ki attal ő neki fegyuert ellensé-

gére, az parazna fagnac megfizetésé-
re, es meg büntetésére.

Kic az ő szép hug it az Dina szép le-
ant, elberagattac volt szép öuel illet-
tec volt, agy nekem ő zuegynec kérlec
oly hatalmat, az mű ellenfegűnkre.

Lafd meg mostanaban Holofer-
nes taborat, miként megrekinted az
Faraho taborat, kic az ő népéuel az
veres tengerben, etzers' mind el buri-
tad.

Az képen Vram Isten vgyan ver-
ryed ezeket, az kic bijzakodnac az ő
fokasagokban, hatalmasagokban ő
nagy creyőkben, siantalan fegyuereg-
ben.

Ielenched meg mostan a te nagy
hatalmadat, es te hatalmaddal tord
meg ő hatalmokat, kic tórni akaryac
te bent templomodat, es az te bent ne-
ueder.

Adgyad Vram hogy az en kezē
altal, feije el vételsec az őnnön fegyue-
réuel, es meg cholatkozec az en, szépse-
gemmel, es az en beszedemcl. **Lc**

Leben sient neued nec ezzel nagy
hirc neue, hogy egy aszony ember en-
nec feyet el vette, ezzel meg mutatod
hogy senki ne bijzec, az õnnõn ereij-
ben.

Batorits meg engem menybeli
nagy Vrsten, igazgalsad vtamatã re
igjretõdben, mindenec meg tudgyac
hogy te vagy az Isten, ninch naladnal
tõb Isten.

Imatkozás vtan elõ hiua leányar,
le verte õrola az õ õzuegy ruhayat, sê
pen meg mosodec kenettel kenetec,
õsuefona õ hayat.

Az feyében teue sêp aranyas nas
fayat, es õ reya veue nagy sêp gyõnge
ruhayat, lababan folyaiaf arany pere-
tzeckel, ékesite iob karat.

Arany leuegõckel ékesite õ fey-
ét, es vyaban teue nagy sêparany gyû-
rûyet, es õ reya veue minden nagy sêp
séget, es minden ékeséget.

Es ennec felõtte Isten õtt ekesi-
te, es az õ sêpséget igen meg fenestite,
es az

es az monthatatlan ő nagy szépségéről, minden semér meg ite.

Leanyat terhelt az palasik borral, egy korso olayal pogachauval paroyal, kenyerral es faytal az képen indula, szolgáló leanyaual.

Juta az városnac nagy erős kapu-
jára, tehát im ott álnac mind az sido
főpapoc, szépségét chodalyac őtet nem
kérdzecz, ilyen főual bochatac.

Adgya az Vristen neked az ő ma-
lasyar, es meg erős siche minden te-
tanachodar, mind az Ierusalem diche
kődgyec velc, nagy legyen a te neued.

Ludit imatkozuan kapun ki meg-
yen vala, es az ő leánya vtanna meg-
yen vala, es hogy mar az hegyről lépem
le szal vala, az nap fel tamad vala.

Eleyben iduenec kicstrafat álnac
vala, honnan idősi houa mégy őtet ker-
dezic vala, ludit assonbólchen ockal
felelt vala, es imest mondgya vala.

Sido nemzet vagyoc en az város-
bol futoc, vratokhoz megyc ő neki
útkor

titkot mondoc, miképen az varost kö-
nyeben vehesse, tőle kegyelmet nye-
rec.

Besédet hogy hallac ő szépséget
chodalyac, el almekodanac ő nekie
est mondac, iol tettel magaddal hogy
te est gondoltad, magadat meg tartot
tad.

Híjgyed ha iutandaz mij vrunc
eleyben, ottan te lesz neki bator igen
keduében, ez sot hogy meg mondac
ottan indulanac, eleyben menéne.

Holofernes lara azonnal meg ked
uele, Iudit ason esuen őtet tistele, Ho
lofernes őtet földről emeltete, besédé
uel bijstrata.

Egy salat se fély te mert en senkie
nem bantoc, valaki solgalni akar kira
ly vrānac, a te nemzetedert sem tamac
tam volna, ha meg hodoltac volna.

Mond meg azért nekem kérlec te
miert iöttel, Iudit asson neki nagy
tistességgel felel, vrasagod hallya az
en besédőmet, fogadgyad tanachyo-
mat.

p

Nabu:

Nabugodonozor ez földnek ő ki
rallya, kinec nalad vagyon minden e-
rős haralma, kinec te általad minde-
nek szolgálnc, az vadac es madarac
ez földön.

Neked híred neved mindenűt na-
gy vagyō, mert ő országabā igē bölch
haralmas vagy, io feyedelem vagy es
az sido népnek, igen rettenetes vagy.

Mert az Isten téged vgyan erre
valastot, mindent hogy meg büntes
téged erre bochatot, iol tudod mit so-
lot neked az Akior, nyilván igazat
mondot.

Mert az sido népec Istenőket el-
hattac, es őret santalan bűnökkel meg-
bantottac, mint ő Prophetajj köstőc
predikálnac, romlasokat mondottac.

Ő magoc iol tudgyac az ő gono-
sagokat, ehseget senuednec es nagy
somyusagokat, rettegnc es felric tő-
led ő magokat, felicmar meg holto-
kat.

Azon igjékőznec hogy barmo-
kat le

kat le vagyac, es az ő véreket some-
usag ellene meg igrac, az ő Istenek nec
Bentséget meg egyec, es búkség ökre
kölchec.

Kit nem szabad volna chyac illet-
ni ő nekic, azért en iol tudom Isten re-
ayoc haragbic, ez képen ez nép tőle
meg veretic, es kezeden adatic.

En penig tistelem es felem az V-
ristent, ki tőlem teneked illyen dolgo-
kat izent, éyel en fel kelec es őtet ima-
dom, akaratt yat meg mondom.

Altal vislec réged Ierusalem va-
rosan, es az sidosagban mind az egész
orsagan, nem leszen ellened senki fel-
tamado, az egész sidosagban.

Kellemeres lőn ez beséd az had-
nagynac, es előtte vala nagy hatalmas
vraknac, kic Iudit a bonnac szépségen
beseden, oly igen chodalkoznac.

Holofernes monda iol tőt Isten
te veled, az en kiralyomnal nagy le-
szen az té neued, ha te esit tehered en I-
stenem leszen, ottan az te Istened.

Hagya hogy be menne az kincsh
carto satoraban, es adnanac neki oda
az ō erkeben. felele az Iudit hostram
értelt velem, esem az en értékemben.

Monda Holofernes medgyúnc
ha ast el fogyand, felele az Iudit hisse
Istent hogy el nem fogy, meg el nem
végezem mindenestől fogua, az mit
en meg gondoltam.

De chyac ezen kerlec hogy legyē
szabad nekem, éyel az satorbol imad-
kozni ki mennem, Istentől értendöm si-
doc veszedelmet, es neked ielentemem.

Az hadnagy meg hagyta hogy sa-
badon bocharnac, es harmad napiglā
es meg ne tiltanayac, Iudit minden é-
yel imadkozic vala, az Istent kéri va-
la.

Hogy ō igazgatna neki minden
dolgaijt, es szabaditana meg ō népē
hiueijt, ielentene neki es bizonyitana,
az ō sient igjretit.

Im az negyed napon az Holofer-
nes hadnagya, nagy gazdag vachorat
solgañ-

Solgaijnac főzete, es ő komornikat
kinec az vagao neue vala solita.

Mennyél vgy mond sol te amaz
sido assonnyal, hogy io akarattal ad-
gya magat tarsomnac, komornic el
mene luditnac meg monda, ludit ot-
tan est monda.

Ki volnec en vgy mond ki ellent
tartanec, es ő kegyelmenec kedue be-
rent nem iarnec, valamit ő keua mind
az réuő lebec, holtig neki solgaloc.

Azonnal fel kele ékesen fel őli ő-
zéc, Holofernes előt nagy sépen meg
allapec, Holofernes süue igen meg it-
közec, nagy keuanlagban esec.

Monda az asonnac egyel igyal
művelűnc, mert im idgyol larod ho-
gy régedet keduelűnc, ludit ason mō
da ésem isom vram, es en igen őiü-
lőc.

Azert euéc iuéc az ő hofita érké-
ben, kit az ő leanya berze ő cleyben,
Holofernes kedig igen sokat iuéc, mē-
nyet nem itt élteben.

Hogy már estve leuën ballafokra
siernec, az föld bolgajj rébegen el mené-
nec, Holofernes fekucc rébegen agya-
ban, Iuditott mellé rekestéc.

Monda Iudit aßson batoríts meg
Vristen, az mit en gondoltam enged-
gyed el végeznem, kit te meg ígirtel a
te hiucijdnec, es áttad nekem tudnom

Ez beszédec vitan feye felé iarola,
es az önnön töret hiucélyéből ki vona,
Istökön meg foga nyakat keizer va-
ga, es az feyer el veue.

Le ranta felöie az ö bönyeg sato-
rat, es belé rakara az ö nagy veres fe-
ijer, ada leanyanac es az leany reue,
az ö bor taskaijaban.

Es ki indulanac sokot imadsago-
kra, es alral mené nec mind az egész ta-
boron, az völgyet kerülec es végre iu-
tanac, az város kapuijara.

Monda Iudit aßson az város vir-
raßsonac, nijsatoc az kaput velüne
vagyon az Isten, ki nagy dolgokat
ferzet egész lidofagban egy aßson em-
ber által.

Az ör-

Az Őrzőc eſt haluan papoc vtan
menének, es kichintől fogua nagyig
oda gyűlenec, győrttyakat gyűjtanac
kőrűle allanac, es el almelkodanac.

Mert aſt tudgyac vala hogy int-
mar hatra nem iő, ludít aſon inte ho-
gy mind veſteg lenének, egy kis dom-
bochkara ſépen fel allapac, tőle illy
fo adatec,

Mindnyayan dűchyűryűc v run-
kat Iſtenűnket, ki el nem feledi az ő
benne bűzokat, es ki en altalam meg
bűzonyűrtotta, az ő irgalmaſſagat.

Ez éyel engedet nekűnc nagy győ-
zedelmet, velem meg őlette az mi el-
lenſégűnket, im hol az ő feje es bűny-
őg haſoija, melyben réſegen fekűt.

Ol penig az Iſten ki meg őrzőtt
engemet, hogy en meg tartottam az
en tiſtaſagomat, őtet dűchűryerec
mert io es irgalmas, mind őrőcken ő-
rőcke.

Mindnyayn az Iſtent imaduan
ők dűchűrec, az Ozias paptol ludit
aſon

afon aIdatęc, áldot afon vagy te ki-
nec keze miat, ellensęgünk őletec.

Az felsęges Isten im meg áldot
tegedet, az ki teremtetete az mennyet
es az földet, az ki igazgatta az te ke-
zejdet, es adot győzedelmet.

Az vran az ludit az Akior t hıua
ta, es az Holofernes fejjet neki mutata,
a z is amelkoduan ottan homloc esęc
es ludit afon t alda.

Monda ludit afon mind az e-
gęs kőllęg nec, az kő falő bęllet mind
nyayan ott legyetec, es mőhelt meg
virrad ottan indulyatoc, mindnyayan
vijadalnac.

Ast latua az strafac ottan hatra fu
tamnac, hogy ők ast meg mondgyac
a haragos hadnagynac, es mihelt meg
latyac chyac az ő derekat, ottan mind
el futamnac.

Mihelt meg lattyatoc hogy ők,
is el futamnac, ottan nagy batoron
mind vranna mennyetec, hátol mind
vagyatoc mert az Isten őket, mind ke-
zetegben adgya, Akior

Akior est látuan poganfagot el
hagya, az Istennec hieuén es környül
metelkődec, sído nép köziben minden
nemzetűuel, azonnal samlaltalec.

Mijhelt meg virrada mind fegy-
uert ragadanac, az feijet ki teuec ka-
pun ki indulanac, igen nagy zörgef-
sel es nagy kialtással, viadalhoz alla-
nac.

Az strafac meg latac es hatrafu-
tamanac, hogy ők asit meg mongyac
az haragos hadnagynac, az satora e-
lőt nagy sokan kopognac, de be men-
ni nem mernec.

Akaryac kőhőguen ötter fel ebressi
teni, azonban iutanac fő fő vrac őt
latni, ez dolgot mondani es komorni
koknac, kezdec imest mondani.

Mennyeteket vgy mond vrunkat
fel kölchetőc, mert im elki idtrec most
lijkból az egerec, vjadalt kéuannac
minket Bajra hinac, es még vgyan
bosontnac.

Be mene vagaho karpijt előt meg
9 alla, es

alla, es ő kezejüel zörgete es tapfala,
mert ő azt alijta hogy ludit alonnyat,
az ő vra alonnéc.

De hogy nem halhata semmi meg-
mozdulását, karpijt fel emeluen lata-
chyac az derekat, fel sroual kialta rit-
hayat saggata, az satorba be mene.

Es ott nem talala az sido ludit azt
sont, hamar ki futamec az satorbol
est monduan, az egy sido a sison nagy
segient tott raytunc, es az mi kiraly-
unkon.

Ime az vrunknac földön vagyott
dereka, es el vagyó tőle vétererüed fe-
ije, est latuan az vrac mind meg ijede-
nec, es meg habborodanac.

Nagy kialtas lön mind az egész
raborban, mindnyayan azonnal ese-
nec ők bolygoban, senki semmit nem
sol kiki chyac fejert hajrt, es egész fe-
le tart.

Vtannoc az sidos őket őldezieva
la, mert minden rendnekül restoua
futnac vala, az sidos peniglen nagy
roppant

roppant sereggel, reyayoc rohannae
vala.

Ozias pap penig varason kent el
küldé, es minden városbol népet rea-
yoc ramasra, sinte az hararig nam
mind óket vagac, onnat hatra tere-
nec.

Es nagy nyerefséggel sidoc ak-
kort iaranac, az ó marhajockal mind
meg gazdagulanac, az Holofernes-
nec minden gazdaglagat, adac Iudit
afonnac.

Ackoron az Iudit ssep dichyüre-
tet kezde, es az Vristennec illyen éne-
ket kezde, dichyüryüc az Istent neki
énekelyünc, es chyac óbēne bñzzunc.

Mert chac az Isten az ki à hadot
meg veri, es ellenségünket hatalma-
ual meg tóri, ki mñ reyanc iött volt
nagy sokasagual, es hatalmasaga-
ual.

Azon igyekőzic hogymñnket el
veselē, istiakat mñ kōstünc fegyverek

kel le vagyon, s'oc kis gyermekeket es
s'oc s'ep s'üzeket, k'ösb'ötünc rabba te-
gyen.

De az Isten ötet ö hatalmas s'aga-
ual, az elöt meg ölte egy alison ember
által, ki meg chalta ötet az ö s'epsege-
uel, es az ö bes'édéuel.

Le vette örola az ö özuegy ruha-
iját, es ö reya v'ötte az ö nagy s'ep ru-
haját, meg mosta ortzayat befonta a
haját, es fel tötte nasfaját.

Sieme meg chyalatot latuan az ö
s'olyayat, s'üue meg itk'özöt latuan az
ö s'epséget, az önnön töreuel az egy
alison ember, el vette az ö fejét.

Ackor kialtas volt mind az egész
taborban, mikor ki mentenec sege-
nec s'omyusaggal, iffiac öket ves'tec
es az Isten elöt, el ves'tec v'ijadalban.

Ier m'ij enekellyünc vrunknac Is-
tenünk nec, v'ij éneket mondgyunc az
m'ij nagy Istenünk nec, nagy vagy te
Vristen es igē hatalmas, kit senki meg
nem gyözhet.

Teneked

Teneked szolgallyon minden teremtet állat, mert te teremtetted es tized minden allat, te hatalmad ellen lam senki nem alhat, sem földön sem föld alar.

Az magas hegyeket tőueből meg inditod, az crős köueket víz képen oluastod, az kic tőged fel nec te fel magaztalod, keuel yeker alazod.

Ia ij minden nepek nec kic m ij reyanc tamattac, mert az nagy Vristen bosi sut tehet azoknac, az itij let napi an nyiluan meg ismerijc, nagy voltat haragyanac.

Ackor ő testeket tűz nec féreg nec adgya, es hogy mind őrdöcke ott legye nec asr hadgya, az pokolra hannya es az ő sijnéről, mind őrdöcke meg fosztya.

Az vtan gyűlénec mind az Jerusalemben, innepet szerzenec Isten nec őrdömökben, mely innep ő köztőc lenne az dologrol, őrdök emlékdzerben.

Judit a fion penig az ő nagy érül-
teben, es az Vriftenhez valo tibeletij
ben, az Holofernes nec minden gaz-
dagfagat, fel viue az templomban.

Siaz őtt estrendeijg ele őzuegysé-
gében, az ő vranac minden örökségé-
ben, Abra leanyanac szabatsagot ada,
el nyugouéc Istenben.

Ebt az nagy Vriften meg iratta
munekunc, hogy ő benne legyen min-
den mij bijzodal munc, es ő leszen ne-
kunc az mij nagy baj viuonc, hatal-
mas oralmazonc.

Meg sabadijt miinker minden el-
lenségunktől, ördegtől pokoltól az ő
rök karhozattól, hogy örök életer ve-
gyunc mennyorszagba, az ő Istensé-
getől.

Az ezer es őtt szaz őttuen ket est-
tendőben, az Tarijanj Mihal pap est
rende leenekben, az nagy Vriften nec
chyoda teteleuel, valo emlekőzetbē.
Amen.

Az iffius

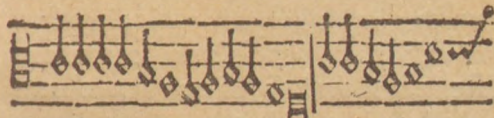
AZ IFFIV TOBIAS-

NAC HAZASSAGAROL VAS

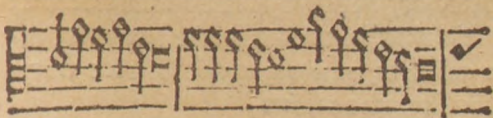
lo Historia énekbe

Verzetet.

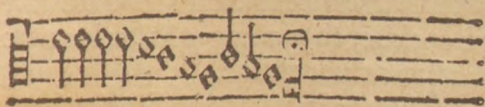
.?.

Minden embert erre süuem berint intéc, hogy

az mely sent iget Istentől vöttetec, mint egy

draga követ ugyan öryzetec, mert ha el ves-
titec meg sem lehetitec.

Im ha

Im ha az erkölchyöt bēnetec meg
nézem, chyac nyeluel vallyatoc a sít e-
sēmben vešsem, igen el híztatoc a sít en
igyol hišsem, tōrhetō gyūmōlch nec
hit nec en a sít nēštem.

Nagy vé:ke Adamnac lel kűnker
rontotta, mint hatyunac ninchen sem
mi változasa, vgyan nem fog rajt űc
Istennec mondasza, mint tōk nec nem
ragad tōuis oldalara.

Oly sēp tanufagal most adnacta
nachot, Régi ó tōruenybōl értelmes
peldakat, kikben oktat. Isten mint at-
tyafiakat, mir paranchol kērelec hogy
fogdgyaatoc sōtt.

Régi meg lōtt dolgot hozoc elōt
tōkbe, kērelec meg hallyatoc vegyerec
esētekbe, mert nem sokat sōloc mostan
ez énekbe, chyac hogy hasinalhatnēc
mostan nekrec ebben.

Iakob oršaganac egy sēgeleiben,
Neptalimnac földē illyē neuezetben,
Galilea felōl vala vtt mentēben, me-
ly vtt megyen vala nap le enizetre.
Sēpher

Sephet az Neptalim varajana
neue, Tobias az iambor lakic va-
la benne, ő feleségénec Anna asonyne
ue, s'ep magzattyanakis kis Tobias
neue.

Tobias az iambor Isten féld'vala,
Isteni felelemre fiat ő tanitrya, s'üleije
nagy s'epen kegyesen oktattya, kinec
io erkölchen őrol attya annya.

Ors'agat ackoron Israelnec bira,
Ierobeam kiraly nagy kegyetlen va-
la, aranybol ezüstb'ol baluant alkotta
ta, s'ido népel baluant igen imatara.

Bos'usagot tessen az nagy Vristen
nec, igen vétkezete népet Israelnec, e-
zen tel lobana haragya Istennec, mert
l'ön veszedelmec az s'egén ködségnec.

Israel népére két'üle haragban, ki-
raly ki lakozic ben Afsiriaban, Sal-
manazar neue nagy hatalmas'agban,
s'idokat el viue azért nagy fogs'agban.

El vitetec s'egén s'ent Tobias ve-
lec, mind haza népéuel rabs'agba esé-
nec, keseiű s'irafal fogua vitetenec;

thyac halat ad vala ezen az Istennek.

Chyuda irgalmassag Tobiasban vala, mert atyafiaijt igen latogattya, nyomorusagokat o kesergi vala, No- ha elottoc esic nem ieleni vala.

Ott az Salmanazar kiraly meg holt vala, hatalma marada egy vitez fiara, kit koronazanac az Afsiriaban, Sennakerib kiraly neki neuc vala.

Nem soc ido muluan sidokra in- dula, Sennakerib kiraly mert hatal- mas vala, tizen negy esitendo fordulat- ban vala, Ezekhias kiraly birodalma vala.

Nagy segyent ackoron Sennake- rib valla, mert az nagy Vristent igen meg karomla, szaz nyoltzuan ott ezer nepe ott meg hala, meg dnnon maga- is nagy futua balada.

Vgy oleti vala szegen sido neper, Salmanazar kiraly fogra vala oker, nagy bossusagaban olij begeneket, tit- kon bent Tobias remeti testeket.

Buuaban Tobias lefekuec agya- ra, mert

ra, mert az temetésben testet megfa-
rasita, ott elzenderedec egy edcs alom-
ba, simebe egy fechke ackoronganey
la.

Immar Tobiasnac sime meg va-
kula, Sennakerib kiralis örkergeti va-
la, ott az segenségis reyaya burula,
talam sijnueben volt illyen gondolat-
tya.

VR Isten te benned mind öröcke
bíztam, en fejemet nem tudom most
is houa hañchyam, nagy nyomorusag
ban vén koromban iutam, nem tudõ
mit tegyec fejemet kire bízzam.

Mely lép könyörgéssel imadkoz-
ni kezde, nagy fohazkodásban egy si-
ralmat kezde, Vristen io tete mert iu-
ta esebe, illyen lép könyergest kefer-
ueben ferze.

Aldot o Vristen te chyelekedé-
sed, mert igaz teneked minde itületed
vrañd igazsag kialtunc teneked, mert
nyomoruliaknac gondokat víseled.

Ne legyec feleduen elõired Vris-
ten, na-

ten, nagy esedezésem iuson te elödbē,
ne al bosit kérlec en nagy bűneimen,
sülejnk nec vétket ne v elsed semönk
ben.

De hogy nem engedenc paran-
cholaridnac, azert adal kezbe gonost
poganoknac, iduelest engedel mint
segén iuhoknac, nem tuggyuc ma hol-
napé adatunc halalnac.

Reyad bijztam vram en segén
lelkemet, io akaratódbol kérlec en té-
gedet, vegyed hozzád immar en se-
gén lelkemet, ne kefergesd immar kér-
lec éltemet.

Ez könyörgést mikor sent Tobí-
as monda, kegyelmes az Isten ötet
meg halgata, az Raphael angyalc or-
tan el bochara, hogy sent Tobiasnac
sükséget meg latna.

Az könyörges vran Tobias soke
vala, edgyetlen egy fiat elő hivarata,
saurat meg halgatna neki paranchola,
hamar önnön magát kébirene vtra.

Sies vgy mond fiam Tobias asit
mondgya

mondgya, mennyel Medusoknac ő tar
romanyaban, mikor be iurandaz Ra-
ges varosaban, rokonomnac az Gabe-
lusnac hazaban.

De ne rebologtasd semiben elme-
det, tüz gýra ezüstöt Gabelustol ke-
ried, ő ados leucler cleybe vessed, meg
adgya bizonyal fiam asir meg higyed.

Erre kis Tobias felele attyanac,
kegyelmed ennekem mit mond alloc
annac, kefi vagyoc engednem paran-
cholátodnac, solgaloc mindenben
mint édes attyamnac.

Semmit ő attyanac elene nem so-
la, olly nemes erkölche ő nekie vala,
az Vristent felies tiszteli vala, bűleije
nyomorufagban solgallya.

Im ha meg rekünyüc mostani i-
dőben, lattyuke iffiakat attyokhoz
hivsegeben, ninchen attyoc annyoc na-
loc bechólerben, makokat alittyac if-
fiac negetsegeben.

Igir lsten hosbu életer ezeknec,
kic utsegeket tesnec bűlejeknec,

remes ayandee ez kit sokan elvetnek,
nem bűkség hobbi fark effele kechkek
nec.

Iffiu kis Tobias atyanac est mon
da, hogy Gabellus ötet chyac ingyen
sem latt, az utat sem rugya kin oda
iutharna, erre nagy Tobias felele est
monda.

No keres egy tarsot fiam te ma-
gadnac, kinec hyvségére téged bñz-
hassalac, iutalmar meg adom mind e-
gy pinzijg annac, Tobias ki mene elő
le atyanac.

De hogy iutot vala kapu eleybe,
hat egy iffiu magat el fel öuezzere,
mint ha mayd kéli volna vtra erednie,
öltözeti vala ékes ö nekie.

Est az kis Tobias be hiva atya-
hoz, mert igen geryedez siue neki a-
hoz, iffiu hogy be iuta az nagy Tobia-
shoz, közönöd nyöñta mint meg
nyomorulihoz.

Bijzzal az Istenben es legy nagy
örömel, felele Tobias műnemöd ördm
mel, eg-

mel, égnee vilagatis nem latom seme,
mel, monda iffiu neki meg gyogyul
ezennel.

Ragest medorumban tudnac asit
kérdi, Tobias iffiutol iffiu asit felele,
tudgya az Gabellustis d iol ismeri, si-
ar kis Tobias oda tudgya vinni.

Esit nem ismerhetic Tobias ki
volna, Azarias az nagy Ananias fia,
Vristennec Raphael neu d angyala, ki
sent Tobiasnac hivségei solgala.

Chyuda az Istennec rolunc ily na-
gy gongya, sidoc egyptombol hogy ki
idonec vala, egy angyal mert oket igaz-
gattya vala, eyel napal nekic hivse-
gel solgala.

Esit meg parancholra d sent ang-
yalijnac, tegedet kezekben hogy ok
hordozzanac, hiv ember vradban ne-
ked solgalyanac, ne archyanac kducc
az te labajdnac.

Nagy böchús na latoc az telhetet
lenség, angyaloknac nem hagy sol-
galni resseges, minden keuansagtol
ektelen

eketlen nyereség, azért kővetkezik soe
berenchelenség.

De mikor Tobias fiat el késsitte,
egészséget menyből ő fianac kére, or-
ezayat apollya nyakat meg őlele, ke-
gyes aldomással őket el ereste.

Ezen Anna asszony fokat gon-
dolkodoc, hogy ő magzatyokat nagy
vtra eresbiec, ven ember Anna asszony
azon fohazkodoc, mint asszonyalat be-
gen keseredoc.

Ottan emlekezec ő egy magzat-
tzarol, ő engedelmenc nagy iambor
sagarol, ő hozanoc valo io solgalar-
tyarol, magat nem tarhatta illyen na-
gy sirastol.

Vénségünk nec fiam valal ő esta-
pia, somorusagunknac minden vigaf
saga, nyomorusagunknac valal rapla-
loya, ez nagy segénység nec minden
gazdagfaga.

Olly igen kéreti Tobias ne sirna,
mert vezetli fiat Isten nec angyla, ep-
pen egészségben ismet idnc haza, An-
na ass,

na asszony ebbé halla siraft el hagyá.

Lassuc kis Tobias angyallal mint
sarnac, egy napi iaro földet mikoron
saranac, Tigris vize melle chyac ha-
mar iutanac, Tobias le vona saruyat
labanac.

Es az vizen kezde labat mosogat
ni, ott egy nagy ondoc hal kezde reya
kapni, rettene Tobias kezde kialtani,
Azarias ne hagy az halnoc meg mar
ni.

Ne fély monda angyal kapd az
kopoltoyat, ragada Tobias ki rania a
halar, tapodnia kezde halar talpa a-
latt, Azarias monda hasichad meg ha-
sar.

Tobias ki vehé épeyer süuer gyö-
rar, meg mondgya ő neki kduetkező
hasinat, hol tűzre vernene süuében e-
gy falkat, monda soc őrdőgnec illy
hőtarol futássat.

Ezen kérdlec monda Tobias an-
gyalnac, hol leszen ez éyel helyye la-
kalsunknac, mutat egy báp varost an-

É

gyal

gyal Tobiasnac, itt leszen ez éyel helye nyugalmunknac.

Te nemzetid közzől itt egy iambor lakic, iambor Raguelnec néptől hiuattatic, szép leanyoc vagyon hazaknal ő nékic, szép Sara assonnac leany neuestetic.

Reyad ez szép leany most hazas tarsul néz, mellyet feleségül mostan te hozzad véss, sőt marhat leannyal sülejtől te ves, ha en beszedem nec Tobias te most his.

Angyalnac Tobias így felele mōda, leant het ferfiunac hallom arrac volna, de az ördög öket mind meg ölte volna, felec hōgi velemis leany vgy ne iarna.

Ne fély semmit monda angyal Tobiasnac, mert ördög hatalma art-hat chyac azoknac, Istennec sient lelket kic tölde el hānyac, erielmec chac olyan mint lonac baromnac.

Sőt ha be menendez leannyal az hazban, senuedes iozanlag legyen te magad;

magadban, könyörgesed legyen nagy
fohazkodásban, nem fog raytad sem-
mit érdög chyalardsága.

Chyac hamar az varost ökel kö-
zelitec, Raguel nec hazat ök ottan
meg lelec, iffiakat mind ketten hazba
el be viuec, iffiac ielen voltat oi igen ö
tölec.

Régi iamborokrol példat tanuly-
atoc, kerest yenecc mostan tñreatoc fo-
loc, nohahiuec vattoc de keuelyec var-
toc, vendeg vton iarot igen orolyatoc
Irgalmasagoknac maga edgyic
iegye, vendeg vtiarot mindē hazba
vēgye, est mondgyatoc sokfor metz-
önc ittben vele, ha chyac egy penzeis
ninchén ersényebe.

Bizust az Raguel kerdi honnet
idnec, mondac foglagabol idnec Ni-
niuenec, kerde nagy Tobiasst vaijha is-
mernerec, Raphael felele ottan Rag-
uel nec.

Söt mñ iol ismerytic Tobiasst ki-
volna, vñjaua mutata az kis Tobias-

ra, ez nagy Tobiasnac egyetlen egy fia, Raguel est halla artzal leburula.

Isten réged algyon Raguel asit mondgya, mert vagy ily iambornac Berclmes magzattya, Srdötkben sira nacfelesége leanya, ebédet Raguel ottan chynaltata.

Tobias sem esic sem isic asit mondgya, még nem à mit keuan nekie meg adgya, feleséget Sarat maganac keuan nya, Raguel asit halla nagy sokat gondola.

Az het firfiakrol sokat gondolko dec, ördögötöl halaloc hogy igyen törtinec, félti kis Tobiasit vgy ne chalatkoz nec, Raphael asit mondgya hogy ne gondolkodgyec.

Ne fél neki adnod te bép leanyodat, gondollyad Istenec nagy hatalmagsat, azért nem valhatac het firfiac Sarat, Illesse Tobiasit mint te attyad fiat.

Raguel az leant ottan elő hiua, iob kezét Saranac kezéuel meg foga,
istén

iffiu Tobiasnac iob kezeben ada, teru
re esec kezet fel emele monda.

Mindenható felség vagy minden
nec vra, Abraham Isaknac Israelnec
vra, tñ hazafsagtokat fiañm meg al-
gya, ő senraldomasat bürya igazgaf-
ta.

Vigan az vachorat mikor el vé-
gezec, az bép Sara a sibont agyas haz-
ba viuec, Tobiasst leához bēpen be-
késerec, hala adas vtan az vendég el-
öblec.

Ackor emlekezec sauarol angyal-
nac, süueben egy falkat tüzre vetne-
hálnac, ada őrdög legoran magát el-
futasnac, akada kezébe Raphael an-
gyalnac.

Felső Egyiptomnac nagy sörő pu-
brañjan hagyta meg kötözue ez maina
piglan, így volnanc erőfsec őrdög nec
hatalman, ha iarnanc Isten nec kegyes
tanítallan.

De ha tñ he gyűltec az mennye-
kezőben, ket fele nagy ióság vagy on-

erkölchtőkben, az első is erkölch al-
dort reseksegeben, az másik is erkölch
az nagy tombolasban.

Ruha ölrőzeri vgyan keuelségel,
hunyoratnac iffiac ott merges semec
kel, ördög is forgodic köztök az sa kes
fel, nem berez iott higyed ott az mes-
terségel.

Bor el kössőnesben aző tanach-
koztoe, aytot völegenyre hogy meg
ostromlyatoc, bizoni nē tistetség ba-
tor el hadgyatoc, mondom chyac bo-
londfag valahol kapratoc.

Immar masod napon sinton hay-
nal korban, larattya Raguel öket ag-
yas hazban, Tobias Saraua hat alo-
nac agyban, Raguel Istenec lon hala
adasban.

Aldor vagy Vristen Israelnec v-
ra, hogy nem törtenet nekunc mint a-
littyuc vala, sient irgalmasfagod ma
mij reane salla, ördög ellenségtől va-
gyunc szabadulua.

Egy gazdag ebédet Raguel ber-
zete.

zere, s omfegyá barátja hozza mind
begyűle, látac Tobiasnac vala egéssé
ge, io berenchnecken az vendeg ós
róle.

Minden íoságauál Raguel anian
la, felet Tobiasnac az leannyal ada, e-
zen meg eskőuec hűűt be írata, holta
vran az többít mind nekic hadna.

Azarias angyalt Tobias böchya
ta, tüz gíra ezűstót Gabellustól hoz-
na, es az Gabellustis menyeközbe
hina, Azarias halla ottan el indula.

Gabellus angyallal menyeköz-
be iuta, mind ketűt Gabellus ékesen
meg alda, Tobiasnac es az Saranac
est monda, tū hazafagtokat Vristen
medaldgya.

Kesűc kis Tobias haza indul-
nia, Raguel vgy kéri ne lietne haza,
Tobias nem akar semmit mulatnia,
nem akar maradni Raguel meg lata.

Ada meg őneki Sarat sűp lean-
nyat, vele őzue ada nagy iambor sol-
gakat, kic Sarat solgallyac nagy sűp
leanyo.

leanyokat, gazdag öltözetet drága
sép ruhákat.

Iuhokat barmokat temerdec foc
kincher, özüreckel ada es nagy ssep
teucket, mas feregben haytnac ssep bo
ryus indket, serenchezi vendeg ott
mind ketten öket.

Attyat annyat Sara rerden aluan
kéri, ö aldomasokal eresec kdueti, al
nac mind környüle ssep leany barati,
buleij rokoni est mondgyac ö neki.

Istennec angyala tüteket vezeri
en, Istennec angyala tü veletec legyen
ipad napod teged nagy io neuen ve
gyen, iffiukis Tobias tegedet keduel
tyen.

Tizen edgyed napra vtra indula
nac, Karan varosahoz mikoron iuta
nac, ki ellenben vala Niniue varosnac
az Raphael angyal monda Tobias
nac.

Tudom hogy var teged attyad
nagy banatban, ier mennyünk el elöl
had idyenec lassan, végy hozzád az
halnac

halnac épeyeben mostan, oruossagnac
bükség leßen ingyen maydan.

Eleyben ha iutz à te vén attyad
nac, kósdna ó nekie mint edes attyad-
nac, ortzayat apollyad segén vén iam
bornac, semet ottan meg kend épeyē-
uel halnac.

Anna assion ül vala vtfelen egy
halmon, tauol meg ismere Tobiasst az
vton, siet ő vrahöz hogy örömet mon-
gyon, meg iött az en fiam, vram im-
höl vagyon.

Siegen vén Tobias magát veze-
reti, fia eleybe siet el ki menni, ortzay-
at apollya attya annya neki kezdenec
nagy halat az Istennee adni.

Imadsagat mihelt Tobias vége-
ze, épeyet az halnac ottan elöveue, ő
attyanac semét epeuel meg kene, há-
lyogot semeről ottan el lefeyte.

Sieme Tobiasnac imaran meg nyi-
lec, örömében siegen ort el feletkezece,
mint iartanac errül ort nem emleke-
zec, her

zec, het nap ezenközben chyac ha-
mar be telec.

Sara aßon iuta minden népcyeuel,
iambor hyu fiolgakal ozuerel teuek-
kel, nagy szép leanyokal draga öltö-
zetel, temerdec iobággal es draga
kincheckel.

Nagy halat adanac ezen az Isten
nec, tisztességet rónec az nagy Vristen
nec, szép dichüreteket ök mind énekle-
nec, nagy io berenchyeuel hogy haza
iöttene.

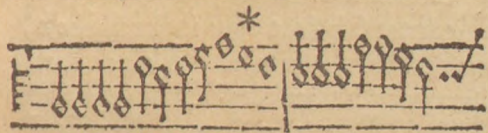
Ez pelda rünektec esetekben le-
gyen, igazgafson Isten io berenchye-
tekben, dichürtelsec Isten az ö sent
neüben, tisztesség ö neki mind örök-
ke Amen.

Ezeket énekbe az mely ember sier
ze, neuet vers feyekben szépen ki jelen-
te, sijnletesdöl eddeg estendör meg ve-
re, masfel ezer öttuen estendö nec le-
le.

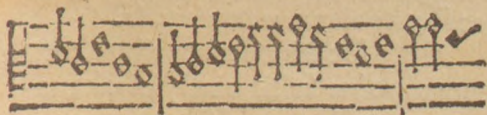
..

AZ

AZ ASVERVS KIRA-
LYROL ES AZ ISTENFELŐ
Hesther Kiralyne alszo-
nyrol valo Hístoría.

Regen ez vala az neues Persiaban, születet ea

Is három Szathuan hatban, az Asuerus va

la kiraly sagaban, Artaxerxes mas vala orszá-
gaban.

Ennec vala igen nagy kiralsaga,
kirallyoc közt nagy vala gazdakfa-
ga, ő népe közt nagy vala vrasaga,
faz es huson het vala tartomanya.

Gondola asit kiraly az ő süvében,
vij vduart hirdete egy io keduében,
nem tön kiraly kimelest ő kinchében
tist tartont hiuata eleyben.

Imar fő vrac be törtet vala, vij vd
uarba mind el be gyültet vala, lakodal-
mat igen nagyot tört vala, vendegseg
nec faz nyoltzuan napia vala.

Nagy soc kinchet nepeijnec meg
mutata, pohar sekir kiraly ki rakatta-
ta, arany ezüst agyair ki hozata, az v-
sakar mind meg áyandekoza.

Az kiraly nac vendegsege kin va-
la, varas mellel egy fep beregben va-
la, az kiralne asony varosban vala,
asonyoknak lakodalmat tört vala.

Vasti neue az kiralne asonnac,
nagy sepségén mindenec chudalkoz-
nac, nagy asonyoc nekie oduarolnac,
egy io kedue hogy iuta az kiral nac.

Az ki-

Az kiraly her Hopmesterit hiva-
ra, s'ep Valtihoz iokeduében bochara,
fel örözné ruhayaban asit hagyta, ko-
ronayat fel tenne paranchola.

Semir asibony egyebet ebben ne-
renne, az kiralyhoz vendegysegbe ki
iöne, nagy szépsége tibeleségere lenne,
hanem iöne nagy haragyaban lenne.

Tibeleségere az kiralynac nem né-
ze, ő kiraly ruhajat fel nem veuc, ko-
ronayat ő feyében sem teuc, kiraly mű-
dasat asibony hatra vete.

Húuasara kiralyhoz ki nem me-
ne, nagy haragya lön reya kit nem vé-
le, fő tanachot kiraly el be hirdete, ta-
nachoknac bószi keppen be s'elle,

Iöuenec be a tanachba nagy vrac,
Perfiabol Mediabol az vrac, Lidia-
bol Siriabol fő vrac, nagy foc tarto-
manyogbol fő fő vrac.

Kolla vrac sokat tanachkozanae,
asibony ellen nagy sokan nem sola-
nac, asibony miat meg nyomorodna-
nac, sola egyic hogy vesteg halgarna-
nac.

Esriol latod felséges vram kiraly,
hogy te egy aszony emberrel nem bi-
ral, nuha neki erősten parancholal, ō
miatra előtűnc ségyent vállal.

Pelda leßen az műfelesegünk nec,
naloc helye nem leßen beszedünk nec,
meg vraluan minket mind hatra, ver-
nec, mert példat kiralne aszonytol vót
tec.

Velle vadnac az mű hazas tarsa-
ijnc, ha hallya orsag berent mind meg-
mongyac, aszony népec vrokot meg-
vtallyac, mű parancholatinkat nem
fogagyac.

De ha retzie felséges vram neked,
az kiralne aszony legyen hitlened,
hazas tarsod ō ne legyen te neked, tist
tit adgyad annac az kikel neked.

Ielenched meg vram ezzel hara-
god, békelességgel orsagodat meg tar-
tod, boszudat es mű boszunkat meg
allod, azon helyet aszont talal orsa-
god.

Az kiraly hogy halla est ioua ha-
gya, az

gya, az s'ep Vastit kiraly hirtennec
mōda, nagy soc nyeluen leveleket ira
ta, orsagaban mindennec tudni ada.

Tōlle kiraly orsagit mind el ve
te, régi mēltosagat kiraly nem nēze, ō
varabol ō hazabol ki ūze, egy nyom
rult asibonya ōtet teue.

Vala immar egy nehany napia
annac, nagy haragya el mulec az ki
ralynac, emlekezece s'epsēgērdōl Vasti
nac, arrol gongya esec ō vduaranac.

Kolla fō ranachoc igit v'egezenec,
valahol s'ep leanyoc letennec, kira
ly oduaraba be vitennec, draga s'ep
ruhagba ōltōztennec.

Hamar hazac s'erte mind el iara
nac, s'ep s'ūzeket kiker talalhatanac, ki
raly oduaraba sokat hozanac; min
dent draga ruhackal ruhazanac.

Ennec elōtte regen el romlot va
la, az Israel nepe foglagban vala, kiker
az Kambises rabba tōt vala, soc or
sagba s'ellal o'flottac vala.

Soc lean kōzōt egy arua lean va
la, lean

la, leán Israhel nepe között vala, az le-
annac ő neue Hester vala, Mardoche-
us battrya neuelte vala.

Termere ssep az leany gyenge va-
la, ssep besede mindennec kedues va-
la, leanyoc kósit igen alazaros vala,
iambor vala Isten őt lattrya vala.

Ez leanyoc mind fel őltőstere-
nec, az kiralyhoz feyenkent későle-
nec, külön külön cleybe menenec, az
kiralynac nagy sokan nem tetzenec.

Rendi serent gyenge Hester őlt-
őzec, az kiralynac palorayaban lé-
pec, gyenge sűne kiralynac igen tet-
sec, régi tarsarol kiraly feletkezec.

Ime kiraly az leant meg serete,
egy aranyas ssep seybe beültete, koro-
nayát feyébe fel tétete, mindeneknes
felette ültelrete.

Nala Hester mindennel ked-
uesb vala, assony helyet assonya tőz-
te vala, her hopmestert assonnac a-
dor vala, Vasti orsagit neki arta vala,

Tőlle azért battrya nem messe
vala, ki

vala, ki az Hestert el fel nevelte vala,
a haz előt mindennap ott iar vala, bi-
zot ember által tanittya vala.

Ez údöben illyen dolog törtij-
nec, ket komornick kiralyra tanachko-
zecz, kevelyseget kiralynac nem ben-
uednec, ök az kiralt titkon el rekente-
nec.

Rolla hamar Mardocheus izene,
hogy az Hester az kiralyhoz be men-
ne, ez arulast kiralynac hürre tenne,
ebben ötet bizonsagul be venne.

Az kiralynac szép Hester meg ie-
lente, battya sauaual kiralynac bebbél-
le, ennec hamar az kiraly véget ere,
komornikokat kiraly meg ölete.

Am az kiraly kronikaba tétete,
Mardocheus hogy halaltol meg men-
te, de chac hamar ö süüéből ki vette, ö
hiyvséget neki meg nem fizete.

Imar Vasti helyet szép Hester va-
la, minden ország ötet asonlya vala,
kiraly vran egy fő vr Aman vala, ki
mindennec kiraly vran fellyeb vala.

u Aman

Aman nagy vr mindennec paran-
chola, kiraly vran mindent fellyül ha-
lada, az Amannac gazdagfaga nagy
vala, nemzetsége nagy foc es gaz-
dag vala.

Sõt az kiraly mindennec hatta
vala, ez egy vrnacterdet feyet hayta-
na, Mardocheus mindenkör ott iar
vala, de neki terdet feyet nem hayt va-
la.

Valanac kic foksor esit lattac va-
la, Mardocheus terdet nem haytot va-
la, az nagy vrnac végre meg montac
vala, õ maga es esit foksor lattac vala.

Igen meg haraguecreya sijuében,
de nem banta ez embert semelyeben,
akara vesteni õ nemzetiben, Aman
mene be kiraly eleyben.

Rolla Aman az kiralynac igy
sola, orsagaban hogy ily keuely nép
volna, ki kiraly felseggel nem gondol
na, melto volna hogy azért mind meg
halna.

Gondgya arra az kiralynac nem
volna,

volna, es semí kart azokban nem val-
lana, mert mind raboc es sido nép az
volna, arról kéri neki hatalmat adna.

Igir vala az kiralynac nagy kin-
chet, kegyelmessen meg halgarna be-
sédet, kiraly ezzel ielente meg ő sü-
uet, az nagy vrnac kiraly ada gyűű-
iet.

Nem kel nekem monda kiraly na-
gy kinched, valamit akarsz az neppel
ast réged, ha akarod feyenkent meg
büntesed, ha akarod bator mind el ve
sessed.

En te hozzád mindenkor igen
bistam, te miattad en karomat nem
vartam, orsagomat te veled otalmas-
tam, azért estis bizon te reyad hat-
tam.

Sőt az Aman diakokat hiuata, or-
sagokra leueleket irata, postac alta
hamar el hordositata, az kiraly neué-
uel est paranchola.

Az tűz holnap mikoron el be te-
lec, az tűst tartoc népeket mind fel ve
u z uec, sido

nec, sido népet orszag szerent meg si-
nec, tistec vesne valakic est nem ten
nec.

Mardocheus ez dolgot hogy meg
halla, io ruhaijt magarol le szaggata,
ságbol maganac ruhat chinaltata, kes-
seruesen az Istenhez kialta.

Azon képpen varasokban meg
tudac, mindenüt est sido népec meg
hallac, Siuast Riualt nagy bertelēt tar-
tanac, az Istenhez mind el fel kialta-
nac.

Be mondac est az sēp asibony Es-
ternec, battya által hogy mind az sido
népec, egyetembe neki kōnyergenē-
nec, nyerne kegyelmet kiralytol fey-
eknec.

Itt embert bochara Ester battya-
hoz, izene meg harmintz nap nem
mehetet vrahoz, es kic hiuatlan men-
nének kiralyhoz, azoc közel lennének
az halalhoz.

Lám az kiraly mikor sekiben űl-
ne, ha azokra arany vesdt nem ver-
ne, min-

ne, minden ember azontól ott el ves-
ne, az oduarnac ez vala ő törvénye.

Igen kéri battya az Estert, hogy
ne nézne sem halalt es fegyvert, kö-
nyörögne nem chyac az ő feyéiert, ha
nem mind meg nyomorodot népej-
ért.

Soha ne véld battya neki aút mon-
gya, hogy Istennec az legyen akarat-
tya, aűsonysagbol chac maganac has-
nalna, nemzetséget ő mindent meg
vtalna.

Perfiabol Isten még meg saba-
dit, de ha Ester te nem sanod nemze-
tid, Isten neked alazhattya dolgañd,
mint az Vastiel vesűted socrsagñd.

Lón az Ester ezē somorusagbā,
hagya érte lennenec imatsagban, har-
mad napig lakéc kamarajaban, nagy
ohañtast tón Ester ő hazaban.

Az sűp Ester ruhayaban őltözec,
ő aűsony nagy sűpsége meg uezec,
gyenge sűne sűp piros sűne fenlec, ki-
raly eleybe Ester be lepec.

Chyac ket Jean Esterrel be meñe
vala, edgyic gyenge Ester nec segít va
la, masic ruhaya allyat fogta vala, port
ne renne ruhajat visí vala.

Vl vala aranyas seküben, fenlic
vala aranyas öltözetüben, rettenetes
vala rekünterijben, réya tekinté mint
gonoz kedüében.

Tölle Ester olly igen meg rette
ne, ast alita hogy imaran el vesne, az
Jeanra Ester magát ereste, ime kiralt
ottan meg keserite.

Azontol kiraly sekiböl fel kele,
sép Ester nec eleyben ott mene, nagy
sép sival az Ester nec felele, hogy ö
tölle Ester meg nerettenne.

Semmit ne fély atyamfia ssep Ester
mert régedet en törvényem el nem
tör, te ellened hazamban ninchen fe
gyuer, arany vesömet hostam iegyöl
ssep Ester.

Soha ninchen en elöttem félel
med, batron nekem temeg mondgy
ad beséded, mert en nalam bizon na
gy te

gy te szerelmed, kellemetes ennekem
te szépséged,

Vete kiraly feyere arany veszőt,
meg chokola a szép Ester az veszőt, el
mulata ő hirtelen felelmet, így kezdte
el az szép Ester beszédet.

Egyebet Istentől nem keuantram,
chac felséged egészségben lathassam,
felségedet en hiuen szolgálhassam, en
banatom azzal el mulathassam.

Reyam tekinch vram te szeremjé-
del, légy en hozzam nagy kegyelmef-
ségeddel, vachorara hozzam időj egy
hiueddel, az Amannal mint bízot
embereddel.

Ottan véue az kiraly est io ked-
uel, vachorara mene az egy hiueuel, a
vachora fel kele nagy örömel, sőt a ki-
raly Esternek tística sűuel.

Az mit töllem keuanis Ester meg-
adom, azért kery kérőt en töllem aka-
rom, orsagomnac felet töllem nem
tartom, ha keuanod astitis te neked a-
dom.

Menne

Mihelt halta Ester igyen felele,
semit egyebet kiralytol nem kérne,
chyac ebédre mas nap hozzaya időne,
az ő hijue Aman ő velle lenne.

Aman az kiralytol ottan ki me-
ne, Mardocheus mellől haza erede, ő
siueget ingyen sem emelite, ő harag-
yat inkab meg őregbite.

Nadgyal inkab Aman reya har-
aguec, baratinac ő erről bossonkotec,
kiraly kiralyne absöny s' mind feret-
nec, chyac ez egy embertől nem tibe-
tetnec.

Panašolkodafat barati hallac, ta-
nachol feyenkent ő neki adac, Mardo-
cheust hogy valahol talalnac, egy a-
kastofara fel akasztanac.

Ennec egy akastofat farakteata,
magasaga fanac őruen sing vala, ő ha-
zanal fat fel allatta vala, reggel az ki-
ralyhoz el be ment vala.

Nem nyughatec mind az éyel az
kiraly, kronikañt oluastata Bolgaj-
ual, iuta arra hogy az arultatalsal.
ming

mint iart vala az ket komornijckal.

De kronika igazan mondgya vala, Mardokheus meg ielentette vala, kerdi kiraly ha meg fizzate volna, solgalattyat annac meg atta volna.

Erre kiralynac solgañ monda-
nac, kiraly tartozic illyen nagy iam-
bornac, hyvsegeijert iambor Mardo-
kheusnac, mert még ezert semit neki
nem attac.

Törtinec az ayton be lépet vala,
hogy ez sokat kiralynac soltac vala,
az fő tanach ki vesteni akaria vala,
Mardokheus hogy ő miya meg halna

Menne kiraly ő tanachat meglata,
tanachyanac kiraly ottan este mon-
da, mű tisztesség ember nec méltó vol-
na, kiraly az kit tisztelnye akarna.

Aman halla az kiralynac monda-
sat, mindeneknel nagyobnac vele ma-
gat, hogy még őregbitene ő hatalmat,
illyen keppen Aman kezde ő bauat.

Reya adgyanac szép kiraly ruhat,
es alaja egy fejé mentű io louat, fej-
x ben, te-

ben tegyenec arany koronat, erre va-
lastanac egy sð nagy vrat.

Délig sèllet az varosban vissel-
lye, az vtzakon az nagy vr est iud-
chye, minden ember hogy az embert
tisztellye, mert ò maga kiraly embert
tisztelte.

Ottan kiraly Amannac paran-
chola, Mardokheussal vgi tenne mint
monda, semit ebben az Aman el ne
hadna, ha haragyat venni ki nem akar
na.

Chyudalkozec az Aman meg ret-
tene, kiraly elöl Aman hamar ki me-
ne, Mardokheust io lora fel ilrete, az
mit kiraly hagyta hamar be tölte.

Haborodac az Aman meg sùue-
ben, meg selemtec ò chelekederiben,
azon közbe hiuarec vendegségben,
kirallyal kiralne asbony eleyben.

Eremében az kiraly vigan lakec,
az io borban kiraly nagy sokat iuec,
es az kiraly végre meg borosodac, il-
lyen boual sola kiraly Elternecc.

Valamit.

Valamit kérsz Ester töllem meg
adom, azért te kéry kérőt töllem aka-
rom, orságomnac felét tölled nem tar-
tom, ha keuanod asitis te neked adom.

Sőt az Ester az kiralynac felele,
ha felseged nekem kegyelmes lenne,
sűne elöl engemet el nem vetne, en pa-
násom felseged nec ez lenne.

Soha semit felseged nec nem vét-
tem, sem nemzetem az mint. en meg-
esmertem, felseged nec be attac mint
ertettem, el arultac kit en nem érdem-
lettem.

Végeste esit hogy Aman en né-
pemet, mindenőt le vagyac nemzet-
ségemet, minden orságra külte leue-
leñder, Aman dolga hidgye meg be-
sédemet.

Banatomat vram en nem monda-
nam, ha népem nec chyac rabsagat hal-
lanam, chyac leanyot felsegedet sol-
galnam, felsegedet en örömet hal-
gatnam.

Lam az kiraly halla asbony be-
sédet,

szédet, meg halgata az Ester könyör-
geset, az Amanra kiraly vete szeméj,
nem túrliete kiralynac tekintetit.

Im az kiraly az Amant meg fo-
gata, azon fara ötet fel akasztata, kit
az Mardokheusnac chynaltata, ma-
gassaga fanac ötuen sing vala.

Mardokheust kiraly el be hiuata,
Aman kinchet hazat ő neki ada, ő
gyűryűet kiraly reaya bijza, minde-
nek nec felette magasztala.

Az kiraly soc orszagiban meg ha-
gya, sido nép nec szabad sagat meg ada,
tjz fiaj A mannac akasztata, minden
nemzetséget ő le vagata.

Tjz startoknac erőtten parancho-
la, sido nép nec hogy senki ne artana,
mert ez volna az ő nagy akarattya,
senki en nec ellene ne mondana.

Vduaraban az kiralynac ielenec,
Mardokheus sēp Ester kedues lő nec,
az kiralynac soc feleségij lő nec, sz
tjzen őt fia leany lő nec.

Rendele

Rendele est előtte orsaganac, el
valasza egyiket fiaijnac, orsagaban
kit meg koronazanac, holta vta mind
annac vduarlanac.

Ez éneket berze vesreg ultében,
az Kakonij Peter neues földösben, e-
zer ött száz negyuen négy estendő-
ben, chydörtöken az Farsangnac vé-
gében.

PENITENCIARA IN-
TÖ HISTORIA, ISTENNEC IRGAL-
masaganac aianlasual,
Manassefröl es Nabu-

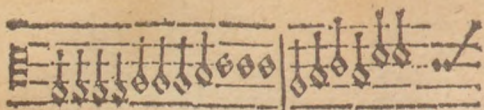
godonozorrol. 4. Regum. 21.

es 2. Paral. 33. es

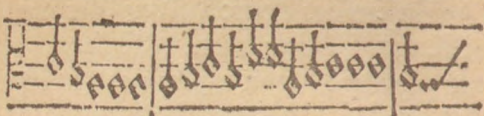
Daniel Pro *

phetabol.

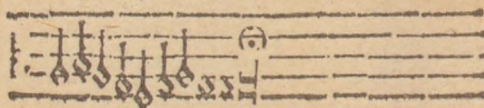

Rettegetes Istenec nagy haragya, ki nem fé-

lic erőssen sanyargattya, de meg olyan mint

az kegyelmes atya, ki meg térme es meg hozza fogadgya.

Ese erentűc régen törtint dolgok
bol, O törtuennec soe Historiaijbol,
kie irattac Istenec dolgajrol, kü-
lőmb külőmb hatalmas ostoriorol.

Ez regenten vala Ierusalemben,
istiu

iffiu kiraly ki nagy keuelségében, fut-
ualkodec es fertezec bündökben, kit
meg vere Isten vgyan életében.

Ez kiralynac neuc Manaffes va-
la, Ezekhias kiralynac fia vala, de az
attyat ő meg vralta vala, gonossagba
igen be merőlt vala.

Az mely baluant attya el rontot
vala, az Manaffes meg épeyteri vala,
kiuel Istent igen bosi bontya vala, na-
gy haragyat ezuel érdemli vala.

Poganoknac minden ékrelensé-
get, tefi vala minden fertelmességét,
baluanyokual rackya vala oltarat, es
vyonnian chinaltatyá templomat.

Imad vala mennyei seregeket, kik
nec teßen vala tistességeket, tartat va-
la nagy soc őrdöngőfőket, ezek nec hi-
bi vala beszédeket.

Vgy annyera végre meg vakolt
vala, az Istent oly igen el hatta vala,
minden poganokat felől mult vala,
mert santalan bündökuel rakua vala.

Az nagy Isten vegre el nem enge-
de, pro-

de, prophetaktól kiralynac meg ize-
ne, ez ekrelenséget hogy ő ne tenne,
mert erőssen őtet hamar meg verne.

Ez sőt akkor az kirally meg vta-
la, io tanachát Istennec nem gondola,
prophetaknac sfaukat nem fogada,
azert őtet igen meg oltoroza.

Reya ho za sántalan poganokot,
kiknec ada Isten hatalmasagot, ak-
kor veszte Manasses az orsfagot es ta-
lala őmaganac fogsfagot.

Kegyertlenül poganoc őt kötözec,
az labara vas bekokor verenec, Babil
loniaba fogua be viuec, icene: es tőm
lőtzre kiralt verec.

Az fogsfagban erőssen hogy tar-
tatnec, nagy kinokual igen meg kefe-
redec, nagy sirassal Istenhez fohazko-
dec, ohaytással kére ne haragonnec.

Oly nagy sirast Manasses akkor
kezde, az tőmlőtzben illy könyör-
gest ő szerze, Abrahamnac es Iakob-
nac Istene, menne földnec hatalmas
teremtőye.

Teged

Téged félt nec minden földi allatoc,
es rettegnec mind mennyei angyaloc,
hiueyd nec te vagy szabadulasoc,
gonosboknac rettenetes romlasoc.

Te igirted nagy kegyelmességed
ból, bochanatot kic ki ter nec bijnök-
ból, irgálmias vagy tennen termé-
tedből, hirdetteted nekünc est sient i-
gedből.

En vitkestem Vr Isten te ellened,
karhozatra szabad vagy engem vet-
net, igazsagod asit mondgya velem
tenned, kegyességed de nem hagy el
vestened.

Meltan vallom vr Isten ez kinko-
kor, meltan ennél irdemlec nagyob-
bakor, chelekettem nagy soc alnoksa-
gokor, rettenetes ondoc gonofsago-
kat.

En nem tudom bijneym nec sok-
sagat, mint tenger nec föuenyenec ó
samat, veddel rolam haragodnac na-
gy voltat. es engedgyed bündm nec
bnchyanattyat.

Y

Szaba.

Sabadich ki poganoé foglaga-
bol, ez tömlőtznec bertelen nagy kin-
nyabol, v egy ki engem ez vasnac fai-
dalmabol, ram iöuendö rettenetes ha-
lalbol.

Ne veses el az en nagy büncim-
uel, tekünch reyam irgalmas siemenj-
uel, nem gondoltam iollehet intése-
uel, de ne hagy el nagy kegyelmessé-
geduel.

Az még élek chyac tégedet dichür-
lec, mint vramot Istenemet vgy fel-
lec, soha immar téged el nem feled-
lec, de öröcke sieretuel tisztellec.

Ez könyörgelt Manasses mikor
téue, ketség nélkül est bizonyyal ő hi-
ue, könyörgessel hogy Istent enges-
telne, ki foglagnbol őtet el ki mentene.

Chyodallatos Istennek itilere, me-
ly erőssen á bündst meg büntery, á kit
akar sekiböl el leueti, á kit akar es meg
fel emeli.

Im Isten Manassen könyörüle, az
foglagnbol hamar őtet ki viue, orsaga-
ba vyon-

ba vyonnan el be viue, tistrefiguel et
meg kiralya reue.

Ezen kiraly Istennec halat ada,
baluanyokat hamar ő el rontata, mind
holtig ő chyac egy Istent imada, nagy
hyvseguel chyac ő neki solgala.

Est Vr Isten meg irata peldaiol,
mindēeknec kic élne nec gonosol, siess
senec el szakadni bűnőktől, ha akarnac
siabadulni veséltől.

Nagy sokakual O törue nyben V
risten, chelekedec illyen modon regen
ten, kikről peldat hogy vennē nec él
tekben, mind feyenkent az kic él nec
bűnőkben.

Kiualkeppen Nabugogonozor
ual, Babilonianac ő kiralyual, kit ret
tenete nagy hatalmas sagaua, es erős
sen meg vere ostoraual.

Mert az kiraly ő nagy gazdagla
gaban, búzot vala nagy hatalmas sa
gaban, őrdől vala nagy síeles orsaga
ban, baluanyokat épeyte temploma
ban.

Mindenekuel baluant imattat va
la, ő magat Istenec hiuattya vala, a
fidokat igen őleri vala, hogy a bal
uant, ők nem imadgyac vala.

De az Isten az nagy hatalmas ki
ralt, ki nem halla sient Daniel prophe
tar, meg vere őemberi Abrazattyar,
barom képre valtostrata ortzayat.

Soc ideieg barmok között őiara,
fiuet sient barmok között ődraga, okos
faga iollehet nala vala, képe neki de
maga barom vala.

Meg esmere végre ezis az Istenr,
egy felséges hatalmas teremőyet, kez
de banni santalan soc bűneit, kezde
kérni Istenec kegyesseget.

Tőn ezuelis Isten kegyelmessé
get, mert el vőue rola a barom képer,
ada neki kiraly tisztességet, elebbeli
nagy feyedelemséget.

Chyodallatos Istenec kegyessé
ge, senkinec ő nem lehet ellensége,
kinec vagon chyac benne reménsé
ge, nyiluan vallya hogy chyac ő se
gűsége.

Ez vlt

Ez vilagon soha nem volt oly bű-
nes, kinek Isten nem volt volna kegy-
elmes, chyac ki magat esmerte hogy
fertelmes, es Istent hitte hogy enge-
delmes.

Mely nagy sokszor régen sido né-
peket, veri vala mint engedetleneket,
de menéset őc esmerek vétkeket, mind
annyesor meg bochyara bűnökör.

Mayha mostis iol est az keresit-
tyenec, meg esmernec hogy minden-
kor Istene, haborgatta kic voltac ke-
gyetlenec, es rontotta kiknevolt ke-
mény sűvec,

Igen iariac mostis az békelességet,
de nem tartnac közitőc egyenességet,
hatra vettic Isteni reménséget, valab-
tottac idegen segítségét,

Miglen Istent mű meg nem es-
merhettyűc, békelességet chyac hyaba
keressűc, az mir kérűnc soha meg nem
nyerhettyűc, életűnket ketségnelkül
el vesitűc.

De nem tudgyuc Istent meg en-

geſteini, mert aſt ingyen ſem akaryuc
erteni, ſoc miſeket tudonc chac ſolgal
tatni, miſec által akarunc ſabadulni.

De nem haſnal miſe ſolgaltara
ſunc, oluafunc proceſſio iarafunc, v
tallatos ſoc ſoloſmá tartafunc, egy
hazbeli ſoc ſoual kialtaſunc.

Nem ekeppen kel Iſtent engeſtel
ni, hituel ſiokot ő meg engeſtelteni,
mindē gonofit hatra kel annac hadni,
bochyanatot ki akar tőle nyerni.

Meg irata nekünc az ſent iras
ban; mit mü tőlünc kiuan ő ſolgalat
ban, külömben ha chyelekedünc dol
gonkban, mind őrdöckemaradonc mü
vakſagban.

ſent irasbol akarya hogy eſt ert
tyüc, müuel őtet ez vilagon tiſtelyüc,
egyeb keppen őtet ha mü keręſtüc, ket
ségnelkül őtet meg nem lelhettyüc.

Tőryünc azért az vagy mü moſt
Iſtenhez, eſőnc hamar kegyes üduő
zítőnkhez, iuſſon hamar mü el veſet
lelkünk.

Ielkünkhez, ez világon nyomorult é-
lerünkhez.

Végre olunc az régi nagy vaksa-
gor, testünkbeli nagy sóc haborusa-
gor, oltalmazza ez nyomorult orsa-
gor, es engedgye az régi szabadfagot.

Esti Istenről mű hamar meg nyer
hettyűc, sient igeciet ha ő neki meg his
füc, ő solgait ha mindenkor tiszelly-
ük, a mit mondnac örömeft tellyesit-
tyűc.

Kit engedgyen nekűnc az sient
haromsag, ki egy Isten es ői ők hatal-
malsag, kiuel vagyon mindenkor ir-
galmalsag, mind öröcke mennyei na-
gy bodogfag.

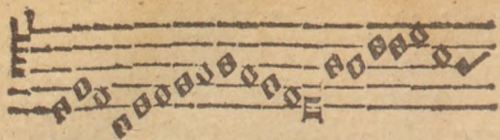
I E R E M I A S P R O P H E -

T A S I R A L M A S P A N A S Z O L O

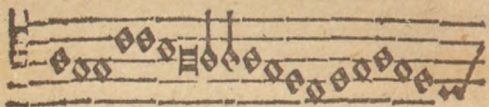
kodasajnac. 5. R. 11c.

énckbe szerzetet.

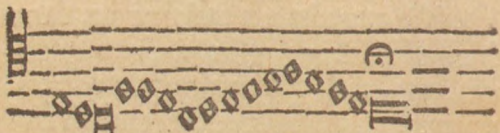
Emle.

Emlekezzel műtörtinec vram mű erettünc, es

tekinch meg mely nagy szidalomban mű vagyunc,

mind bününkert vram töled ostromastunc, az-
ert sükség éyel nappal hozzád kialtunc.

Örökségűc édes hazanc masra
fordula, az mű hazunc ióságunc ide-
genre szálla, ígyünc iuta iay minekünc
nagy budosafra, mert Istennec nem a-
karanc térni vtara.

Arvas.

Aruaſagra nagy ūnségre miként
maradanc, mert nincz nekűnc földön
hazunc sem penig attyanc, igie fog-
yor ōzuegységre marada anyanc, mert
bűnűnkert meg haragut menyei at-
tyanc.

Arra iutanc hogy még vizet es
penzen vesűnc, es az mű erdőnc fajja
ban nagy arron vegyűnc, egyeb fele
iobagot bűkséget es mindent sienueg-
yűnc, mert egy maſtra ſemi gondot mű
ſem viſelinc.

Terhe alat az rabſagban nyakunc
be ſeger, ſeminemű nyugodalom nem
engettetet, mert ſemi kegyeſség kőſ-
rűnc nem lelettetet, azért pogan nép-
nec bűue raytunc nem eſec.

Idegen nép kőzöt keretsűc mű ke-
nyerűnkert, mert földűnkben nem ſe-
gellőc az ſiegevényeket, nyomorultak-
rol elforditoc mű ſemeűnkert, azért ve-
te lſten reyanc haragos ſiemeket.

Attyajnc es vetkezenec de már
meg holtac, mies kőuetőij voltunc al-

nac fagoknac, im mint valsic meg be-
leije fogocfiaknac, mert ellene rőnec
Isten parancholatinac.

Kie szolgálac voltac raytunc most
vralkodnac, mert szolgálca leuen Iſ-
tenec mű sem szolgálunc, minden Iſ-
teni tőstetelet mű meg vraltunc, azért
ninchē kialtal mű meg szabaditacsunc

Im chyac Markunkban visellyüc
az mű lelküncet, nagy kefszerősséggel
ésük mű kenyerüncet, felelem es rette-
gés meg érisitet műncet, fegyuer előt
kielembe mentünc feijenkent.

Ehség miat az mű testünc meg ke-
fseredet, mint egő kementze bōr-
ünc meg repedezer, az mű siünc ba-
nat miat meg kefseredet, lelkünc pe-
nig bününc miat ketségben elset.

Az mű alson népejnc megalaz-
tattanac, nagy loc sűzcc poganokrol
megrontattanac, mert nem engedec-
nec Isten parancholattyanac, azért Iſ-
ten küldereyanc az poganokat.

Fejedelmec mű közölyünc mind
el fala

el falanac, es a ranach ado népec mind
el fogyanac, az kőz népec egy mas kő
zót vísa vonanac, ijegie hogy majd
vege leszen mű orságunknac.

Nagy haragya vagyon rajtunc
az Vristennec, természet ellen élunc
bent igeyenec, es ellene iarunc mindē
ben berzésenec, ezzel adunc okot min
ket büntetésenec.

Természet kőuül élneec poganeec
iffiakual, ninchen ki egyben fernie tu
gyon azokual, mert egybenem iuthat
unc atyafiakual, az begen rabokat
verije degeneg sackal.

El rauozot mar mű időlyne az mű
örömunc, mert koronanelkül vagyon
mar az mű feyunc, azért sükség hogy
süuijnkben mij kefseregyunc, mind
sintelen Istenec mij hitueli kőnyőre
gyunc.

Iay műnekunc mert meg bantot
tuc Istenünket, azért fogta mij süün
ket nagy kefserűség sőtet homal be

birulta mű semeljnket, vadac rokae
fiellel iaryac mű telekinket.

Bijzodal munc vagyon benned
felséges Isten, mert meg maratz mind
öröcke dichőrségedben, ha győtreiunc
bünunc berént az mű restünkbe, azért
nem hatz el szakadnunc tölled lel-
künkben.

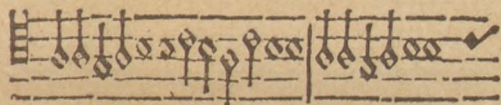
Mire vram mind ői őcke hogy el
hatz münket, ily sokaijg kesserűség-
gel busult lelkünk, kérunc téged
terich hozzad az mű süuinket, mert
nem nyeryuc naladnalkül üduességün-
ket.

Veddel rollunc kérunc téged na-
gy haragodat, es vijchjad meg mün-
kunc à mij napinkat, kegielmes Vristē
rarch meg az mű hazankat, dichürhes
sünc mind öröcke te sent haromsag.
Amen.

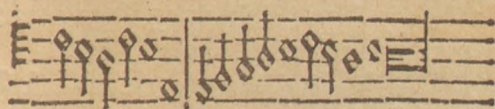
..

AZ HA.

AZ HARMON ISTEN-
 FELŐ FIFIAKROL KIC AZIGAZ
 hitnec vallasa miat az égő kö-
 mentzebe vetettenec delf-
 tentől megtartattanac. Dan. 3.

Illic emlékeznűnc regi Otörüenyről, Babilonia

nac az ő kirallyarol, es Istenec hatalmasaga
 rol.

Régi Otörüenyben Babilonia-
 ban, hol lakozic vala egy hatalmas ki-
 raly, kinec neue Nabugodonozer.

Kiralychinaltata Babiloniaban,
 az istia aranybol az egy magas agast
 felafata az egy bélyes mezőn.

Az Agafnac magafaga hatvan
singne vala, az ő felesége hat singnere
vala, kiraly akkor vyi vduart tetete.

Wyi vduarba be gyülenenec Babi-
loniañ vrak, kiraly az vraknac ő este
kialratya, meg hallyatoc hatalmas na-
gy vrac.

Mikor tú hallatec trombitalast si-
polast tú es az óraban mind térdre es-
setec es az agast térden imagyatorc.

Mert valaki az agast térden nem
imadgya es parancholatom ki meg v-
talangya be vetetem az egő kementzé-
ben.

Mikor hallananac trombitalast
sipolast ő kis az oraban, mind térdre es-
senec es az Agast térdē mind imadac.

De am ot valanac harom nemes
firfiac kic valanac sidofagnac ő nem
zetségeből kic az Agast nem imagy-
ac vala.

Az harom firfiakat neucken ne-
uezúc, az egyiknec Sijdrac masiknac
Mñfac neue, harmadiknac Abdena-
go neue.

Az v-

Az vrac ebt latac kiralynac be
mondac, hogy az háromfirfiac az A-
gast nem imadgyac, es vialyac kiraly
parancholattyar.

Kiraly az besédet mñuel hogy
meg halla, az három firfiakra igen
meg haraguec, ottan öket eleyben
vitete.

Kiraly ebt felele három firfiak-
nac, miért parancholatomat tú meg v-
raltatoc, hogy az Agast tú nem imad-
gyatoc.

Mert ha tú az Agast nem imadan-
gyatoc, es parancholatomatoc.

Azert parancholoc mostan entú-
nektec, mikortú hallatoc trombitalast
sipolast, terdre esuen az Agast imad-
gyatoc.

Mert ha tú az Agast nem imad-
gyatoc, es parancholatomat tú meg v-
rallyatoc, be vetetlec az égő kement-
ézbe,

Az három

Az harõ fírfiac mûholt hogy este
hallac, ezen képen õket akor felelénec
meg halgassad te felseges kiraly.

Nem illyc most te necked hogy
semmit felelelyünc, ime az nagy Isten
az kit mû imadunc, földet mennyet à
ki teremtere.

Meg szabadit minker az égõ ke-
mentzébõl, es meg szabadit mûnker ki-
raly kezedbõl azeit, az Agast bijnon
nem imadgyuc.

Kiraly halla ez beszédet rayta
meg bõsula, igen az õ süne kezde val
toznya, az fírfiakat am meg kõiõsítete

Parāchola hamar sagonal kiraly bu-
sulraban, hogy az nagy kementzet, i-
gen meg sütneyec, heiser inkab mint
annac elõtte.

Kiraly nac hogy hallac õ parā-
cholatyat, ottan az kementzet am i-
gen meg sütec, az fírfiakat kementzé-
be verec.

Az három fírfiakat kementzébe
kicvetec, az tüznec sebes langya õ-
ket mind

ket mind meg ölé, vgyan ottan az ke-
mentze előt.

Mert am az nagy tűz nec oly na-
gy langa vala, az kementzö felöt ne-
gyuen kilentz ling vala, kihez süyt va-
la, mind meg öli vala.

De Istennec anygala kementzébe
balla, es az tűzet kementzében am
ket fele üte, az tűz közöt lép helyet
tamafta.

Az három firfiakat anygal meg
örize, hogy az nagy tűz ö nekiec sem
mit nem arthata, ö hayokat es sem il-
lethete.

De ök hárman az tűz közöt fél-
lel iarnac vala, es nagy é nec boual az
Istent dichüric dichüretben, imeft mō
gyac vala.

Aldot legy te menybeli hatalmas
nagy Isten, dichüretes dichösséges te
bentféges neued, mű attyanknac haral-
mas Istene.

Igaz vagy Vristen minden dol-
gaijdban, minden chelekedetid hatal-

• A a mas 16

mas Isten, igaz minden vraijd neked,
igazakak.

Igaz neked Vr Isten az te itilered
mert az kiker velunc tettel tollad er-
demletuc, bijncknek nagy sokafaga
serent.

Vérkesitunc Vr Isten igen te elle-
ned, gonosul cheleketunc hogy el hat-
runc régedet, nem halgatuc paran-
cholatjdat.

Azert büntheez minker igaz itil-
lerből, bünckert attal ellenségunc
kezébe, kic miat mjj most haborgatta
tunc.

De kérunc Vr Isten az te bent ne-
uedet, ne veses el münket, az mü bijn-
ckert, adgyad nekunc irgalmasa-
godat.

Ne ronch meg Vr Isten te igirete-
det, kiker te igirel az mjj Atyainknac
Abrahamnac Isaknac es az Israelnec.

Kiker te igirel igjreted serent, ho-
gy meg sokalitod ő nemzetségeket,
mint az égnek bantalan chillagit.

Igen

Igen meg kevesettünk minden ne-
pec között, es meg alábratunc föld ke-
rekségében, kit benuedünk mi j hűne-
ijnk ferent.

Ninch Vristen közöttünk, semmi
fejedelmünk, ninch semmi vezerünk
es ninchē tanitunc, nints aldozat az te
kedued ferent.

Kiert erdemlenők irgalmasa-
godat, de chac fo hazkodunc Vristē te
hozzad, mi j bűvünk nec somorusaga-
ban.

Dűchiryic es aldunc tēgedet nagy
Isten ki meg szabadital hatalmas mar-
kabol, es az kegyetlen ijz nec nagy
kenyabol.

Dichiryetec az Istent teremtet
allatoc emberec es barmoc oktalana-
latoc, mert őreкке valo az ő irgalmas
saga.

Az kiraly est halla kezde chudal-
kozni, ottan am fel kele kiraly beki-
ből, az bot mondgya kiraly nagy v-
raknac.

A a 3 Tij meg

Tij meg halgatsatoc hatalmas na-
gy vrac, nemde az három firfiakat köt-
döstereme meg, kötödteruen az tñz-
ben veretem.

De am mostan szabadon kement-
tzeben iarnac, es nagy é nec foual az
Istent dichuric, az onnal öket meg sa-
badithattya

Az kiraly elö mene kementze e-
leyben, es az firfiakat kementzéből ki-
hiua, kementzéből harman ki iduenec

Az kiralynac solgañ am meg kér-
nyüközec az háromfirfiakat es igen
chudallyac, hogy az tñz nekiec nem
atrhatot volna.

Kiraly lata öket amel almekodec
almekodafaban imebt mongya vala,
aldot legyen Istenek nec Istene.

Sijdrak Misak es Abdenagonac
Istene, ki meg szabadittya mind az ö
solgañt az kie bijnac ö Istenségében

Azert hagyom parancholom az
en orszagomban, hogy valakie nem
tisbetel

tísteleneyec auagy karomlanyac, ha-
rom firfiaknac haralmas Istener.

Minden nemzetségéuel az meg
öleresec, minden magzattyaual az es
elvestresec, es az ő haza vduarbol ki
keressec.

Mert ninchen idő Isten egben es
az földön, hogy ki meg sabadit em-
bert síjkségében, mint az három firfi-
aknac Istene.

Az kiraly az firfiakat meg ayan
dekoza, tíster orszagabā ő nekies orsa-
feiedelemmől vranna valasza.

Est az Isten nekünc régen meg i-
ratta Daniel Propheta ez kepen meg
ira, ő könyuenece harmadic resében.

Hogy valakie bijznac ő Istense-
gében, hozzafohazkodnac nyomoru-
sagokban, es folammiac irgalmassa-
gahoz.

Azokat meg menti liaborusagok
bol, mint az három firfiakat Babilo-
niaban, es az égökementzeiől meg
mente.

De kie & ellene baluani imadand-
nac, emberi erőben remenségeket kie
veric, azokat elvevü mint az kiralt
elveste.

Vegyerec esetekben kiraly vesse-
delmet, mint az Isten őtet akor meg
gyalazam mert őtet baromna valosí-
tata.

Emberi nyaiasagabol őtet el ki ve-
te, vadakal barmokal kiraly lakic va-
la, mint az ő kőr benat esic vala.

Propheta mondasza am feyere tő
lőc, hogy valakic Isten ellen baluani
imadandnac, hasonlatosoc baluanyok
hoz lesnec.

Azert vallyuc keresettyenec az
haralmas Istent, baluan imada stol for-
tig el sagadgyunc, holtunc vran ho-
gy Istennel leggyunc.

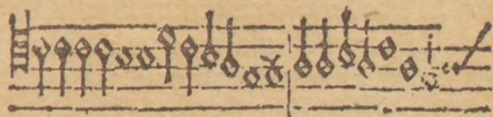
Est az bent irasbol az ki forditor
ta, az & neuet ielenteni az meg nem a-
karta, dichüretit mert Istennec atia.

Amen.

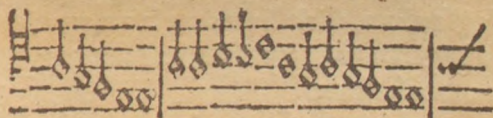
..

AZ IS.

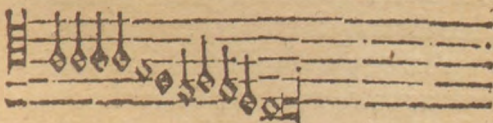
AZ ISTEN FELŐ SV
S ANNA ASZSZONNAC HIS-
torialia. Daniel. 13.

Daniel est iria minden meghalgassa, egy sído

leantrol kúnc iamborsaga, chudalatos vala

minden iamborsaga, es Istenmel vala tellyesbia
zodalma.

Kúnc

Könec à viragnac à sepsépsé-
rdl, neuet astac vala ő ékességéről, es
az liliomnac sepfeyérségéről, Susannac
mondgyac ő keresneueről.

Elkias leanya az Susanna vala, ki
nec ő süksege chudalatos vala, Mo-
ses törvényében tanitator vala, Attya
ual Annyaual Isten felő vala.

Lakic vala akkor Babiloniaban,
az iambor Iohakhim oly nagy gaz-
dagfagban, dichüeres vala az egy i-
galsagban, es nagy tökellates az nagy
iamborfagban.

Ioakhim Susannat igen meg ked-
uele, igaz hazasagra őtet meg berete,
őrec feleségével maganac gyürece,
Isten törvényében ő hozzaya viue.

Az egy gyümölch kérte Ioak-
himnac vala, mely az ő hazához ra-
gaszator vala, minden sido netec hoz-
za gyülnec vala, mert ez az többinel
dichüeresb vala.

Azon ebrendőben akor valastra-
nac, ket ven embereket ő fő birayok-
nac, hosi-

mac, hofſu vⁿ fakaloc mint az kech
ke baknac, alnac ōelmeyec mint az
ag farkafnac,

Stol ott az Vriften az vⁿ embe-
rekről, mert el ki tamadot Babilonia-
bol, alnakſag hamifſag az vⁿ ag bij-
raktul, kie lattatnac vala keſſegnec
peldayol.

Ezec Ioakhimhoz gyakran gyűl-
nec vala, es az ō hazanal béket ūnec
vala, mind az kőſség hozzayot id va
la, valakinec tőrue nye igye peri vala.

Mikoron im az del fel melegyűlt
volna, mind az egész kőſſeg haza me-
gyen vala, Sufanna ackoron el be me-
gyen vala, vranac kertében ala fel iar
vala.

Es az vⁿ emberek ōret lattyac va
la, naponkent be menni meg ſem le-
lic vala, à kerbe iarafat tükön nézic
vala, ōkcuansagara fel geryednec va-
la.

Minden errelmeket ott ōk hatra
vetec, es az ō ſemeket ōk ala figgef-

tec, hogy az menyorságot es Istent
nem neznec, igaz itülettől nem emle-
keznének.

Sijuekben mind ketten meg se-
bhetec vala, es ő szerelmekben fel ge-
riettec vala, de ők asit egymásnac nem
ielentic vala, kiki chyac süében tüzec
visel vala.

Mert ségyenlic vala egy másnac
mondani, ő keuanfagokat el ki ielen-
teni, chyac akarnac vala Susannaual
lenni, börgalmatosagal naponkene
őt larni.

Iertec mennyünc haza egy más-
nac mondanac, mert el iőt ideye az io
ebéd kornac, ketten ők egy mástul ak-
kort el valanac, titkon meg terének e-
gybe tanulnac.

Kezdeckérdeznic hogy mij oka
volna, nem régen mint ketten haza
mentec vala, es elmerlen egybe talál-
kozta volna, ott edgyic másiknac se-
mermet ki valla.

Ackort ők egy napot mind ket-
ten beró

zen szerzenec, mikort chyac egyedül
Susannat lelhetnec, vele meg keduek-
re edgyűt lehetnénc, ő sűp tűbűtsagat
meg sűplűsűtenec.

Mikort ot gyaznanac az megha-
gyot napon, az kerbe be mene Sufan-
na az napon, ket sűlgalo lean am vian-
na vagyon, akar meg feredni mert na-
gy hűsűg vagyon.

Ackort az űdűben senki ott nem
vala, de chyac az ket biro el reyte-
zec vala, Susanna sűpsűgűt titkon ne-
zic vala, de maga Susanna a sűt nem
tudgya vala.

Monda leaniűnac sűetűe hozzato-
c oly sűappant en nekem kiuel meg mos-
saroc, es az kert aűtayat erűssen zary-
toc, hozzam hamarűgal ki gyorsal-
kodgyatoc.

Mikor űk az aytot be sűegűsűec
volna, es űk az ayton el ki mentec vol-
na, az ket vűn emberec fel ramattac va-
la, hozza futamanac im e sűt mongyac
vala.

Ayto bezarulvati mij te hozzád
időtűnc, senkit mijnek nem lat chyac
mij magunc vagyunc, tégedet keuan-
tűnc tégedet beretűnc, engedgy azért ne
kűnc es mulas mij velűnc.

Hogy ha nem akarod ellened ta-
madunc, hamis tanusagor ellened mij
bolunc, hogy egy iffiat veled itt a ker-
be lattunc, azért leanyjdat tőled el ki-
kűlted.

Monda az Susanna nagy fohaz-
kodással, nekem nyaualyaí nac min-
denfelől halál, ha nektec engedec azis
örök halál, hogy ha nem engedec nem
futhator en el.

De sockal iob ennekem cheleke-
detemnelkül, emberec kezébe es nem
veteknelkül, hogy nem mint vétkez-
nem Isten sűne előt, mert semmi tjtoc
ninch ő semeij előtt.

Azert az Susanna fel sroual kial-
ta, az ket ven birois ellene kialta, az e-
gyic futamec az aytot meg nita, ber-
zet alnakfogat erőssen ki alta.

Mikoron

Mikoron a hazba az bolgac meg
hallac, kialtafra hamar kerbe rohana-
nac, esit ok vgy begyellije mit az birac
mondnac, mert abonyokhoz tobe ne
hallottac.

Holda kelue penig massod nap
ez vala, Ioakhim hazahoz az koz nep
gyult vala, az ker ven biro kis oda iut
tac vala, minden alnakfagal sijuec rak
ua vala.

Sufannat meg Sini ezec igyekez-
nec, azert ok mondanac az egesi kos-
segnec, hiuassatoc el be Elkiass leanyac
Ioakhimnac tarsat tudni az Sufannat.

Vranna küldenecc oly nagy ha-
marfagal, Sufanna be idue attyauual
annyanal, edes magz attyauual attyafi-
anual, es rokonfagual loc iobaraij
ual.

Az Sufanna penig igen gyenge
vala, piros sep ortzaja chudalatos va-
la, io attyafianj ot sirattyac vala, min-
den esmerdij kesserulije vala.

Ackort ortzaya be fedezue va-
la, de

la, de az hamis birac vgy keuannyac
vala, latni ő sépséget es meg elegend-
ni, azert parancholac ortzayat fel nit-
ni.

Az ket hamis biro ortan elfel ke-
le, ket kezeket v etec Susanna feyere,
Susanna nagy sirua menybe fel tekin-
re, mert Istenben valo minden bijzo-
dalma.

Az vén emberec ott est feleltec
vala, mikor mi à kerbe sellet iarunc
vala, ez asion à kerbe ackort be idt va-
la, ket solgalo leany chyac vtanna va-
la.

Leanyokual aytot hamar be zar-
lata, es à leanyokat tolle ki bochatta,
egy iffiu reyteg ből ő hozzaya iuta, pa-
raznafsag képpen velle vigadoza.

Az kert sirdokabol mijez dolgot
latoc, hozzayoc futamanc latuan al-
nokfagokac, paraznalkodnioc ő kee-
edgyür latoc, de az iffiu legent mi
meg nem fogharoc.

Mert neki nalunknal iob ereye
vala,

vala, az aytot fel űre ayton ki falada,
az afont meg fogoc nekűnc meg nem
monda, es meg nem telente az iffiu ki
volna.

Ezekről mij vagyunc az tanobi-
zonfag, őnektec meg hűe az egész so-
kassag, mint feyedelmeknec es fő bi-
rayoknac, Sufannat halarra ott mind
karhoztarac.

Sufanna Istenhez kialtuan este
monda, örök Isten ki vagy titkoknac
tudoya, es minden sűueknec vagy al-
talatoya, mindeneket te tuts elléb ho-
gy nem volna.

Te tudod Vristen hogy ez hamis
birac, hamis tanufsagot ellenem sola-
nac, ime kel meg halnom maga en nē
töttem mit ez hamis birac ellenem so-
lanac.

Isten le tekintte az nagy kialtafra,
Sufannat keduele őret meg halgara, es
mikoron imar viternéc hallarra, egy
kis gyermek lelket Isten fel indira

Az gyermeknec neve Daniel pro-
pheta,

phera, gyermek nagy fel sroual fel kial-
ta, monda en az igaz vertől vagy oc-
oly nagy tista, hatra ő reyaia à soc nép
fordula.

Monda az sokaság mit szólaz te
gyermec, felele ő nekicaluan ő közöt-
tőc, Israel fiaij lam bolondoc vattoc,
igazar itilni minnyaian sem tuttoc.

Mij legyen az igaz lam nem is-
meritec, Israel leanyat halni itiltetec,
az vy itilette azért meg teryetec, mert
hamis bebedet ez ellen szerzetec.

Azert hamarlagal ottan meg tē-
renec, monda nac az vénece ott az kis
gyermek nec, iduel uly közinkben ie-
Jench meg mindenekec, Isten neked at-
ta tistrit az vénség nec.

Monda ő nekie az gyermek Da-
niel, chyac egy mastol ő ket iuel vala-
stac, meg itilem ő ket igaz itiletel,
ott egy mastol ő ket el valastac.

Egyiket hiuata monda ő nekie, vi-
sa aggot ember gonos napon termet,
az te nagy bünejd mostele iöttenece
minden

minden alnakságid mostan kitéze-
cnek.

Hamis itéletet ebből itilés vala, az
artatlanokat nyomorgatod vala, és az
gonoszkokat el bocharod vala, maga
Isten monda artatlant meg ne ölly.

Mond meg azért hogy ha őket
egyűet latad, mi hoda sa alat beűeleni
latad, monda az vén biro meg mon-
dó mert lattam, az eni nyues sa alat bi-
zony őket lattam.

Haluan az Daniel neki est felele,
igazan hazudalà te vén seűedre, ime
az Istenec angyala ki vette, melly
sentēciaual réged vágyion kete.

Daniel ackoron est el ki vitete,
malikat hiuata monda őnekie Kana-
ānac magyua poganoknac vere, min-
den alnaksagnac kur feye őruēnye.

Ortzanac sēpsēge lam meg chyaű
régedet, es el fordította kéuan sag sű-
uedet, az sēp leanyokual est resűtec
vala, es ők felelmesen nektec sűolnac
vala.

Judanac leánya eszt nem szenved-
heri, sijn gonolsagtokat el nem viselhe-
ti, mond meg azért őket melly fa alatt
látad, ottan a sít felele tölgy fa alatt lát-
tam.

Haluan az Daniel neki eszt felele,
igazan hazudal tes tennen feyedre, i-
me az Istenec angyala kezében, egy
eles tör kiuel tüteket vagyion kette.

Ímind az egész kösség fel kialta,
monda az örök Istenec menyben le-
gyen hala, ő benne bñzokat ki meg sa-
badittya, halaltol patuartol őket orat
mazza.

Az ket emberre ott az nep tama-
da, mert Daniel őket ám meg gyöste
vala, őn őn sauoac által ám meg gyöste
vala, hogy ők hamis tanot kettē voltac
vala.

Mint kiuannya vala hogy ők el-
veszre nec, a segén Sufannat ők is el vesz-
re nec, Moyses törvényeben mind ket
tőt meg ölek, alnaksagoc ferént mert
ők eszt erdemlec.

Elkias

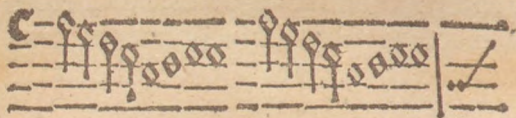
Elkias akkoron ő felelésegeuel, es az Ioackimmel Susanna feyeuel, atyafiañual es ismerijöuel, Istét magasztalac nagy dichüreteckel.

Akkoron Istenben ök mind örülenecc, Susānānac vigan ök mind örüēdenec, hogy semi béplöben ötet nem erhetec, aratlannac lélec halaltol mentetec.

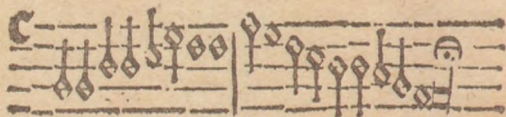
Est az nagy Vrifesten nekünc megírata, hogy ő az igazat soha el nē hadgya, ő benne bíjzoknac meg szabadlytoya, minden sükségeben öket otalmazza.

Daniel Propheta régen megírta, es az Bibliabol magyarul fordita, az Bathizi Andras ő betegségében, ezer ött száz Negyuen es egy Estendőben,

AZ BABILONIABELI
BEEL ES SARKANY BALVA-
ny Istenekid valo His-
toria. Daniel. 14.

Regen ez vala O törvényben, Babilonianac or

szágban, mint meg írta Daniel Propheta ő kö-
nyvenec tízzen negyedic részében.

Vala egy baluany Babiloniaban,
melly baluannac Bel vala nueve, kit az
országban valo népec tisztelnece vala es
imadnac vala.

Az kira.

Az kiraly es baluanyt imad vala,
melly baluannac érelére italara, mind
naponkent kit meg mondonc kőlt-
nec vala.

Gabonat tizenket köblöt iuhot
negyuent adnac vala, hot hurdo bort
minden naponkent, kit az baluany
meg emest vala.

Lakic vala az Daniel az kiraly-
nac, Babiloniaba ki imadgya vala, az
mennyeij Istent földnec ő időmő-
sjet.

Stola az kiraly Danielnec miere
az bel Istent re nem imadod, Daniel
monda az kiralynac, meg halgassad
felséges kiraly.

En nem imadoc baluanyokat, ki-
ket emberec chinaltanac de imadom
az élő Istent ki terdmeté az egőt es földet.

Monda az kiraly Danielnec, nem
de az Bel Isten nem élő Isten, a vagy
nem latod semeijddel hogy napon-
kent mint ésic isic.

Mosolyoduan monda az Daniel,
ne tevelyög felségös kiraly, mert az
baluany az kir te imadtz belöl sarbol
kiüöl ertzöl chinalt.

Es ez soha nem ört sem ört, ezön
az kiraly meg haraguetec, be gyütere az
Bel papyant, az kic sam berent hetue-
nön valanac.

Szola az kiraly a papoknac, ha tü
ennec meg nem modgyatoc, ki ési
meg az eledelt, az Bel egye meg Da-
niel meg hal mert karomlast tört.

Szola Daniel az kiralynac mikent
mondod batoron vgy legyön, az ki-
raly bemene Daniel Bel Istennec &
templomaban.

Szolanac az papoc az kiralynac,
meg halgalsad felségös kiraly, mü
mind ki megyünc az templombol,
berzeld be te az eledelt.

Vond be az templomnac aytaj-
at pechetöld meg pechetöddel, ha az
eledelt Bel meg nem ötte, mind feyen-
kent ottan meg hallyunc.

Ha touab-

Ha továbbá az eledelt az Bel Isten elköltötte, Daniel es ottan meg hallyon mij ellenijne illy hamissasgot.

Papoc bijznac vala alnaksagokban, mert az templomon áll aytonjoc vala, hogy kin eiel be mennec vala, az eledelt meg ésic vala.

Az templombol ki mennec az templom aytajjat el be vonac, az kiraly nac gyürüueuel az templom aytajjat meg pechettlec.

Eyel az papoc fokasoc serent az templomban be menénc gyerme köckel feleségöckel, az eledelt meg euec iuac.

Holual az kiraly Daniellel a templomhoz ha ment vala, kiraly lata az pechetöt hogy az keppen volna, a templomot meg nijta.

El be rekenre az asralra nagy kitalassal imest mondgya vala, nagy Isten vagy te Bel Isten es ninch nalad temmi hamissag.

Daniel

Daniel az kiralt meg tartoztara,
hogy az templomba be ne menne az
nyomdokokat az kiralynac az hamu
ban mutatata.

Daniel kérde az kiralt mit latna,
Sola az kiraly lab nyomdokot latoc,
kiket en vélde firfiaknac asonyoknac
gyermekökneec lennie.

A kiraly igen meg haraguec a pa-
pokat mind meg fogata, az áll aytot
az papoc megvallac, a kin eiel be men-
nec vala.

Kiraly az papokat mind meg ö-
lete, es az baluant Danielneç ada, kit
Daniel mind el ronta, templomat es
többöl ki töre.

Annac vtanna valo üdőben vala,
sarkany Babiloniaba, kit az köz nep
es az kiraly imad vala es tisztel vala.

Sola az kiraly Danielneec imar
nem mondod te Daniel, hogy az sar-
kan nem élő Isten, azért hagyom ima-
gyad ötet.

Sola Daniel az kiralynac, en ima-
dom az

halat, nagy setét torkába hogy Ionast
be nyelne, kinec lón gyomraban ha-
rom eyel nappal, Istenhez kialta im-
est mondgya vala.

Nagy veszedelmemből pokolnac
gyomrabol, te hozzad ki altoc felsé-
ges Vristen, es te meg halgassad en i-
madzagomat, mikort vonakoduan
est gondolom vala.

Be vetél engömet tenger melségé
be, meg kórnye közénc engömet na-
gy vizec, es à te örüenyd hatalmas ha-
baid reyam borulanac, es el merite-
nec.

En el vetör vagyoc te sörmeyd e-
lött, valyon mikor megyöc Vristen e-
lödbe, meg kórnyekeztenec engömet
nagy vizec, tengeröc mélségöc fey-
emre burultac.

Nagy magas hegyeknec alaiá vet-
tettem, földnec saraiaual el be rekez-
tettem, emelly fel engemet en Vram
Istenem, tarts meg életömet è vesöde-
lemtöl.

Ec Mikor

Mikor en lelkömbe é képen győ-
trődnem, rolad emléközem kegyel-
mes Istenem, hogy te meg halgassad
en könyörgésemet, kiert neked adoc
nagy halat diódcke.

Isten paranchola imi à nagy Cet
hálnac, ottan ki okada Ionast à száraz-
ra, kezde dichürnie Istent magassag-
ba, nagy halakat ada szabadulásaért.

Szóla az Vristen masodszor Ionas-
nac, kely fel Iona mennyel az nagy
Niniuebe, hirdessed közöttec az en
besédemet à mit neköd bolloc nekióc
meg mongyda.

Engede à Ionas Isten besédénec,
fel kele el mene à nagy Niniuében, à
Niniue vala oly igen nagy varos, mel-
lyed harmad napig ember el iarhatna.

Kezde be menye Ionas à varos-
ba, hogy egy napi menés földet be-
ment volna, fel ki alta monda meg ne-
gyuen nap vagyon, es ha meg nem tér-
tóc Niniue el süllyed.

Az Niniuebeli sirfiac meg hal-
lac, hy-

Iac, hynec az Istenbe bõjrtõt hirdete-
nec, gijazban õltezénec mind õreg
mind küsded à kiralyhoz iuta Isten-
nec igeye.

A kiraly fel kele kiraly bekiból,
el hanya ruhajat gyazba bé õltõzecz, à
hamuban üle el fel ki altata, à felségcs
kiraly est ki altattattya.

Emberõc es barmoc oktalan alla-
toc, semmit ne egyenec vizet se igya-
nac, gyazban õltõzzenec emberõc es
barmoc, à nagy Vristenhez erõssen
kialchunc.

Es minden meg teryen õ gonosf
vtarol, ki ki mind el hadgya az õ ál-
nokságát, Isten meg bochattya az mif
bijnenker, hogy ha nem harakstic
munket es nem vest el.

Lata az Vristen õ hitõk gyümõl
chet, mert am meg tõrénc õ gonosf v-
tokrol, raytoc kõnyõrüle õker el nem
veste, es õ varosokat es õ el sem sül-
lyestte.

Jonas meg busula es el keserõdec,
E e z ezõn

ezön haragouec könyörgeni kezd,
nemde ébebedőt vram mondom va-
lec, mikor enis valéc még az en földé-
be.

Azert en akarec a tengerre futni,
mert iol tudom valéc hogy meg kegy-
yelmeznel irgalmas Isten vagy es na-
gy törhető vagy, meg bochatod nekic
ő alnokságokat.

Azert kérlec veddel most az en
Ielkőmet, mert en életőmmel halalom
iob nekem, S:ola az Vristen Ionas nac
est monda, alytode Ionas igazan ha-
ragból.

Ionas el ki mene Niniue város-
bol, nap keletről üle artza! a városra,
szerző egy arnyéc helt hol üldögel va-
la, nézi vala hogy ha a város el sülly-
ed,

S:örze az Vristen egy folyo bo-
rostiant, fel folia Ionas nac ő feye földé-
be, hogy ő arnyekaua! neki arnyekoz
na, őtet otalmazna mert meg busult
vala.

Örűle

Orüle a Ionas a kis arnyeknac,
Börze haynal koron Isten holual kel-
ue, egy kis ferget ki a Borostiant meg
ragya, ottan meg hiruada arnyeka el
bomla.

Az nap fel tamada Isten paran-
chola, meleg szél indula es hevség ta-
mada, Ionasnac a feyét a nap süti vala,
veryetezic vala igen busult vala.

Kéri az Vristent hogy őt meg hal-
gatna, monda iob neköm holtom ho-
gy nem eltöm, monda az Vristen a-
lytode Ionas, hogy ha Borostianert i-
gazan haragsol.

Felele ott Ionas a nagy Vristen-
nec, igazan haragsom en mind hala-
liglan, monda az Vristen bánod a Bo-
rostiant, kire munkad nem volt te sem
ültetted volr.

Egy éycl el fel nött mason im el-
ves őt, ezön te bankodol nem a nagy
varason, miért nem engednéc enis ez
varosnac, melybe szaz husz ezer ember
nel több vagyon.

Ec;

Ezket

ezön haragouec könyörgeni kezdé,
nemde ébebedőt vram mondom va-
léc, mikor enis valéc még az en földé-
be.

Azert en akarec à tengerre futni,
mert iol tudom valéc hogy meg keg-
yelmeznél irgalmas lsten vagy es na-
gy törhetõ vagy, meg bochatod nekic
õ alnoksagokat.

Azert kérlec veddel most az en
lelkõmet, mert en életõmmel halalom
iob nekem, S:ola az Vrsten Ionas nac
est monda, alytode Ionas igazan ha-
ragbol.

Ionas el ki mene Ninive város-
bol, nap keletrõl üle artzal à városra,
szerzõ egy arnyéc helt hol üldõgel va-
la, nézi vala hogy ha à város el sülly-
ed,

S:örze az Vrsten egy folyo bo-
rostiant, fel folia Ionas nac õ feye földé-
be, hogy õ arnyekaua! neki arnyekoz
na, õtet otalmazna mert meg busult
vala.

Örüle

O, ūle à Ionas à kis arnyeknac,
ſörze haynal koron Iſten holual kel-
ue, egy kis ferget ki a Boroftiant meg
ragya, ottan meg hiruada arnyekca el
bomla.

Az nap fel tamada Iſten paran-
chola, meleg ſél indula es hevség ta-
mada, Ionasnac à feyét à nap ſüri vala,
veryetezic vala igen buſult vala.

Kéri az Vriltent hogy őt meg hal-
gatna, monda iob neköm holtom ho-
gy nem eltöm, monda az Vriltent a-
lytode Ionas, hogy ha Boroftiantert i-
gazan haragſol.

Felele ott Ionas à nagy Vriltent-
nec, igazan haragſom en mind hala-
liglan, monda az Vriltent bánod à Bo-
roftiant, kire munkad nem volt te ſem
ültetted volt.

Egy éyel el fel nött maſon im el-
vel őt, ezön te bankodol nem à nagy
varafon, miért nem engednéc enis ez
varofnac, mely bē ſaz huſ ezer ember
nel tőb vagyon.

Ec; Ezeket

Ezeket az Isten nekünk meg irat-
ta, nagy irgalmas voltat ebben aian-
lotta, meg tert bűneſőket hozzaia fo-
gadgya, chyac a bűnt valoba ki ki
mind el hadgya.

Jonas nagy ſent vala de nagy bű-
nős vala, mert a nagy Iſtennec enge-
detlenvala, es teremtyére ő haragſie
vala, hogy a bűnőſőknecc meg kegyel-
mez vala.

Ezzel meg ielönte a hatalmas Iſ-
ten, az ember melly gyarlo es melly
engedetlen, hogy ſenki ne bűzzec ön-
nön ſentségében, mert ha moſtan iam
bor lehet még hitetlen.

Jonast az Vrſten a bűnert meg
vere, mert nem veſi vala Iſtennec be-
ſédet, azért mi holgaffuc Iſtennec i-
geyét, mert ha meg verengyűc erthyűc
büntetését.

A tenger feneken Jonast meg hal-
gata, es meg ſabadita nekünk peldat
ada, hogy miyes kialchunc nyomoru-
ſagunk.

ragunkba, münket es meg halgat mert
sánaba.

Niniue varosat az Isten meg tar-
ta, hittel iamborsaggal mert ő hozzá
hayla, ha mñes hijendunc à Christus-
ba, ő nagy hatalmaban meg tart miñ
hazankba.

Est Bathizi Andras szerzötte é-
nekben, à keresztényenekert ő nagy berel
mében, ezör ött saz negyuen es egy
estrendöben, kiböl dichürtessec à men
nyi Isten. .?.

AZ ISTENFELŐ ELE

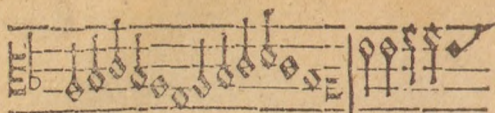
AZAR PAPROL ES AZ KEG-
yetlen antiockus kiraly
rol valo Historia.

2. Machab. 6.

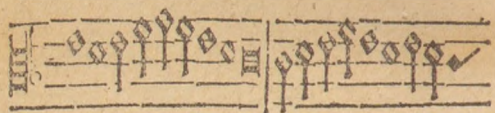
.?. .?.

.?.

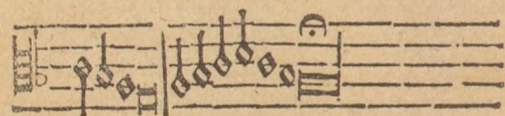
Regen

Regen O töruchyben vala Ierufalemben, egy ha

talm as kiraly o nagy keuelségben, hogy ki az

sidokat mind öletij vala o nagy kemenségében.

Az kiraly nac neue az Anthiok-
hus kiraly, kit ki űze egyiptombol fa-
raho kiraly, ki Ierufalemet igen el
puszita, pogan kegyetlen kiraly.

Sokbor

Sokszor az sidokat szeretue kéri va-
la, baluany imadatra ő kénseriti vala,
es az pogan hitre őket inti vala, es ő-
rdleti vala.

Az sidoc törvények nec lam az el-
lene vala, Antiokhus kiraly esztis lat-
tya vala, hogy ők minden kenra es ke-
gyetlenségre őrdmest mennece vala.

Antiokhus kiraly mikor űlne se-
kiben, az sidokat inte feyenkent eley-
ben, hogy őkis élnénec az pogan tör-
vényben, es az ő életiben.

Mikoron a sidoc áldozatot tenné
nec, az áldozat közbe disno hust szer-
zenec, es meg fenyegette hogy azzal
élnénec, mind disno hust ennénec.

Egy ieles bölch ember a sidoc kö-
zet vala, es az iras tudo papoc nemze-
ti vala, regi ember vala igen iambor
vala, Eleazar pap vala.

Egész sidosagban esmeretes vala,
azert Antiokhus elő hiuatra vala, az
ő életére ő Eleazar nac, nagy tanachot
ád vala.

Kérlec Eleazar fogad meg beszedemet, hogy ha ez világban akarod te élned, es te semi képpen meg ne tarts magadat, disno hustol étedet,

Mert meg vagyon iruan az bölchnec ő könyucben, semi valogatast ne tegyunc az ételben, mert embercc vagyunc es az Istennec azzal lesűnc kedűnc kedűeben.

Nagy ektelen dolog ember töruent szerzened, es à termésetet teneked meg tagadnod, az Istennec ellen az ő életregben, mas keppen az rendelni.

Azert vesdel idlled az nagy balgaragsagot, inkab vegyed elő emberi okofsagot, kérlec meg ne viald Istennec mint attac nekűnc az szabadfagot.

Hogy ha hitőd ellen asit te bűnec tartandod, à te Istennec ő haragyat latod, melly erős sag serent euel most meg bantod, haragyat el mulatod.

Eleazar halla az kiralynac asit monda, ez tanachot kiraly vallon neked ki ada, hogy te az lidokat regi töruegyeből, mar el szakabtanad.

Az mŷj tŷruenyeket soha meg nē
vtalyuc, es mŷj az egy Istent soha ha-
tra sem hagyuc, az melly tŷruent ne-
kŷnc Moŷes által adot mind ŷrŷcke
asit valluc.

Semi amaniert tŷlle el ne szakad-
gyunc, ezŷstert aranyert mŷj egyebec
nem vallunc, felelmekert kinokert az
mŷj Istenŷnket, chyac meg sem kel ta-
gadnunc.

Az mŷj eleijnkrŷl a tŷrueny rey-
anc ŷallot, kit a Moŷes által Isten mŷj
nekŷnc adot, senki mŷj kozzŷllŷnc itt
a ŷidosagban mēg ebbŷl ki nem allor.

Nem illyc en nekem igy aldoza-
tot tennem, az a ldozas kŷzben es diŷŷ
no hull ŷerzenem, ez vndoc allatod
nem hogy en meg ennem, sem akarŷ
illetnem.

Az tŷj irastokat az mŷjenc ŷidal-
mazza, az tŷj tŷruenyteker es minden
ben gyalazza, minden ŷokastokat es
rehelyesteker mindenben karhoŷtat-
tya.

Az pogánoc fioktat nagy foc Isten imadni, az arnyec vilagon mindent eleyg keuanny, az ember halando ez vilag iotul tuga el kel szakadni

Atyamnac törueytr kel olly igen őrijnem, az en Istenem nec parancholatit félnem semi félelemert semi adomanyert egyebet nē kel hinnem.

Ha mit akaršitened te en velem ašit tegyed, ihon az en testem akar vgyan meg egyed, az en halalomnac à te Istenedtől bator irde mit vgyed.

Te keuelységedben latom fel fuualkottal, à te Istened nec ereyben vgy bízatal, es az egy Isten nec valatot népere, im te elő allattal.

Kegyetlenségedben sememet ki tollyassad, minden tagaymat borot uackal hasogassad, minden tetememet minden inyamat, Izről Izre sagassad.

Az en Istenem nec az ő nagy se relmeyert, azokat bekéuel el benuedem kedueyert, Abrahám Isak nac régi bent atyknac az ő igijretekert.

Elfel fuhazkotec Eleazar. Istenhez, ragabkotec ackor Istenec törue nyehez, mert soha nem hayla holtig Eleazar, pogan kiraly hjjtire.

Fel boual est monda oh Istenec törue nye, te vagy en lelkem nec bator sagos edinye, bantalan Istenec nagy irgalmassaga, mint tēger nec főuenye.

Vénsége meg téged tisttan meg tartotatac, hogy te bolch löttel azért meg aldottalac, semmi adomanyert semmi felelemert en meg sem tagat talac.

Kiert örök Isten en velem oly iot regyen, az en atyaijmnac seregében ő vigyen, sijné eleyben az nagy kinos vran, az en lelkem fel vigye.

Te kegyerlen kiraly latom akara todar, ki nem illetnie az te kiraly sago dat, es nem néb nec az ektelen dolgoc, az te kiraly sago dra.

Mondanad meg nekem ellened mit vitettem, auagy néped közdi mi gonost chelekettem, kiert en tetölled

Ff; pogan

pogan feyedelem, ezeket erdemlet-
tem.

Az kiraly est halla haragra indul
tatec, egy kegyetlen hobert elő huiar-
tata, Antiokhus előt lam az Eleazar,
mezitelen verkezec.

Eleazar kiraly erősien kötöste-
re, ostorockal öter igen meg verettete,
kegyetlen kinockal az artatlan em-
bert, Antiokhus illete.

Igen kemen vala Eleazar hijtébē,
Isten akarattya kent nem erez testē-
ben, minden kenia neki alom képpen
esic, nem haborong s ijueben.

Verenec hullasat mindenec laty-
ac vala, tagya szakadasat nagy sokan
nézic vala, de az ő hijtēben tekölletes
vala, igen chudallya vala.

Az kennac nagy voltat allomma
nem senuedhete, erötelen testet lam a
földre le cyte, azon halat aduan ő az
egy Istenec nagy hyvséget ielente.

Egy a hoherec közöt ki közalbē
ál vala, nagy heyvségét eucl kiraly nac
mutat

mutat vala, Eleazar torkat meg nyo-
modgya vala, igen tapogya vala.

Antiokhus őtet igen kéri vala,
hogy az pogan hűtre ő mellyec hayla
na, dióno hufsal ilue ha a őt nem ten-
nye, igen hamar meg halna.

Siola Eleazar mind az sídoc képé
ben, Istenec törueyert igen tartom
sijuemben, vranam valoknac gonos
peldat adni, nem akaroc eltemben.

Az én kijnaíjmnac kiraly vegit
erheted, azeit az Istenec rayta nagy
itileti, véghetetlen kijnnal az Antiok-
husnac Isten est megfizeti.

Nagy búdds allatot orraíjban úte
nec, az Eleazarnac nagy semet tete
nec, a segén martíjrnac nagyob kegy-
etlen kijnt, oly nagy hamar berzer ec.

A senben beverec ott imatkozie
vala, ő segítségére chyac Istent híja va
la, kiról Eleazar immar iduelséget az
kenbanvarya vala.

Ime en le vetem a senben az en tes-
tem, tarch meg ne peijdet legy irgal-
mas en

mas en nekem, népejđ vétkeijert kér
lec őrec Isten, az kennal bűntes enge-
met.

Az so beššéd közben am meg i-
ge meg hala, az kiraly haragya aual
semmit nem sola, am fel fuhazkodec
agen meg haraguec, oly igen meg in-
dula.

Az Eleazarnachet gyermeki va-
lanac, ebesec valanac igen sepec vala-
nac, hogy kic egymas vran antiokhus
niat nagy kinnal meg hallanac.

Salmana neue az gyermekek any-
anac, Makabeus neue vala az első
fianac, Abet Makir Akaz Aret lu-
das Jakob neuec het fianac.

Eleybe kiraly mind az hetet hiua-
ta, az edgyic előite az többit meg al-
latta, Antiokhus kiraly ott az gyerme-
keket, erősen meg rongala.

Entűreket kérlec en feretű fiajtm
minden iora inlec legyeterc en gyer-
mekim, az mit nektec mondoc a bi se-
retue mondom, secretec chomotaym.

Step

Siep semellyec vattoc es nagy
Sép Abrazattouac, az en törüenyemet
tj meg ne vtallyatoc, nagy bi odal-
mokat en tijnekiec adoc, Istenemet
vallyatoc.

Az tj törüenteket mar seminec
tegyetec, az en törüenyemet semire ne
vegyetec, itt az sidosagban beretõ fia-
ijn, neuemet visellyetec.

Mert ha tj ennekem somat nem
fogadgyatoc, az en Istenemet es ha tj
nem vallyatoc, reyatoc iduendõ kijn-
tol magatokat, soha nem õhattyatoc.

Külömb külömc kijnzo berbamo-
kat hozatoc, ahöz hoherokat nagy so-
kakarallatoc, az iffiakat igyen iege-
ri vala, azzal retrenti vala.

Antiokhus õket igen meg fenye-
gete, az õ akarattyat õnekic meg ielen-
te, kegyetlen kinockal igen meg iy-
este, vegre megis õlete.

Istennec keduében az gyermekec
valanac, Istennec malastya igen vala

Gg õnaloc,

ő na loc, ő k az pogā törüent igen meg
vtalac, az Istenhez haylanac.

Az kegyetlenségtől ő k semmit
nem felene c, mert az egy Isten nec be-
retetiben lő nec, sanyarólsagatol az
kegyetlen kijnnac, ő k meg sem yede-
nec.

Az nagy Vr istennec orsagaban
mené nec, nagy peldat hagyana c ő k a
kereštyének nec, hogy mi is ez kepen
az kereštyen hijt nec otalmazoi j len-
nenc.

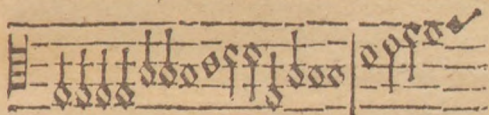
Nem régen kő ltő ttec ezeket be
éne gben, Vr sű letése vran ennij este n
dő ben, mikoron irnanac az ezer ő t
szazban, es negyuen hat este ndeben.

Finis.

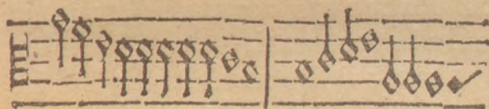
••

De Ma-

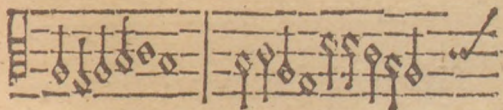
DE MALEDICTIO-
nibus. Deut. .28

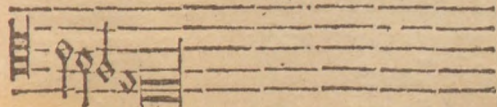
Rettenetes ez vilagnac mostan minden dolga.

chudalatos nagy valfaga es hatalmassaga nem

fog rayta az Istennek semmi igazsaga, sem ha-

ragya sem chapasa sem irgalmassaga.

G g 2

Az

Az Vrifesten meg ielente minden akarattyat, hűr deteti sient igeyet nagy irgalmassagat, az bűn ellen nagy haragyat rettenetes atkyat, nem akarya ez vilagnac öröc karhozattyat.

De nem erti a snt ez vilag io neuen sem vesi, meg ielentet akarattyat chac semije tesi, az Istennec io tanachati in kab bűnben eyti, iora intö sient igijet bosszu keppen vesi.

Imest irya sient Moyses ötödik könyuében, ő könyuénec huszon nyolczad io nemes rendében, ved esedben ki nem fejed Istent beszédében, mi kint leszen a te dolgod minden életedben.

Ha vradnac Istened nec sauat nem fogadod, mit neked mond es parancsol ha meg nem tartandod, read solnac rettenetes veszedelmes atkoc, im meg mondom azon kerlec hogy meg halgassatoc.

Atkozot les az varosbā atkozot a mezőben, itt az atoc az mit hűr deterts meg

erts meg ved esiedben, hogy vradnac
Istenedec nem lesz ez kedueben, io se
renched elo mented ne lesz eletedben.

Arkozot leszen a te churod mindē
maradekod, arkozot leszen te gyerme-
kid mind fiad leanyod, arkozot leszē a
te chyordad minden nemu barmod,
arkozot leszen az siros föld nē ad sem
mi hasznot.

Arkozot lesz ahol iarsz kelsz min-
den eletedben, meg nyomorit az Vr-
Isten teged nagy inségben, arkozot le-
szen minden dolgod chelekedésedben,
meg nemel veszt az Vristen nagy hi-
tetlenségben.

Reyad bochat nagy dög halalt
hogy meg eméltesszel, igen meg ver na-
gy sükséggel, minden betegséggel na-
gy hevséggel hidegséggel es nagy dö-
göséggel, nagy a allal es rogyauul ho-
gy kesergetteszel.

Ehrtze valic feyed felet a szép fé-
nyeséses egg, vassa valic talpad alatt
az nagy io siros föld, port harmatot

abſu hammut éſic az abſu föld, meg
repedez vgy panafol reyad az abſom-
yuföld.

Ad az Iſten ellenſegnec tégedet
kezében, el ozlatol minden féle ſoc or-
ſag ſegiben, az vadaknac madarak-
nac te eſel kőrmögben, es nem leſen
te teſtedről ki őket el űzze.

Egyiptomnac fekellyeuel meg
ver Iſten téged, vndoc varral vijzke-
teggel az tijnnen teſtedet, ne nyughaf-
ſal es ne lellyed ſohult te helyyedet, ſé
mi oruos ne haſnallyon őröcke te ne-
ked.

Nagy vakſaggal bolondſaggal
meg veryen az Iſten, keheſkedgyel es
elmédben ſünetlen meg retteny, vgy
rapogas az dél ſijnben mint vac az
főtidben, nyomorult légy boſſut ſen-
uegy te minden űddődben.

Feleſséget ha hozandaz mas hal-
lyon ő velle, mikor hazat chinalādaz
ne lakhaffal benne, ſőlőt űltecz de te
te mit be ne ſürhes benne, te őkrődet
ele vagyac ne cheſſel benne **Te**

Te gyermekid bemed latuan po-
gan kezben es nec, sijned sijned ott el
hijruad nagy banatban, les nec, ellen-
ség nec ő kezében te iuhayd es nec, te
marhaddal es munkaddal idegenec űl
nec.

Vissen Isten mind vraftol idegen
nép közzé, te ott solgals fanac kő nec
idegen Isten nec, ves bet les bet minden
népec tőlled példat ves nec, chyufsag
lebez minden népec tégedet meuet nec

Te a földben nagy sokat vetz kün
hasnod el ves et, meit a saskac meg em
estie kit nehezen benuetz, földöt űl tetz
meg kapalod nagy erőfen mijuels, a
boraban nem ihatol chyac fergeket
töltez.

Gyümölch fadijt Gabonadat ro-
gya meg emesti, olaij fadnac ő siria-
ual nem kezdez meg hijzni, fiajjdal
leanyijddal nem foks nyayaskodni,
mert foksagban mind vitet nec kezd-
nec rabba lenni.

Idegen nép orsagodban nyakad-
ra űl

ra űl neked, tisztelessége nagyobb legyen
hogy nem mint te neked, legyen
lébez az idegen ád kölkhen te neked,
ő idő lehen te fark lébez paranchol te
neked.

Ad az Isten szolgálatra ellenség
kezében, annac szolgálz ehen somján
meztelenségben, vereséggel meg tör
téged á te erkölchődben, ott sanyar-
gat az fogfagban, teged nagy sükség
ben.

Messze földről az Vrístenhoz te-
read népet, kinec nyelvet meg nem er-
ted nagy kegyetlen népet, ki nem te-
ssen tisztelességet öreg embereknek, meg
sem sanya veszedelmét az kis gyerme-
keknek.

Meg emesri te barmodnac á nép
minden líryat, te földed nec ő gyümöl-
chít minden féle hasznat, ne hagy ne-
ked buzat sem bort sem inemű marhat
leuagattya őkrejdet iuhodnac nagy
nyayat.

Reyad

Reyad fallya varafidat erős va-
rañdat, őbue ronttya tornyañdat erős
bastyañdat, ott el vesi hatalmadat es
bizodalmadat, meg éreñ ott te veled
edes magzatñdat.

Ott meg ébed őtchidnec edes
šepgyümölchijt, fiañdnac leañdnac
az őgyenge testet, ellenségñec meg es
mered rettenetességet, nagy sirással ot
meg esbed tñjn gyermeked testet.

Kedue töltec ott egymásra igen
irijgykednec, mert nem adnac az gyer-
megben őfeleségeknec, semmi ked-
uet baratodnac ott bizon nem tesñec,
nagy sükséggel ellenséggel mind kör-
nyül veterñec.

Keduen élő asonépec lesñtec irijt-
ségben, kie az földre nem lephettec a
nagy gyengeségben, irijgykettec fe-
rñetekre ott az nagy sükségben, mert
nem atoc férýetekñec az gyermek test-
ében.

Azon nap sült gyermeket kezdic
mind meg enni, az oraban hogy süle-

Hh ticbur.

tec bürköstől megenni, de vrozia az
főryektől estis kezdietenni, mert nē
lesien à sükségben nekiec mit tenni.

Reyad solnac mind az atkoc ő-
rőc romlasodra, haborgarnac es győ-
rő nec Moyses abt mondgya, nem hal-
gattal Istēed nec mert ő mōdasara, ho-
ua les nec kicsiet nec à soc hamifagra.

Nem őrizted Istened nec bent pa-
rancholattyat, nem tartottad bent szer-
zeset semi akarattyat, nem rettegeted
nagy haragyat sem hatalmassagat, a-
zert nyiluan reyad varyad socfele cha-
pafat.

Iselenséget chudac les nec minden
magzatidban, nem solgaltal az Isten-
nec mert io akaratban, hatra hattad Is-
tenedet az nagy gazdagfagban, meg-
tőrevel az atokban Isten haragyaban.

Ha nem őrized meg nem tartod
az Isten beszédet, es nem feled dichős-
séges rettenetes nevet, meg mutattya
az atoknac minden nehezseget, meg
kereli az Vrissen minden tisztességet.

Im m. 3

Im meg monda sient Moyses Ist-
en akaratt yat, az bün ellen nagy hara-
gyat reteneres atkyat, am meg lattyac
mikor varyac az itilet napyat, kie nem
nézic az Istenec semmi io tanachar.

Hol mit gondol most ez világ Is-
ten haragyaual, nagy atkyauual chyapa-
suaual nagy soc ostoraual, nagy asbal-
lial az saskauual es az dögg halallal, kü-
lömb külömb betegséggel es nyomo-
rusaggal.

Hol mit hasnal az törökök nec
kegyertenségeuel, soc iambornac rom-
lasuaual kesertüséguel, soc búzek nec
gyermekek nec nagy veszedelmeuel,
soc aruáknac rabsagauual nagy rettege-
seuel.

Az Istenec haragyatol egy chep-
pet sem felünc, sient igijet tarfa vöünc
semit nem eppüllünc, predikallyac
nagy beüfeggel, de nam nem kel ne-
künc, ségyenségben bator éllünc
chyac legyen soc penzünc.

Nagy böyféggel vgyan nyiluan
Hh 2 iargal

l'argal a hamis sag, mindenemü v'fora-
sag kalmarsag chalar dsag, meltatlan-
sag az föld népen hamis hatalmas-
sag, Egyiptomnac rabsagaban esic ma-
gyar or' sag.

Magyar nemzet nagy sociot tön-
te veled az Isten, el ki hoza hityabol
az io keuer földre, fel ültére a'ital főre
mindē t'is' reségre, pogansagbol meg-
fordita az kerestyen hitre.

De nem tudad meg kös' s' önni az
Isten io voltat, nem akard meg esmer-
ni nagy kegyelmes voltat, nem foga-
dad tanitafat semi io tanachat, de meg-
latod röuid idön nyiluaban harag-
yat.

Az sidokat Egyiptombol ki hoza
az Isten, kie valanac Farahonac kegy-
yetlenségében, s'iros földön meg sa-
lita Kanaanföldében, de nem löne
az Istenhöz engedelme'ségben.

Nagy haragyat az Vr' isten reatoc
meg ielente, varafokat el törete es se-
mie teue, nagy sükségben gyermeke-
ket vel-

ket vellec meg érete, ő magokat budo
sóban mind öröcke eyte.

Sodomanac Gomorranac mind
lón sijketsege, mikor bet Lott predikal
la nem lón tisztessége, az Istenec sene
igije nem lón böchülletben, tüzes eső
reya salla bertelen el ége.

Soc chudat tón sent Moyses Eg
yiptom földében, predikalla faraho
nac nagy soc bizonsaggal, meg muta
ta soc chapasat Isten hatalmaual, de
nem hiue meg törtetec az teger habya
ban.

Soc chudat tót mind öröcke az
hatalmas Isten, soc orsagot varasokat
adot pogan kezben, meg mutata ho
gy elvesnec kic élne nagy bünben,
kic nem tarttyac sent igeyt semi bö
chülletben.

Soc rendbeli predikatorot most kil
döt közinkben, kialtattya hogy ne él
lyünc ily felyerkensegbe, gyűlöségbe
irigységben es nagy keuelségben, bu
yasagban hamisagban telhetelen
ségben.

Hh 3 Am

Am Budarol az tőrekőc igen pre-
dikálnac, nagy Zengessel mind az sas-
kac mijre yanr kialt nac, iol latt yatoc ő
nagy torkoc dühös dög halal nac, az-
on kerne c hogy adgyunc helt Isten
mondalanac.

Az flegén föld somiuhozic gya-
korra mijattunc, ertze tőtte mar az
éget az mij gonos bűnűnc, az nagy
portol a mit solhat afit mondgya mű-
nekűnc, ha bűnűnk ből ki nem tərűnc
semmit nem ad nekűnc.

Mind a bentec az irasban afit hūr-
detic nekűnc, hogy az bűntől el tauoz
ni erős sen siessűnc, mert re yan c iő az
nagy ár viz kiben el kel vesűnc, de
nem hibűnc naprol napra inkab el va-
kulunc.

De Iay nekűnc hogy kőzöttűnc
ninch feyedelemseg, mijkent vala Ni-
niueben io kiraliű felség, ez orsiagban
meg hidegűlt mar minden reménség,
re yan c fallot az nagy vaklag minden
Semetlenség.

Romla.

Romlasíjnknac edgyic oka fey-
delmec vartoc, nagy ohayruan mind
ez orsag panasol reyatoc, kemellerlē
az föld népen chyac hatalmaskottoc,
az Istennec tisztesseget nem oralmaza
toc.

Ha tanachban egybe gyúltecaz-
on tanachkoztoc, az Istennec igasza-
gat mikeppen ronchatoc, az Istennec
hiv solgajt hamisnac mondgyatoc,
mijkent a vac az dél sijnben vgyan ta
pogattoc.

A hit tudgyatoc hogy az Isten meg
vénhör mar nem lat, de nem alosic rey
anc pijslag nuha soc bosbut lat, idgy-
ol lattya ez vilagnac minden alnakia
gat, mayd le vagya az feybeuel az go-
nos termő fat.

Igen tőrtőc templomokat arkat
igen hantoc, erős Bastyat kő falakat
erős rakyatoc, de féllytic iő az ellen-
seg kit ingyen sem vartoc az Istennec
nagy haragya mert bal tñ reyatoc.

Az gijigasoc el veszenec az őzön
vizeben,

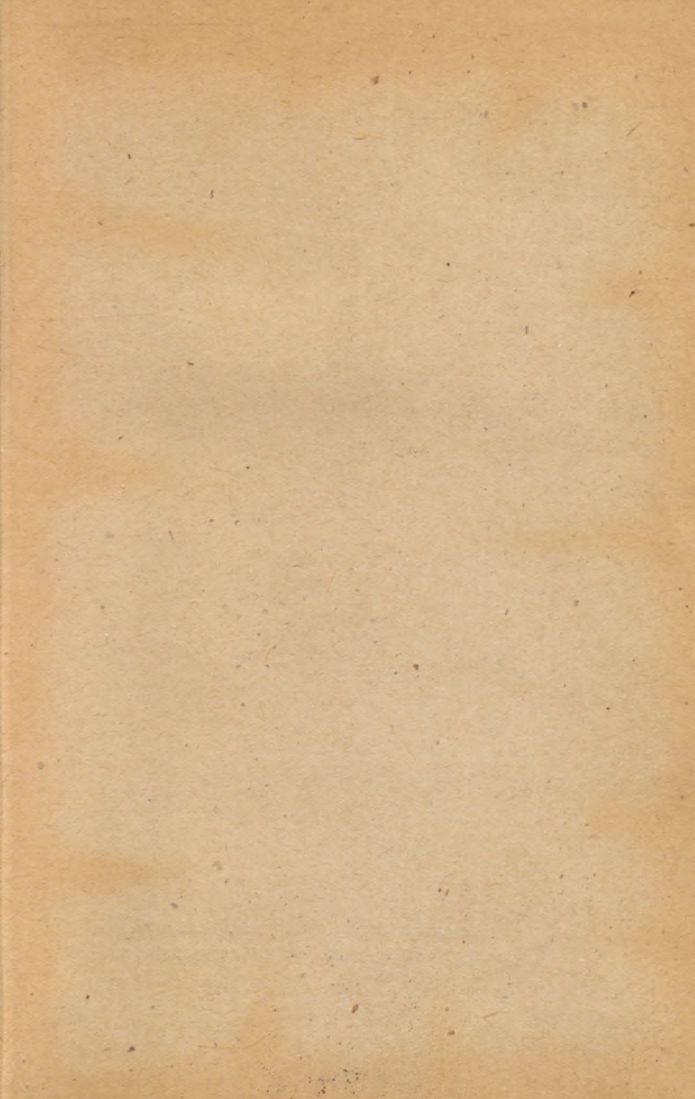
vizeben, azon képpen tñj el vesztet az
sóc gyűlötségben, bocsónnyatoc az V
ristent az kegyetlenségben, kiert este
mind öröcke nagy keserűségben.

Meg nyomorult közöttec az a
nya bent egy ház, mayd el pusztul nem
eppülhet lam semi igazság, tisztesség-
ben vala köztűnc mñjnáp az chalar-
ság, de most nem kel az igazság nem
kel az mennyorlag.

Órök Isten otalmazzad à keresse
tyénseget, otalmazzad mñj közöttűnc
à te bent igijdet, adgy mñj közzenc i-
gassagos feyedelemseget, vedde! ro-
lunc örök Isten az kegyetlenséget.

Ezer ött száz negyuen hetben mi-
koron irnanac, Tallyan szerzet este-
nekben siket magyaroknac, kie Isten-
nec besédeuel semmit nem gondol-
nac, hogy meg lassac mñjokaert rom-
lasra jutnanac.

Az eredeti alapján e hasonmást készítette
az Akadémiai Nyomda Budapesten 1966. évben

